

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیه السلام

www. **Ghaemiyeh** .com
www. **Ghaemiyeh** .org
www. **Ghaemiyeh** .net
www. **Ghaemiyeh** .ir

احکام صوتی و تصویری

محمود صادقی

رؤس هیئت عالی
الترب و التعلیم
و التعلیم و التعلیم

۳۰
فلسفہ و
زندگی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آداب و احکام وسایل صوتی و تصویری

نویسنده:

محمود صادقی

ناشر چاپی:

معروف

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۱۳	آداب و احکام وسایل صوتی و تصویری
۱۳	مشخصات کتاب
۱۴	اشاره
۱۸	فهرست مطالب
۳۲	سخن پژوهشکده
۳۸	مقدمه مؤلف
۴۵	بخش اول: کلیات تجارت
۴۵	اشاره
۴۶	فصل اول: کارهای پسندیده
۴۶	اشاره
۴۶	۱. یادگیری احکام
۴۸	۲. بردن نام خدای متعال
۴۸	۳. یاد الهی
۵۰	۴. جلب رضایت الهی
۵۰	۵. دایم با طهارت بودن
۵۱	۶. خوش رفتاری و احترام به مشتری
۵۲	۸. صداقت
۵۳	۹. نماز اول وقت
۵۴	۱۰. استخدام افراد مؤمن
۵۵	۱۱. دقت در تحویل اجناس
۵۵	۱۲. مستحبات فروش
۵۸	فصل دوم: کارهای ناپسند
۵۸	اشاره

۵۸	۱. نگاه به نامحرم
۵۸	اشاره
۵۹	الف: بعضی از آثار مخرب و زیانبار نگاه به نامحرم
۵۹	راه ورودی قلب
۶۰	بذر شهوت
۶۰	حسرت دایمی
۶۰	سلب آسایش
۶۲	ب: احکام نگاه
۶۲	اشاره
۶۲	نگاه مردان به زنان
۶۴	نگاه مردان به عکس زنان
۶۵	نگاه زنان به مردان
۶۶	نگاه زنان به عکس مردان
۶۶	۲. خلوت با نامحرم در محیط کار
۶۸	۳. شوخی با نامحرم
۶۹	۴. غیبت
۷۰	۵. غشّ در معامله
۷۱	۶. موسیقی
۷۱	اشاره
۷۱	ضررهای شرعی و بهداشتی موسیقی
۷۱	اشاره
۷۲	الف) تشویق به فساد اخلاق
۷۲	ب) غفلت از یاد خدا
۷۲	ج) آثار زیانبار بر اعصاب
۷۳	د) غناء، ابزار کار استعمار
۷۴	احکام موسیقی

۷۵	۷. آلودگی صوتی
۷۶	۸. کم فروشی کارگر به دستور کارفرما
۷۶	۹. دروغ گفتن در معامله
۷۶	۱۰. کالاهای قاچاق و دزدی
۷۷	۱۱. کم کاری
۷۷	۱۲. تماس بدنی به اقتضای شغل
۷۸	۱۳. مکروهات خرید و فروش
۸۰	فصل سوم: معروفات صنف
۸۲	فصل چهارم: منکرات صنف
۸۶	بخش دوم: احکام و آداب تولید
۸۶	اشاره
۹۰	فصل اول: احکام دوبله و سانسور
۹۰	اشاره
۹۱	تقلید صدا
۹۱	نازک کردن صدا
۹۲	دروغ گفتن
۹۳	خندیدن و گریه کردن
۹۴	سانسور
۹۸	فصل دوم: احکام سینما و بازیگری
۹۸	اشاره
۱۰۰	بازیگری زنان
۱۰۰	اختلاط زن و مرد در سینما
۱۰۱	بازی در نقش همسر
۱۰۱	کلمات محبت آمیز و شوخی در فیلم
۱۰۲	تغییر سبک زندگی
۱۰۳	فیلم زندگی اهل بیت(علیهم السلام) و عالمان دینی

۱۰۵	آرایش و پوشیدن لباس جنس مخالف در فیلم
۱۰۵	توصیه ها و پیشنهادات
۱۰۸	بخش سوم: احکام و آداب خرید و فروش
۱۰۸	اشاره
۱۱۰	فصل اول: احکام فروش
۱۱۰	اشاره
۱۱۱	رادیو تلویزیون در کلام امام خمینی (قدس سزه)
۱۱۱	۱. حساس ترین رسانه
۱۱۲	۲. تقویت نیروی انسانی
۱۱۲	۳. دانشگاه عمومی
۱۱۴	۴. تضعیف انسانیت
۱۱۴	۵. آموزندگی
۱۱۵	۶. استقلال و آزادی
۱۱۵	احکام رادیو تلویزیون
۱۱۷	شیوه های جذب مشتری
۱۱۷	الف: تبلیغ کالای خاص
۱۱۷	ب: جایزه دادن
۱۱۸	ج: استفاده از نور پردازی زیاد
۱۱۸	د: تبلیغ کالاهای خارجی
۱۱۹	بالا بردن قیمت جنس، جهت تخفیف
۱۱۹	گرفتن انعام
۱۲۰	احکام ماهواره
۱۲۰	تأثیر ماهواره بر جامعه
۱۲۰	اشاره
۱۲۱	۱. آثار اعتقادی ماهواره
۱۲۱	۲. آثار فرهنگی - اخلاقی ماهواره

۱۲۲ ۳. آثار سیاسی ماهواره
۱۲۲ اشاره
۱۲۳ سؤالات فقهی ماهواره
۱۲۶ فصل دوم: احکام ویدیو کلپ و خدمات رایانه ای
۱۲۶ اشاره
۱۲۶ اشتغال در ویدیو کلپ
۱۲۷ اجاره دادن ویدیو و فیلم
۱۲۸ فروش سی دی و فیلم
۱۲۸ نگهداری فیلم و عکس مبتذل
۱۲۹ تکثیر و رایت محتوای حرام
۱۲۹ عکس بازیگران
۱۳۰ مدارک مشتری نزد فروشنده
۱۳۰ بررسی فلش قبل از رایت
۱۳۱ سرقت اطلاعات رایانه ای
۱۳۲ تدوین و میکس فیلم های عروسی
۱۳۳ دانلود فایل های اینترنتی
۱۳۴ تأییدات وزارت ارشاد
۱۳۴ خمس کالای داخل مغازه
۱۳۵ کپی رایت
۱۳۵ اشاره
۱۳۶ الف: قوانین کپی رایت
۱۳۷ ب: احکام کپی رایت
۱۳۷ شکستن قفل نرم افزار
۱۳۸ رایت و تکثیر سی دی
۱۴۲ رایت محصولات مذهبی
۱۴۳ رایت سی دی های مستهجن

- ۱۴۳ کپی و رایت فیلم های خارجی
- ۱۴۳ الف) با زیرنویس فارسی
- ۱۴۴ ب) دوبله شده
- ۱۴۵ ج) رایت فیلم های خارجی
- ۱۴۵ محصولات مشترک
- ۱۴۶ کپی فیلم و صوت روی کامپیوتر
- ۱۴۸ فصل سوم: بازیهای رایانه ای
- ۱۴۸ اشاره
- ۱۴۹ اهداف بازی های رایانه ای
- ۱۴۹ اشاره
- ۱۵۰ ۱. تخریب چهره مقدس اسلام
- ۱۵۰ ۲. توهین به مقدسات در بازی ها
- ۱۵۳ ۳. القاء ناجی بودن آمریکا
- ۱۵۳ ۴. ترویج سبک زندگی غربی
- ۱۵۴ ۵. تحریک شهوات و مسائل جنسی
- ۱۵۵ آسیب های بازی های رایانه ای
- ۱۵۵ اشاره
- ۱۵۵ ۱. مشکلات جسمانی
- ۱۵۶ ۲. بلوغ زودرس
- ۱۵۶ ۳. متزلزل شدن روابط خانواده
- ۱۵۷ ۴. منزوی شدن
- ۱۵۷ ۵. چاقی
- ۱۵۷ ۶. خشونت طلبی و پرخاشگری
- ۱۵۸ ۷. اُفت تحصیلی
- ۱۵۹ بازیهای نامناسب
- ۱۵۹ بازی کانتر

۱۶۰	احکام بازیهای رایانه ای
۱۶۴	توصیه هایی به والدین درباره بازیهای رایانه ای
۱۶۵	قانون بازی های رایانه ای
۱۶۸	فصل چهارم: تعمیرات وسایل صوتی تصویری
۱۷۴	بخش چهارم: احکام و آداب واردات
۱۷۴	اشاره
۱۷۴	واردات کالای خارجی
۱۷۵	اثر واردات کالا در جامعه
۱۷۵	اشاره
۱۷۵	۱. رکود اقتصاد داخلی
۱۷۶	۲. تقویت دشمنان
۱۷۶	اشاره
۱۷۷	دو مسئله
۱۷۷	قاچاق کالا
۱۷۸	توصیه هایی به مسئولین
۱۸۰	آدرس دفاتر مراجع تقلید
۱۸۰	مقام معظم رهبری
۱۸۰	آیت الله سیستانی
۱۸۰	آیت الله شبیری زنجانی
۱۸۱	آیت الله مکارم شیرازی
۱۸۱	آیت الله وحید خراسانی
۱۸۱	آیت الله نوری همدانی
۱۸۱	آیت الله صافی گلپایگانی
۱۸۲	منابع
۱۸۲	الف: کتابها
۱۸۶	ب: مجلات

ج: سایتها ۱۸۶

درباره مرکز ۱۸۸

سرشناسه : صادقی، محمود، ۱۳۶۲ -

عنوان و نام پدیدآور : صوتی و تصویری / محمود صادقی؛ به سفارش ستاد امر به معروف و نهی از منکر و پژوهشکده امر به معروف و نهی از منکر.

مشخصات نشر : قم: نشر معروف، ۱۳۹۴.

مشخصات ظاهری : ۱۶۸ ص.؛ ۱۱×۱۹ س.م.

فروست : فقه و زندگی؛ ۳۰.

شابک : ۳۶۰۰۰ ریال: ۹۷۸-۶۰۰-۶۶۱۲-۳۴-۸

وضعیت فهرست نویسی : فایا

یادداشت : عنوان روی جلد: احکام صوتی و تصویری.

یادداشت : کتابنامه: ص. ۱۶۳ - ۱۶۸.

موضوع : وسایل دیداری و شنیداری (فقه)

موضوع : * (Audio-visual equipment (Islamic law

موضوع : راه و رسم زندگی (اسلام)

موضوع : Conduct of life -- *Religious aspects -- Islam

شناسه افزوده : ستاد احیاء امر به معروف و نهی از منکر

شناسه افزوده : ستاد احیاء امر به معروف و نهی از منکر. پژوهشکده امر به معروف و نهی از منکر

رده بندی کنگره : BP۱۹۸/۶ و ۵ ص ۲ ۱۳۹۴

رده بندی دیویی : ۲۹۷/۳۷۹

شماره کتابشناسی ملی : ۳۸۲۲۶۳۰

ص: ۱

اشاره

سخن پژوهشگرده ۱۳

مقدمه مؤلف ۱۹

بخش اول: کلیات تجارت

فصل اول: کارهای پسندیده ۲۷

۱. یادگیری احکام ۲۷

۲. بردن نام خدای متعال ۲۹

۳. یاد الهی ۲۹

۴. جلب رضایت الهی ۳۱

دایم یا طهارت بودن ۳۱

۶. خوش رفتاری و احترام به مشتری ۳۲

۸. صداقت ۳۳

۹. نماز اول وقت..... ۳۴
۱۰. استخدام افراد مؤمن ۳۵
۱۱. دفت در تحویل اجناس..... ۳۶
۱۲. مستحبات فروش..... ۳۶
- فصل دوم، کارهای ناپسند ۳۹
۱. نگاه به نامحرم..... ۳۹
- الف، بعضی از آثار مخرب و زیانبار نگاه به نامحرم..... ۴۰
- راه ورودی قلب ۴۰
- بذر شهوت ۴۱
- حسرت دایمی..... ۴۱
- سلب آسایش ۴۱: احکام نگاه ۴۳
- نگاه مردان به زنان ۴۳
- نگاه مردان به عکس زنان ۴۵
- نگاه زنان به مردان..... ۴۶
- نگاه زنان به عکس مردان ۴۷
۲. خلوت با نامحرم در محیط کار..... ۴۷
۳. شوخی با نامحرم ۴۹
۴. غیبت ۵۰
۵. غش در معامله..... ۵۱
۶. موسیقی..... ۵۲

ضررهای شرعی و بهداشتی موسیقی.....۵۲

الف) تشویق به فساد اخلاق۵۳

ص: ۶

ب) غفلت از یاد خدا..... ۵۳

ج) آثار زیانبار بر اعصاب ۵۳

د) غناء ، ابزار کار استعمار ۵۴

احکام موسیقی..... ۵۵

۷. آلودگی صوتی..... ۵۶

۸. کم فروشی کارگر به دستور کارفرما..... ۵۷

۹. دروغ گفتن در معامله..... ۵۷

۱۰. کالاهای قاچاق و دزدی ۵۷

۱۱. کم کاری..... ۵۸

۱۲. تماس بدنی به اقتضای شغل..... ۵۸

۱۳. مکروهات خرید و فروش ۵۹

فصل سوم: معروفات صنف..... ۶۱

فصل چهارم، منکرات صنف ۶۳

بخش دوم احکام و آداب تولید ابزار صوتی و تصویری

فصل اول: احکام دوبله و سانسور..... ۷۱

تقلید صدا ۷۲

نازک کردن صدا ۷۲

دروغ گفتن ۷۳

خندیدن و گریه کردن..... ۷۴

سانسور ۷۵

فصل دوم: احکام سینما و بازیگری..... ۷۹

بازیگری زنان..... ۸۱

اختلاط زن و مرد در سینما..... ۸۱

بازی در نقش همسر..... ۸۲

کلمات محبت آمیز و شوخی در فیلم..... ۸۲

تغییر سبک زندگی..... ۸۳

فیلم زندگی اهل بیت (علیهم السلام) و عالمان دینی..... ۸۴

آرایش و پوشیدن لباس جنس مخالف در فیلم..... ۸۶

توصیه ها و پیشنهادات..... ۸۶

بخش سوم: احکام و آداب خرید و فروش

فصل اول: احکام فروش لوازم صوتی و تصویری..... ۹۱

رادیو تلویزیون در کلام امام خمینی (قدس سره)..... ۹۲

۱. احساس ترین رسانه..... ۹۲

۲. تقویت نیروی انسانی..... ۹۳

۳. دانشگاه عمومی..... ۹۳

۴. تضعیف انسانیت..... ۹۵

۵. آموزندگی..... ۹۵

۶. استقلال و آزادی..... ۹۶

احکام رادیو تلویزیون..... ۹۶

شیوه های جذب مشتری..... ۹۸

الف: تبلیغ کالای خاص ۹۸

ب: جایزه دادن ۹۸

ص: ۸

- ج: استفاده از نور پردازی یاد..... ۹۹
- د:تبلیغ کالاهای خارجی..... ۹۹
- بالا بردن قیمت جنس، جهت تخفیف..... ۱۰۰
- گرفتن انعام..... ۱۰۰
- احکام ماهواره..... ۱۰۱
- تأثیر ماهواره بر جامعه..... ۱۰۱
- سوالات فقهی ماهواره..... ۱۰۴
- فصل دوم، احکام ویدیو کلپ و خدمات رایانه ای..... ۱۰۷
- اشتغال در ویدیو کلوب..... ۱۰۷
- اجاره دادن ویدیو و فیلم..... ۱۰۸
- فروش سی دی و فیلم..... ۱۰۹
- نگهداری فیلم و عکس مبتذل..... ۱۰۹
- تکثیر و رایت محتوای حرام .. ۱۱۰
- عکس بازیگران..... ۱۱۰
- مدارک مشتری نزد فروشنده..... ۱۱۱
- بررسی فلش قبل از رایت..... ۱۱۱
- سرقت اطلاعات رایانه ای..... ۱۱۲
- تدوین و میکس فیلم های عروسی..... ۱۱۳
- دانلود فایل های اینترنتی..... ۱۱۴
- تأییدات وزارت ارشاد..... ۱۱۵

۱۱۵..... خمس کالای داخل مغازه

۱۱۶..... کپی رایت

۱۱۷..... الف: قوانین کپی رایت

ص: ۹

- ب: احکام کپی رایت..... ۱۱۸
- شکستن قفل نرم افزار..... ۱۱۸
- رایت و تکثیر سی دی..... ۱۱۹
- رایت محصولات مذهبی..... ۱۲۳
- رایت سی دی های مستهجن..... ۱۲۴
- کپی و رایت فیلم های خارجی..... ۱۲۴
- الف) بازیرنویس فارسی..... ۱۲۴
- ب) دوبله شده..... ۱۲۵
- ج) رایت فیلم های خارجی..... ۱۲۶
- محصولات مشترک..... ۱۲۶
- کپی فیلم و صوت روی کامپیوتر..... ۱۲۷
- فصل سوم: بازیهای رایانه ای..... ۱۲۹
- اهداف بازی های رایانه ای..... ۱۳۰
۱. تخریب چهره مقدس اسلام..... ۱۳۱
۲. توهین به مقدسات در بازی ها..... ۱۳۱
۳. القاء ناجی بودن آمریکا..... ۱۳۴
۴. ترویج سبک زندگی غربی..... ۱۳۴
۵. تحریک شهوات و مسائل جنسی..... ۱۳۵
- آسیب های بازی های رایانه ای..... ۱۳۶
۱. مشکلات جسمانی..... ۱۳۶

۲. بلوغ زودرس.....۱۳۷

۳. متزلزل شدن روابط خانواده.....۱۳۷

۴. منزوی شدن ۱۳۸

ص: ۱۰

۵. چاقی..... ۱۳۸
۶. خشونت طلبی و پرخاشگری ۱۳۸
۷. افت تحصیلی..... ۱۳۹
۸. بازیهای نامناسب..... ۱۴۰
- بازی کانتر..... ۱۴۰
- احکام بازیهای رایانه ای..... ۱۴۱
- توصیه هایی به والدین درباره بازیهای رایانه ای..... ۱۴۵
- قانون بازی های رایانه ای ۱۴۶
- فصل چهارم: تعمیرات وسایل صوتی تصویری ۱۴۹
- بخش چهارم: احکام و آداب واردات
- واردات کالای خارجی..... ۱۵۵
- اثر واردات کالا در جامعه..... ۱۵۶
۱. رکود اقتصاد داخلی..... ۱۵۶
۲. تقویت دشمنان ۱۵۷
- دو مسئله..... ۱۵۸
- قاچاق کالا ۱۵۸
- توصیه هایی به مسئولین ۱۵۹
- آدرس دفاتر مراجع تقلید ۱۶۱
- مقام معظم رهبری ۱۶۱
- آیت الله سیستانی..... ۱۶۱

آیت الله شییری زنجانی..... ۱۶۱

ص: ۱۱

آیت الله مکارم شیرازی.....۱۶۲

آیت الله وحید خراسانی.....۱۶۲

آیت الله نوری همدانی.....۱۶۲

آیت الله صافی گلپایگانی.....۱۶۲

منابع

الف. کتابها.....۱۶۳

ب. مجلات۱۶۷

ج. سایتها۱۶۷

ص: ۱۲

فقه و زندگی و سبک زندگی اسلامی

اسلامی شدن زندگی اجتماعی در مرحله شناخت سه گام دارد :

۱. شناخت معروف و منکر در فعالیت های فردی و

روابط انسان و خداوند عزوجل

۲. شناخت معروف و منکر در حوزه روابط اجتماعی و

معاملات اقتصادی

۳. شناخت معروف و منکر در روابط دولت و ملت.

در گام اول فعالیت های فقهی، اخلاقی پژوهشهای اخلاق مدار فراوانی توسط عالمان و محققان پدید آمده و اصلاح و تقویت روابط عبادی، عقیدتی و معرفتی انسان با

ص: ۱۳

خداوند متعال را مورد توجه قرار داده است.

گام دوم یعنی شناخت معروف و منکر در روابط اجتماعی و معاملات اقتصادی، کاری است که با وجود برخی از آثار علمی و پژوهش‌های ارزشمند با نگاه تخصصی به هر صنف مورد توجه قرار نگرفته است. سلسله کتابهای فقه و زندگی به پژوهش و نگارش در حوزه اصناف خاص توجه دارد و باید‌ها و نبایدهای فقهی و اخلاقی و آداب اسلامی هراتحادیه صنفی و دست‌اندرکاران مشاغل مختلف تولیدی، توزیعی، و خدماتی را محور پژوهش و نگارش و اطلاع‌رسانی خویش می‌داند

گام سوم در شناخت معروف و منکر به روابط مردم و حکومت‌ها اختصاص دارد، اسلامی شدن روابط دولت و ملت بالاترین گام به سوی رضای خداوند متعال محسوب می‌شود و در سایه‌ی پیروی از رهبری الهی و تسلیم دولت و ملت در برابر قوانین قرآن و عترت امکان‌پذیر است

در حدود سالهای ۱۳۷۲ ش با آغاز فعالیت‌های ستاد احیای امر به معروف و نهی از منکر طرح پژوهشی فقه و زندگی» توسط جناب حجت الاسلام والمسلمین حاج شیخ محمد حسین فلاح زاده، در پژوهشکده باقر العلوم (علیه السلام) قم، پی‌ریزی شد. هدف طرح، تألیف و تدوین مجموعه کتابهایی در زمینه آداب و احکام اسلامی برای

ص: ۱۴

اصناف و مشاغل گوناگون اقتصادی و بازاریان کشور بوده با هماهنگی این دو نهاد فرهنگی تألیف حدود بیست جلد از این مجموعه در سال های آغاز کمک خوبی به بازاریان متدین در زمینه شناخت احکام شرعی و حلال و حرام مشاغل بشمار می رفت. اما مثل بسیاری دیگر از طرح ها این کار هم به دلایل مختلف ناتمام ماند و در زمینه ی احکام فقهی بسیاری اصناف اثری فراهم نیامد

ضرورت اسلامی شدن بازار، علاقه ی بسیاری از کسبه ی محترم در بخش های تولید و توزیع و خدمات و پیگیری ریاست محترم ستاد احیاء حجه الاسلام و المسلمین زرگر دام عزه العالی سبب احیای مجدد این طرح پژوهشی کاربردی در سال ۱۳۹۳ ش شد و تالیف و تدوین کتبی دیگر در زمینه فقه اصناف در دستور کار پژوهشکده امر به معروف و نهی از منکر قرار گرفت.

در سالهای آغازین، این پژوهش ها با هدایت و حمایت ستاد و نظارت علمی و فقهی برادران گرامی حجج اسلام محمد حسین فلاح زاده و محمود مهدی پور شکل گرفت و بیست و چند دفتر از آن فراهم آمد. اینک بار دیگر پس از حدود چهارده سال، این کار ناتمام و بر زمین مانده به توفیق الهی و نظارت جناب حجت الاسلام والمسلمین آقای سید محمد تقی علوی و همکاری گروهی

از فضیله‌ی حوزه علمیه قم در پژوهشکده امر به معروف پیگیری می‌شود.

همیشه اصناف محترم و صاحبان مشاغل در انجام وظیفه خود نیاز به احکام و قوانین الهی دارند و لازم است معروف و منکرات صنفی را بشناسند. تحولات صنفی و دگرگونی‌ها در حوزه کسب و کار سبب می‌شود که احکام براساس نیازهای روز مورد بازنگری فقهی و علمی قرار گیرد و تفقه و اجتهاد جدید ضرورت یابد. از این رو بار دیگر با استفاده از فتاوی مراجع بزرگوار تقلید و قوانین مصوب شورای نگهبان موضوعات کار نشده در برنامه پژوهشی قرار گرفت و بیست اثر جدید تحقیق و تولید شد. عناوین پژوهش‌های سال ۱۳۹۳ ش بدین شرح است: ..

۱. احکام صنف طلا و جواهر

۲. احکام تلفن همراه

۳. احکام بازی‌های رایانه‌ای

۴. احکام صنف اتوبوس رانی

۵. احکام صنف فرش و تابلو فرش

۶. احکام صنف کیف و کفش (سراجان)

۷. احکام صنف ماهی‌فروشان

۸. احکام صنف ناشران

۹. احکام صنف پوشاک

ص: ۱۶

۱۰ احکام صنف نانویان

۱۱ احکام صنف اینترنت و رایانه

۱۲ احکام صنف پرندگان و پرنده فروشان

۱۳ احکام صنف اغذیه فروشان

۱۴ احکام صنف پارک ها

۱۵ احکام عمومی کسب و کار

۱۶ احکام صنف قهوه خانه ها

۱۷ احکام صنف الکتریکی

۱۸ احکام صنف داروخانه ها

۱۹ احکام صنف صوتی و تصویری

۲۰ احکام بیمه ها

این دفتر از فقه و زندگی که با تلاش برادر گرامی حجت الاسلام محمود صادقی پدید آمده به احکام صنف لوازم و ادوات صوتی و تصویری اختصاص یافته است و امیدواریم محققان و بازاریان محترم با ارائه تجارب و مسائل شرعی خویش ما را در تکمیل این اثر یاری کنند.

با درخواست توفیق از خداوند دانا و تواناویاری محققان حوزوی و همراهی اصناف کشور، بسیج اصناف و مسئولان ستادهای امر به معروف، می توان به سوی اسلامی شدن بازار، آرامش روانی جامعه، کاهش جرم و

تخلفات اقتصادی و کسب رضای حضرت حق گامهایی بلند تر برداشت

امیدواریم با شناخت احکام الهی در تمام بخش ها و اجرای آن در زندگی فردی و اجتماعی و در سایه فقه ناب اسلامی و با هدایت حضرت بقیه الله عجل الله تعالی فرجه الشریف ، توحید و عدالت در سراسر عالم حاکم گردد، ان

شاء الله.

قم پژوهشکده امر به معروف و نهی از منکر

خیابان سمیه کوچه ۱۲ پلاک ۳۵۵

Al-adl.ir info@al-adl.ir

ص: ۱۸

خدای متعال در قرآن کریم به بعضی از امکانات ویژه ای که به انسانها عطا کرده است، اشاره کرده، می فرماید: «وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ»؛ و برای شما گوش و چشمها و دلها قرار داد، باشد که سپاسگزاری کنید(۱)

و در جای دیگر اعلام می دارد که در قیامت از این اعضا سؤال می شود: «إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصِيرَ وَالْأَفْئِدَةَ كُلُّ أُولَئِكَ كَانَ عِنْدَهُ مَشُولاً»؛ گوش و چشم و قلب، همه مورد پرسش واقع

ص: ۱۹

با توجه به آیات و روایات، اعضاء و جوارح انسان مسئول هستند و باید در مسیری قرار بگیرند که انسان را به کمال برسانند، پس صنف «لوازم صوتی و تصویری»(۲)

باید بدانند که چه کار با عظمتی را بر عهده دارند؛ چون وسایلی را تولید و توزیع می کنند که نیاز فرهنگی و فکری انسانها را برطرف می کند و از طرف دیگر، با همین کار می توانند در ترویج معارف الهی سهیم باشند.

صنف صوتی تصویری، صنفی است که در آن ابزار و وسایلی تولید و توزیع می شود که اطلاعات و مفاهیم شنیداری و دیداری را از طریق صدا و تصویر به افراد و مخاطبان انتقال می دهد. تلویزیون(۳)، رادیو(۴)، ضبط صوت، ویدیو، تلفن همراه، ماهواره، دیسک سخت (سی دی و دی وی دی)، فلش مموری، ام پی تری پلیر، ام پی فور و... محصولاتی هستند که توسط این صنف تولید و

ص: ۲۰

۱- اسراء / ۳۶.

۲- صنف صوتی تصویری در (۱۳۴۳ش) در تهران تأسیس شد (اتحادیه صنف فروشندگان دستگاه های صوتی تصویری: www.etstm.ir).

۳- سیستم الکترونیکی است که تصاویر و صداها را دریافت می کند. اولین تلویزیون شناخته شده به سال (۱۹۰۷م) بر می گردد. (www.merriam-webster.com)

۴- یک سیستم الکترونیکی است که سیگنالهای صوتی را دریافت می کند. اولین رادیوی شناخته شده به سال (۱۹۱۳م) بر می گردد(همان)

این وسایل دو نوع کاربرد دارند: هم می توانند ابزاری برای یادگیری علوم و معارف باشند و هم یکی از بهترین آلات برای انحراف و سقوط جامعه بشری از انسانیت؛ چون می توانند انسان را به مرحله ای برسانند که از حیوانات نیز پست تر شود: «أَمْ تَحْسَبُ أَنَّ أَكْثَرَهُمْ يَشْعُرُونَ أَوْ يَعْقِلُونَ إِنْ هُمْ إِلَّا كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ سَبِيلًا»؛ آیا گمان می کنی بیشتر آنان [سخن حق را] می شنوند یا در {حقایق} می اندیشند؟ آنان جز مانند چهارپایان نیستند؛ بلکه آنان گمراه ترند! (۱)

در جامعه بشری امروز، مردم از وسایل صوتی تصویری استفاده می کنند و اخبار، اطلاعات و خواسته های لازم خود را از این طریق به دست می آورند. بسیاری از دشمنان زمانی که بخواهند کشور دیگری را از پا در بیاورند و آن را نابود کنند، از این ابزار استفاده می کنند و مردم آن جامعه را تحت تأثیر افکار و عقاید خود قرار می دهند.

می توان یکی از اهداف تولید کنندگان و فروشندگان این وسایل را، حفظ نظام اسلامی و مبانی نظری آن دانست. این عزیزان از هر گونه اموری که باعث تضعیف آن می شود، جداً باید اجتناب کنند. امام خمینی (قدس سره)

ص: ۲۱

درباره حفظ انقلاب اسلامی می فرمودند: «از این جهت، این سازمان (صدا و سیما) باید صد در صد به صورتی باشد که با نهضت و انقلاب اسلامی بسازد. نه اینکه ما بگوییم رادیو تلویزیون اسلامی هست؛ ولی بینیم یک حرفهایی در آن می زنند که به اسلام و به انقلاب اسلامی لطمه وارد می آورد.»^(۱)

بعضی از مباحثی که در این کتاب آورده می شود مانند «سینما، دوبله، سانسور و ...» از آن جهت که با محتوای محصولات صوتی تصویری در ارتباط است ذکر می شود و امیدوارم مفید واقع شود.

این صنف با اصناف دیگری مانند «خدمات کامپیوتری»، «عرضه کننده محصولات فرهنگی»^(۲)،

«الکترونیک»^(۳)، «لوازم خانگی» و ... در ارتباط می باشد لذا به اختصار به احکام و آداب این اصناف هم اشاره ای می شود تا علاوه بر صنف صوتی تصویری، اصناف دیگر هم از این کتاب بهره مند شوند.

این اثر دارای چهار بخش می باشد که به اختصار معرفی می شود:

ص: ۲۲

۱- صحیفه نور، امام خمینی، ج ۱۲، ص ۲۹۱، سخنرانی در حضور مدیر عامل صدا و سیما، ۲۳/۲/۱۳۵۹.

۲- مانند ویدئو کلپها.

۳- مانند تعمیرگاههای وسایل صوتی تصویری.

بخش اول: کلیات تجارت که شامل (کارهای پسندیده، کارهای ناپسند، معروفات صنف و منکرات صنف) می باشد.

بخش دوم: احکام و آداب تولید که شامل (احکام دوبله و سانسور، احکام سینما و بازیگری، و توصیه به مسئولین) می باشد.

بخش سوم: احکام و آداب خرید و فروش که شامل (احکام فروش، احکام ویدئو کلپ و خدمات رایانه ای، بازی های رایانه ای، تعمیرات وسایل صوتی تصویری) می باشد.

بخش چهارم: احکام و آداب واردات و صادرات که شامل (واردات کالای خارجی، اثر واردات بر جامعه، قاچاق و توصیه به مسئولین) می باشد.

نکته: اگر در کتاب، نظرات فقهی مرجع تقلیدی ذکر نشد یا به آن دست نیافتیم یا در این مورد نظری نداشته اند. ان شاء الله در صورتی که این نظرات را به دست بیاوریم در چاپهای بعدی اضافه می شود.

نکته: خوانندگان محترم در صورتی که در یک موضوع خاص، مسئله شرعی ای را در این کتاب پیدا نکردند حتماً از مرجع تقلید خودشان استفتاء کنند.

این اثر با نظارت «پژوهشکده امر به معروف و نهی از

منکر» تهیه شده است و امیدواریم که خوانندگان محترم از آن در مسیر رشد خود و جامعه استفاده کنند.

در پایان از تمام عزیزانی که بنده را در تهیه این مجموعه یاری فرمودند تشکر می کنیم و از خدای مَنان موفقیت آنها را خواستاریم.

ص: ۲۴

در این بخش، مطالبی ارائه می شود که برای هر کسب و کاری مفید و لازم به حساب می آید و دانستن آنها باعث می شود تا در شغل و حرفه ی خود موفق باشیم و بتوانیم از گناهان، خطرات و آسیبهای شغلی در امان بمانیم و در نتیجه، بهتر خدمتگذار مردم عزیز کشورمان باشیم.

اشاره

تجارت و معامله کردن با زندگی افراد یک جامعه ارتباط مستقیم دارد؛ لذا اسلام برای آن دستورات و توصیه های راهگشایی را مطرح کرده است. فروشندگان محترم با به کارگیری آنها می توانند معاملات خوبی را انجام دهند و جامعه خود را به رشد و تعالی برسانند. در این قسمت برخی از دستورات مهمی که سزاوار است انجام شود بیان می شود:

۱. یادگیری احکام

یکی از مهم ترین نکاتی که هر کاسب و تاجری سزاوار است به آن توجه و دقت کامل داشته باشد، یادگیری

یا حرفه و صنف می باشد؛ زیرا اگر کسی بدون در نظر گرفتن احکام شرعی وارد شغلی شود، (۳)

ممکن است دچار آسیبهایی شود که رهایی از آن چندان راحت و آسان نباشد و چه بسا به نابودی دنیا و آخرت او منجر شود.

مولای متقیان علی (علیه السلام) بارها می فرمودند: «يَا مَعْشَرَ التُّجَّارِ الْفُقَهَ ثُمَّ الْمُنْتَجِرِ الْفُقَهَ ثُمَّ الْمُنْتَجِرِ الْفُقَهَ ثُمَّ الْمُنْتَجِرِ؛ (۴)

ای تاجران! ابتدا فقه و احکام شرعی تجارت را فراگیرید، سپس به تجارت پردازید.»

تکرار در روایت، به ما گوشزد می کند که فهم و یادگیری

ص: ۲۸

۱- بر هر کسی که خودش به تجارت و سایر انواع کسب مشغول است، واجب است که احکام و مسائل مربوط به آن را یاد بگیرد تا صحیح آن را از فاسدش بشناسد و از ربا سالم بماند که مقدار لازم، آن است که حکم تجارت و معامله ای را که انجام می دهد، در همان موقع انجام دادن، ولو از روی تقلید، بداند. (ترجمه تحریر الوسیله، امام خمینی، ج ۲، ص ۳۵۷).

۲- امام صادق (علیه السلام) فرمودند: «... كُلُّ ذِي صِنَاعَةٍ مُضْطَرٌّ إِلَى ثَلَاثِ خِلَالٍ يَجْتَلِبُ بِهَا الْمَكْسَبَ ... وَ هُوَ أَنْ يَكُونَ حَاقِظًا بِعَمَلِهِ... هر صاحب شغلی باید سه صفت داشته باشد تا با آنها جذب کند... در آن حرفه و صنعت، حاذق و متخصص باشد.» (تحف العقول، ابن شعبه حرانی، ص ۳۲۲)

۳- امام علی (علیه السلام) فرمودند: «مِنْ أَتَجَرَ بِغَيْرِ عِلْمٍ اِزْتَمَمَ فِي الرِّبَا ثُمَّ اِزْتَمَمَ؛ هر کس بدون علم (و آگاهی لازم) به تجارت مشغول شود، در ربا فرو می رود.» (کافی، کلینی، ج ۵، ص ۱۵۴، ح ۲۳).

۴- همان، ص ۱۵۰، ح ۱.

مسائل (مخصوصاً احکام و آداب شرعی) هر شغلی از اهمیت و حساسیت بالایی برخوردار است. حضرت علی (علیه السلام) در ادامه حدیث، ابتلا به ربا را مهم ترین آسیب تجارت بدون آگاهی لازم می دانند و می فرمایند: «به خدا قسم! ربا در این امت، از راه رفتن مورچه بر روی سنگ مخفی تر است»^(۱)

یعنی «ربا» در معاملات آنقدر مخفی است که فقط کسانی که «احکام معامله» را به خوبی فرا گرفته باشند می توانند از آسیبهای آن در امان باشند.

۲. بردن نام خدای متعال

سزاوار است تاجران و فروشندگان مؤمن، کارهای خود را با نام خدای متعال شروع کنند تا کسب و کارشان رنگ و بوی الهی پیدا کند و موجب برکات شود.^(۲)

۳. یاد الهی

در بازار و محل کسب و کار، رفت و آمد مردم بیشتر از جاهای دیگر است و با امور مادی بیشتر ارتباط دارند لذا

ص: ۲۹

۱- ... وَ اللَّهُ لِلرَّبِّیَا فِی هِذِهِ الْأُمَّةِ أَخْفَى مِنْ دَبِیْبِ النَّمْلِ عَلَى الصَّفَا شُوبُوا أَيْمَانَكُمْ بِالصَّدَقِ التَّاجِرِ فَاجِرٌ وَ الْفَاجِرُ فِی النَّارِ إِلَّا مَنْ أَخَذَ الْحَقَّ وَ أَعْطَى الْحَقَّ. (همان).

۲- امام باقر (علیه السلام): «... ینبغی الایمان به عند افتتاح کلّ امر عظیم أو صغیر لیبارک فیه؛ ... سزاوار است (بسم الله) گفتن در آغاز هر کار بزرگ و کوچکی؛ زیرا بواسطه این کار برکت در کارتان واقع می شود.» (اطیب البیان فی تفسیر القرآن، طیب، ج ۱، ص ۹۳)

احتمال آلوده شدن به گناه کردن زیادتر است،(۱)

طبیعتاً غفلت مردم نیز شدت پیدا می کند(۲)،

لذا سزاوار است در طول کسب و کار، همیشه به یاد خدای مَنان باشید تا از خطرات و آسیبهای کاری در امان مانید و همیشه آرامش داشته باشید که: «الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ»(۳)؛ [بازگشتگان به سوی خدا] کسانی [هستند] که ایمان آوردند و دل‌هایشان به یاد خدا آرام می گیرد. آگاه باشید! دلها فقط به یاد خدا آرام می گیرد.»

پس بهتر است کاسبان عزیز در تمام اوقات، زبان و قلب آنان به ذکر الهی(۴)

مشغول باشد تا از وسوسه های

ص: ۳۰

۱- امام علی (علیه السلام): «مَجَالِسِ الْأَشْوَاقِ مَحَاضِرُ الشَّيْطَانِ؛ مکانهای بازار محل‌های حضور شیطان هستند.» (عیون الحکم و المواعظ، لیشی، ص ۴۸۸، ح ۹۰۳۸).

۲- رسول الله (صلی الله علیه و آله وسلم): «بازار، مکان سهو و غفلت است، پس هر کس در آن خدای متعال را تسبیح گوید، برای او یک میلیون ثواب می نویسند.» (التفسیر المعین للواعظین و المتعظین، بغدادی، ص ۳۶۱)

۳- رعد/ ۲۸.

۴- امام صادق (علیه السلام) فرمودند: در محل کسب و کار بگو: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِهَا وَخَيْرِ أَهْلِهَا وَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا وَ شَرِّ أَهْلِهَا اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ أَظْلَمَ أَوْ أُظْلَمَ أَوْ أُبْغِيَ أَوْ يُبْغَى عَلَيَّ أَوْ أُعْتَدَى أَوْ يُعْتَدَى عَلَيَّ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ إِبْلِيسَ وَ جُنُودِهِ وَ شَرِّ فَتَنَةِ الْعَرَبِ وَ الْعَجَمِ وَ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَ هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ: پروردگارا؛ از تو خیر بازار و اهلش را درخواست می کنم و از شر بازار و اهلش به تو پناه می برم. بار پروردگارا؛ پناه می برم به تو از اینکه ظلم کنم یا مورد ظلم قرار بگیرم، یا ستم کنم یا مورد ستم واقع شوم، یا به دیگران تجاوز و ستم بکنم یا مورد تجاوز و ستم قرار بگیرم. خداوندا؛ از شر ابلیس و لشگریانش و شر فاسقان عرب و عجم به تو پناه می برم؛ و خدا مرا کفایت می کند. نیست خدایی جز او، بر او توکل می کنم و او پروردگار عرش با عظمت است» (کافی، کلینی، ج ۵، ص ۱۵۶، ح ۲).

شیطان محفوظ باشند و به گناهان شغلی آلوده نشوند. (۱)

۴. جلب رضایت الهی

اگر قرار است معامله ای انجام دهیم تا سود ببریم، باید سعی کنیم کارمان مورد رضایت خدای متعال باشد و به خاطر سودهای دنیوی، خدای مَنان را فراموش نکنیم؛ و گرنه بزرگترین ضرر را کرده ایم؛ ولی خود متوجه نیستیم.

۵. دایم با طهارت بودن

سزاوار است انسان در همه حال، خصوصاً هنگام کار با طهارت (با وضو و پاکی از جنابت) باشد تا همیشه از نورانیت و برکات الهی بهره مند گردد.

ص: ۳۱

۱- پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله وسلم) درباره غفلت و آلوده بودن بازار فرمودند: «شَرُّ بَقَاعِ الْأَرْضِ الْأَسْوَأُ وَ هِيَ مَيِّدَانُ إِبْلِيسَ؛ بدترین مکان زمین، بازارها می باشد که حقیقتاً میدان شیطان است.» (من لا يحضره الفقيه، صدوق، ج ۳، ص ۱۹۹، ح ۳۷۵۱).

۶. خوش رفتاری و احترام به مشتری

یکی از مسائلی که فروشندگان محترم باید حتماً به آن اهمیت بدهند «خوش رفتاری» با مشتری است که منجر به جذب، خرید و رضایت بیشتر مشتریان می شود.

امام صادق (علیه السلام) فرموده اند: «کامل ترین مؤمنین در ایمان کسانی هستند که با مردم خوش رفتارتر باشند.»^(۱)

یعنی اینکه اگر فروشندگان با مشتری خود خوش برخورد باشند، ایمانشان نیز کامل تر می شود. همچنین در روایت است که افراد خوش رفتار با مردم، اجر و پاداش کسی را دارند که روزها را روزه گرفته و شبها را تا به صبح به عبادت مشغول بوده است^(۲) و همچنین ثواب شخصی را دارد که پیوسته در راه خداوند متان در جهاد می باشد: «خدای تبارک و تعالی عطا می کند از ثواب بر کسی که خوش خلق است، همانند کسی که در راه خدا برای جهاد، پیوسته در رفت و آمد است.»^(۳)

بعضی اوقات علاقه داریم بیشتر از یک مغازه خرید کنیم. هنگامی که دقت می کنیم، می بینیم علت این

ص: ۳۲

۱- إِنَّ أَكْمَلَ الْمُؤْمِنِينَ إِيمَانًا أَحْسَنُهُمْ خُلُقًا (کافی، کلینی، ج ۲، ص ۹۹، ح ۱).

۲- رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ): «إِنَّ صَاحِبَ الْخُلُقِ الْحَسَنِ لَهُ مِثْلُ أَجْرِ الصَّائِمِ الْقَائِمِ.» (همان، ص ۱۰۰، ح ۵).

۳- امام صادق علیه السلام فرمودند: إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لِيُعْطِيَ الْعَبْدَ مِنَ الثَّوَابِ عَلَى حُسْنِ الْخُلُقِ كَمَا يُعْطَى الْمُجَاهِدَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَغْدُو عَلَيْهِ وَيَرْوِحُ (همان، ص ۱۰۱، ح ۱۲).

علاقه، نوع برخورد فروشنده با ما است؛ چون با مشتریان خود با احترام برخورد می کند.

۸. صداقت

جمعی قصد تجارت داشتند، گفتند: خوب است ابتدا خدمت امام صادق (علیه السلام) برویم و با ایشان مشورت کرده، درخواست دعا کنیم. حضرت دعا نمودند و فرمودند: «در صحبت کردن صداقت داشته باشید! در تجارت، عیب (کالا) را مخفی و کتمان نکنید و مشتری را فریب ندهید که همانا فریب دادن او ربا (و سود بردن حرام) است. آنچه را که نسبت به خود راضی هستید، برای دیگران نیز راضی باشید... همانا تاجر با صداقت در روز قیامت با فرشتگان بزرگوار نیکوکار همراه است.»^(۱)

اگر فروشندگان به این موضوعات اهمیت بدهند، به درجاتی می رسند که در قیامت با «صدیقین و شهدا» محشور می شوند: «تاجر راستگو و صادق در روز قیامت با صدیقین و شهدا محشور می شود.»^(۲)

پس برخورد صادقانه با مشتری و در عرضه کالا، سبب تولید کالاهای بهتر، جذب مشتری بیشتر و تقویت انسانهای صالح می شود.

ص: ۳۳

۱- فتح الأبواب بین ذوی الألباب و بین رب الأرباب، سید بن طاووس، ص ۱۶۰.

۲- پیامبر اکرم فرمودند: التَّاجِرُ الصَّدُوقُ يَحْشُرُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَعَ الصِّدِّيقِينَ وَ الشُّهَدَاءِ (المحججه البيضاء فیض کاشانی، ج ۴، ص ۱۴۰).

کاسب مومنی را می‌شناختم که وقت نماز، درون مغازه اش سجاده ای را پهن می‌کرد و مشغول نماز می‌شد؛ یعنی کسب و کار او را از نماز اول وقت باز نداشته بود. (۱)

از دیدن این صحنه آنقدر لذت می‌بردم که واقعاً قابل توصیف نیست؛ چون این شخص رابطه خود با خدای خویش را با سود بیشتر دنیوی معاوضه نکرده بود و مصداق آیه: (رِجَالٌ لَا تُلْهِيهِمْ تِجَارَةٌ وَلَا بَيْعٌ عَن ذِكْرِ اللَّهِ وَإِقَامِ الصَّلَاةِ) (۲) می‌باشد. مطمئنم که سود واقعی را این کاسب مؤمن برده است: «آنان بیشترین سود را از تجارت دارند.» (۳)

کاسبی که هنگام نماز، تمام کارها (۴) را (در صورت

ص: ۳۴

۱- امام رضا (علیه السلام) فرمودند: «... وَإِذَا كُنْتَ فِي تِجَارَتِكَ وَحَضَرَتِ الصَّلَاةُ فَلَا يَشْغَلُكَ عَنْهَا مُتَجَرِّكٌ...؛ زمانی که در حال تجارت بودی و وقت نماز رسید، کسب و کارت تو را از نماز باز ندارد.» (الفقه المنسوب إلى الإمام الرضا (علیه السلام)، ص ۲۵۱).

۲- مردانی که بازرگانی و خرید و فروش ایشان را از یاد خدا و برپا داشتن نماز و دادن زکات مشغول نکند. (نور/ ۳۷)

۳- امام صادق درباره آیه (رِجَالٌ لَا تُلْهِيهِمْ تِجَارَةٌ وَلَا بَيْعٌ عَن ذِكْرِ اللَّهِ) فرمودند: «كَانُوا أَضْيَحَابَ تِجَارِهِ فَإِذَا حَضَرَتِ الصَّلَاةُ تَرَكُوا التِّجَارَةَ وَانْطَلَقُوا إِلَى الصَّلَاةِ وَهُمْ أَعْظَمُ أَجْرًا مِمَّنْ لَمْ يَتَّجِرْ؛ این افراد صاحبان تجارت بودند. زمانی که وقت نماز فرا می‌رسید، تجارت را رها کرده، به سوی ادای نماز می‌رفتند و اینها اجرشان از افراد دیگر که تاجر نیستند (و نماز را اول وقت به جا می‌آورند) با عظمت تر است.» (من لا يحضره الفقيه، صدوق، ج ۳، ص ۱۹۲، ح ۳۷۲۰).

۴- آقای قرائتی می‌فرمودند: «شهید رجایی سخنرانی می‌کرد که اول وقت (نماز) شد. گفت: آقایان! اگر الان وسط سخنرانی، یک شخصیت مهم مملکتی با من یک کار مهمی داشته باشد، اجازه می‌دهید بروم گوشه را بردارم؟ مردم گفتند: بله، بروید گوشه را بردارید. گفت: الان خدا پشت خط است. تلفن خدا صدا می‌کند. اذان است و من می‌خواهم نماز بخوانم. مردم نیز به تبعیت از ایشان رفتند نماز بخوانند.» (برنامه درسهایی از قرآن، سال ۷۱، نماز جماعت ۲، ص ۴).

امکان) تعطیل می کند(۱)، باعث برکت زندگی و کسب و کار خویش می شود.

۱۰. استخدام افراد مؤمن

س: آیا استخدام خانمهای بدحجاب اشکال دارد؟

ج: باید بر اساس قوانین و مقررات عمل شود، ضمناً «امر به معروف و نهی از منکر» با رعایت شرایط (۲).

آن نباید ترک شود. (۳)

اگر در مشاغل مختلف افرادی را استخدام کنند که

ص: ۳۵

۱- شهید رجایی می فرمود: «به نماز نگویید کار دارم، به کار بگویید نماز دارم.» (یکصد و چهارده نکته درباره نماز، قرائتی، ص ۳۰).

۲- الف: معروف و منکر را بشناسد ب: احتمال بدهد که امر به معروف یا نهی از منکر در مخاطب تأثیر گذار است. ج: آن که بداند شخص گنهکار بنا دارد گناه خود را تکرار کند، د: امر به معروف یا نهی از منکر برای او مفسده ای مانند ضرر جانی یا آبرویی یا مالی قابل توجهی نداشته باشد. (توضیح المسائل، امام خمینی، ص ۵۹۶، م ۲۶۵۹).

۳- استفتاء آیت الله مکارم، ۱۷/۲/۱۳۹۳.

معیارهای اسلامی را داشته باشند و باعث ترویج و اشاعه ناهنجاریها در جامعه نشوند، بهتر است تا معاذ الله در گناه آنها شریک نباشند.

۱۱. دقت در تحویل اجناس

کسانی که مسئول جابجایی و حمل و نقل وسایل صوتی تصویری هستند، باید توجه داشته باشند که به این وسایل ضرری وارد نشود؛ چون اگر در این امر کوتاهی کنند و به کالاهای فروشنده یا خریدار خسارتی وارد شود، ضامن هستند و باید آن خسارت را پرداخت کنند. (۱)

۱۲. مستحبات فروش

اجمال و اقتصار داشتن در طلب مال، به طوری که نه کوتاهی کند و نه حریص باشد. (۲)

اگر کسی در خرید و فروش پشیمان شد و درخواست بهم زدن آن را در وقت مقتضی کرد، فروشنده قبول کند. (۳)

میان کسی که چانه می زند و کسی که چانه نمی زند، در قیمت و فروش فرقی قائل نشود؛ یعنی قیمت را برای

ص: ۳۶

۱- استفتاء، آیت الله سیستانی، ۱/۱۱/۱۳۹۳.

۲- ترجمه تحریر الوسيله، امام خمینی، ج ۲، ص ۳۵۷، م ۲۲.

۳- همان.

اولی (که چانه زده) کم کند؛ ولی برای دوّمی زیاد کند؛ اما اگر به سبب فضیلت و دین، میان خریداران فرق بگذارد، ظاهراً اشکال ندارد. (۱)

در قیمت جنس سختگیری نکند، (۲) مگر در موردی که اگر سختگیری نکند، مغبون (متضرّر) می شود. (۳)

چیزی را که می فروشد قدری زیادتر بدهد. (۴)

فروشنده (برای خرید و فروش) قسم نخورد. (۵)

ص: ۳۷

۱- همان.

۲- توضیح المسائل، امام خمینی، ص ۴۲۰، م ۱۹۴۴.

۳- توضیح المسائل، آیت الله وحید خراسانی، ص ۴۰۴؛ توضیح المسائل، آیت الله مکارم، ص ۳۲۴، م ۱۷۴۹.

۴- توضیح المسائل، آیت الله وحید خراسانی، ص ۴۰۴؛ توضیح المسائل، آیت الله شبیری زنجانی، ص ۴۲۵.

۵- توضیح المسائل، آیت الله مکارم، ص ۳۲۴، م ۱۷۴۹.

اشاره

در هر شغل و حرفه ای آسیبهایی وجود دارد که با آگاهی از آنها می توانیم مانع بروز آن خطرات باشیم. در این فصل اموری ذکر می شود که باعث آلوده شدن به گناه و پایین آمدن راندمان کاری می شود؛ پس کاسبان محترم باید مواظب باشند تا دچار این آسیبهها نشوند.

۱. نگاه به نامحرم

اشاره

در جامعه امروزی ارتباطات بین افراد، مخصوصاً زن و مرد زیاد شده است و در بسیاری از موارد حریم بین افراد رعایت نمی شود و مشکلات فراوانی به وجود می آورد.

ص: ۳۹

امام علی (علیه السلام) می فرماید: «الْعَيْنُ مَصَابِدُ الشَّيْطَانِ؛ (۱) یکی از دامهای قوی شیطان، نگاه کردن به نامحرم است.»
فروشنندگان محترم لوازم صوتی تصویری باید مواظب این دام شیطانی باشند؛ چون متأسفانه بعضی از خانمها با حجاب نامناسب برای خرید لوازم به فروشگاه‌ها مراجعه می کنند و این امر ممکن است باعث انحراف اخلاقی فروشنده شود.

گاهی نیز ممکن است همکار انسان، زن نامحرمی باشد که پوشش مناسبی ندارد. در این صورت، نگهداری چشم از نگاه به نامحرم سخت تر می شود؛ چون دایم در معرض دید است، در نتیجه مراقبت بیشتری نیاز است.

الف: بعضی از آثار مخرب و زیانبار نگاه به نامحرم

راه ورودی قلب

امام علی (علیه السلام) می فرماید: «الْعَيْنُ بَرِيدُ الْقَلْبِ؛ (۲) نگاه، پیک قلب است.» اگر فروشنده محترم به خریدار یا همکار زن نگاه کند، تصویری از او در ذهن و قلبش ایجاد می گردد که سبب می شود به یاد او بیفتد و در نتیجه، شیطان او را به خوبی وسوسه کند.

ص: ۴۰

۱- عیون الحکم و المواعظ، لثی، ص ۴۱.

۲- همان، ص ۳۸.

بذر شهوت

نگاه به نامحرم باعث تحریک شهوت می شود: حضرت عیسی (علیه السلام) به حواریون می فرمود: «إِيَّاكُمْ وَالنَّظَرَ إِلَى الْمَخْدُورَاتِ فَإِنَّهَا بَدْرُ الشَّهَوَاتِ وَ نَبَاتُ الْفِسْقِ»؛^(۱) از نگاه کردن به چیزهایی که ممنوع هستند پرهیزید که همانا بذر شهوات و شاخ و برگ فسق است»

حسرت دایمی

چه بسیار افرادی که به وسیله چشم خود بذر شهوت را در دل خود می کارند؛ اما برای همیشه حسرت آن بر دلشان نشسته، هیچ گاه به آرزوی خود نرسند.

امام صادق (علیه السلام) فرموده اند: «النَّظَرُ سَيْئَةٌ مِنْ سَيِّئَاتِ إِبْلِيسَ مَسْمُومٌ وَ كَمْ مِنْ نَظَرِهِ أُورَثَتْ حَسْرَةً طَوِيلَةً»؛^(۲) نگاه (حرام) تیری از تیرهای مسموم شیطان است. چه بسیار نگاهی که حسرتی طولانی را برجای می گذارد.»

سلب آسایش

امیرالمؤمنین (علیه السلام) فرموده اند: «مَنْ أَطْلَقَ نَاطِرَهُ أَتَعَبَ خَاطِرَهُ»؛^(۳)

هر کس چشم و نظرش را رها کند، ذهن و خاطرش

ص: ۴۱

۱- مصباح الشریعه، ص ۱۰.

۲- کافی، کلینی، ج ۵، ص ۵۵۹، ح ۱۲.

۳- جامع الأخبار، شعیری، ص ۹۳.

به سختی می افتد.» کسی که به نامحرم نگاه کند، آسایش فکری ندارد و پیوسته فکر و ذهنش مشغول آنچه دیده است، می باشد.

اگر فروشندگان محترم چشم خود را از نامحرم بپوشانند، برای خود آنها بهتر است: «قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ ... ذَلِكَ أَزْكَى لَهُمْ؛ به مردان مؤمن بگو دیدگان (از نگاه حرام) فرو دارند ... این برای آنان پاک تر است» (۱) و باعث راحتی قلب (۲).

آنان می شود و حتی به مقاماتی می رسند که کمتر کسی به آن رسیده است (۳) و از عبادت، لذتی وصف نشدنی می برد. (۴)

ص: ۴۲

۱- نور / ۳۰.

۲- امام علی (علیه السلام): «مَنْ غَضَّ طَرْفَهُ أَرَاخَ قَلْبِهِ؛ هر که چشم خود را بست، قلبش راحت تر شد.» (غرر الحکم و درر الکلم، آمدی، ص ۶۶۳، ۱۴۶۷).

۳- امام صادق (علیه السلام): «مَا اعْتَنَمَ أَحَدٌ بِمِثْلِ مَا اعْتَنَمَ بَعْضُ الْبَصَرِ لِأَنَّ الْبَصَرَ لَا يُغْضُ عَنْ مَحَارِمِ اللَّهِ تَعَالَى إِلَّا وَقَدْ سَبَقَ إِلَى قَلْبِهِ مُشَاهِدَةُ الْعَظَمَةِ وَالْجَلَالِ: کسی به مانند آنچه از چشم پوشیدن استفاده می کند غنیمت و سود نمی برد، زیرا که چشم از محرمات پوشیده نمی شود مگر آنکه جلوه عظمت و جلال پروردگار متعال در قلب مشاهده شود» (مصباح الشریعه، ترجمه مصطفوی، ص ۱۷۴).

۴- رسول خدا (صلی الله علیه و آله وسلم): «النَّظْرُ إِلَى مَحَاسِنِ النِّسَاءِ سَيِّئُهُمْ مِنْ سَيِّئِهِمْ إِبْلِيسُ فَمَنْ تَرَكَهُ أَذَاقَهُ اللَّهُ طَعْمَ عَيْبَادِهِ تَسِيرُهُ؛ نگاه به زیباییهای زنان تیری از تیرهای شیطان است، پس هر کس که این نگاه را ترک کند، خداوند طعم شیرینی عبادتش را به او می چشاند.» (مستدرک الوسائل، نوری، ج ۱۴، ص ۲۷۰، ح ۱۶۶۸۶).

برای اینکه بتوانیم چشم را از دیدن تصاویر و صحنه های حرام حفظ کنیم باید بدانیم دیدن چه چیزهایی جایز و چه چیزهایی حرام است؛ در ادامه احکام آن به اختصار بیان می شود:

نگاه مردان به زنان

نگاه کردن مرد به موی سر و بدن زن نامحرم چه با قصد لذت و چه بدون آن حرام است. (۱)

اگر زنان مسلمان حجاب کامل شرعی (۲) خود را رعایت کرده باشند و در گردی صورت و میچ دست تا انگشتان آنان زینتی نباشد (۳)، مردان - می توانند بدون قصد لذت و ریبه (۴)

به صورت و میچ دست تا انگشتان نگاه کنند. (۵)

زنان به هر منظوری زینت کرده باشند، نگاه به مواضع زینت شده آنان جایز نیست. (۶)

ص: ۴۳

۱- توضیح المسائل (محشی - امام خمینی)؛ ج ۲، ص ۴۸۵، م ۲۴۳۳.

۲- بر زن واجب است تمام بدن خود را از نظر نامحرم بپوشاند، ولی پوشاندن وجه و کفین لازم نیست مگر آنکه مفسده ای بر آن مترتب باشد. (استفتاءات، امام خمینی، ج ۳، ص ۲۵۱، س ۱۷).

۳- استفتاءات، امام خمینی ج ۳، ص ۲۵۶، س ۳۲.

۴- ریبه؛ یعنی خوف وقوع در عمل حرام مثل استمناء و زنا می باشد. (آیت الله سیستانی: www.sistani.org)

۵- توضیح المسائل، امام خمینی، م ۲۳۰۹.

۶- استفتاءات، امام خمینی، ج ۳، ص ۲۵۶، س ۳۲؛ استفتاءات، آیت الله بهجت، ج ۴، ص ۱۶۲، س ۵۱۴۸؛ استفتاءات جدید، آیت الله تبریزی، ج ۲، ص ۳۶۳، س ۱۵۰۶؛ استفتاء، آیت الله نوری همدانی، ۳۰/۹/۱۳۹۳؛ استفتاء، آیت الله خامنه ای، آیت الله شبیری زنجانی، ۴/۱۰/۱۳۹۳.

نگاه به غیر از صورت و مچ دست تا انگشتان زنان نامحرم مانند کف پا، روی پا، پاشنه پا، ساق پا و... جایز نیست. (۱)

اگر مردی بترسد، در صورتی که به نامحرم نگاه کند، به گناه می افتد، نباید به او نگاه کند. (۲)

آن چیزی که حرام است «نگاه کردن» است، نه «نگاه افتادن»، لذا آنچه را که انسان به طور اتفاقی در بازار، اماکن عمومی، محل کار و... می بیند، اشکال ندارد؛ ولی باید بلافاصله نگاه را برگرداند تا حکم «نگاه کردن» پیدا نکند. (۳)

هر کس که نگاه کردن به او جایز نیست، دیدن او از پشت شیشه یا در آینه و یا آب صاف و یا هر چیز دیگری که عکس او را منعکس می کند نیز جایز نیست. (۴)

نگاه کردن به مواضعی از بدن زنان نامحرم غیر

ص: ۴۴

-
- ۱- منهاج الصالحین، آیت الله سیستانی، ج ۳، ص ۱۲، م ۱۴؛ احکام روابط زن و مرد، ص ۴۵.
 - ۲- توضیح المسائل، امام خمینی، ص: ۵۱۰، م ۲۳۰۹؛ توضیح المسائل، آیت الله وحید خراسانی، ص ۵۰۳، م ۲۴۹۷؛ توضیح المسائل، آیت الله مکارم، ص ۴۰۰، م ۲۰۸۰.
 - ۳- احکام روابط زن و مرد، ص ۵۰؛ با استفاده از جامع الأحکام، آیت الله صافی گلپایگانی، ج ۲، ص ۱۷۰، س ۱۷۰۳.
 - ۴- با استفاده از توضیح المسائل، آیت الله سیستانی، م ۲۴۵۴.

مسلمان (چه اهل کتاب و چه کفار) که به طور معمول نمی پوشانند، اشکال ندارد، مشروط به آن که به قصد لذت و ریه نباشد؛ لکن بنابر احتیاط واجب، مردان نمی توانند به موضعی که معمولاً آنها می پوشانند، نگاه کنند. (۱)

نگاه مردان به عکس زنان

مردان می توانند به عکس نامحرمی که حجاب خود را کاملاً رعایت کرده است؛ به شرط اینکه به قصد لذت و ریه نباشد (خواه او را بشناسند یا نشناسند) نگاه کنند. (۲)

مردان به عکس زنی که او را می شناسند و حجاب خود را کاملاً رعایت نکرده است، نمی توانند نگاه کنند. (۳)

مردان به عکس زنی که او را نمی شناسند و حجاب خود را کاملاً رعایت نکرده است، بدون قصد لذت و ریه می توانند نگاه کنند. (۴)

ص: ۴۵

-
- ۱- تحریر الوسيله، امام خمینی، ج ۲، ص ۲۴۴، م ۲۷؛ توضیح المسائل (محشی - امام خمینی)؛ ج ۲، ص ۴۸۷، م ۲۴۳۴.
 - ۲- منهاج الصالحین، آیت الله سیستانی، ج ۳، ص ۱۴، م ۲۷؛ احکام روابط زن و مرد، ص ۷۶.
 - ۳- استفتاءات، امام خمینی، ج ۳، ص ۲۶۳، س ۲۳؛ احکام روابط زن و مرد، ص ۷۶؛ با استفاده از جامع الأحکام، آیت الله صافی گلپایگانی، ج ۲، ص ۱۷۳، س ۱۷۱۶.
 - ۴- استفتاءات، امام خمینی، ج ۳، ص ۲۶۳، س ۲۵؛ احکام روابط زن و مرد، ص ۷۶.

نگاه کردن به عکس زنان غیر مسلمان، در صورتی که مرد آنها را نشناسد و نترسد که به مفسده و گناه بیفتد، بدون قصد لذت و ریه اشکال ندارد؛ اگرچه احتیاط مستحب این است که نگاه نکند. (۱)

نگاه کردن به عکس دختر بچه نابالغ؛ اگر بدون قصد لذت باشد و انسان نترسد به گناه آلوده شود، اشکالی ندارد. (۲)

در صورتی که کسی بترسد با نگاه کردن به عکس شخصی به گناه می افتد، نباید با آن عکس نگاه کند. (۳)

نگاه زنان به مردان

نگاه کردن زنها به بدن مرد نامحرم (به استثنای وجه و کفین و مقداری که معمولاً نمی پوشانند) حرام است (چه با قصد لذت باشد یا نباشد). (۴)

دیدن موی سر و صورت، دستها تا مچ، پا تا قوزک و

ص: ۴۶

۱- احکام بانوان، آیت الله مکارم، ص ۱۹۰، س ۷۰۲؛ احکام روابط زن و مرد، ص ۷۸.

۲- توضیح المسائل، امام خمینی، ص: ۵۱۰، م ۲۳۰۹؛ توضیح المسائل، آیت الله وحید خراسانی، ص ۵۰۳، م ۲۴۹۷؛ توضیح المسائل، آیت الله مکارم، ص ۴۰۰، م ۲۰۸۰.

۳- احکام روابط زن و مرد، ص ۷۹؛ با استفاده از توضیح المسائل، آیت الله مکارم، ص ۴۰۱، م ۲۰۸۷.

۴- احکام روابط زن و مرد، ص ۶۸؛ با استفاده از جامع الأحکام، آیت الله صافی گلپایگانی، ج ۲، ص ۱۷۲، س ۱۷۱۳.

گردن مردان نامحرم برای زنها اشکالی ندارد، به شرط آن که به قصد لذت و ریه نباشد. (۱)

نگاه زنان به عکس مردان

زنها بدون قصد لذت و ریه می توانند به عکس مردان نگاه کنند (خواه مرد را بشناسند یا نشناسند، خواه مرد محرم باشد یا نباشد). (۲)

دیدن عکس ورزشکاران، هنرمندان، شهدا و... برای خانمها تا زمانی که مفسده ای (۳) نداشته باشد، اشکال ندارد. (۴)

۲. خلوت با نامحرم در محیط کار

یکی از لغزشگاه های شایع برای تمام اصناف، برخورد یا خلوت کردن با نامحرمان است؛ چون طبق روایات شیطان در این موقع حضور پررنگ تری پیدا کرده، شروع به وسوسه می کند. پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله وسلم) فرمودند: «هرگز مردی با زن نامحرم خلوت نکند؛ زیرا هیچ مردی با زنی خلوت

ص: ۴۷

۱- احکام روابط زن و مرد، ص ۶۹؛ با استفاده از جامع الأحکام، آیت الله صافی گلپایگانی، ج ۲، ص ۱۷۲، س ۱۷۱۳؛ توضیح المسائل، آیت الله مکارم، ص ۴۰۱، م ۲۰۸۰.

۲- احکام روابط زن و مرد، ص ۸۲.

۳- آیت الله بهجت: «چون در معرض مفسده داشتن است، اشکال دارد.» (استفتائات، آیت الله بهجت، ج ۳، ص ۲۲۱، س ۴۰۸۵).

۴- احکام روابط زن و مرد، ص ۸۲.

نمی کند، مگر اینکه شیطان {به عنوان} سومین نفر در آنجا حاضر می شود.» (۱)

اگر در قصه حضرت یوسف (علیه السلام) دقت کنیم، متوجه خواهیم شد که زن عزیز مصر در خلوت و اتاق در بسته فکر شیطانی خود را بروز داد: «وَأَوَدَّتْهُ الَّتِي هُوَ فِي بَيْتِهَا عَنْ نَفْسِهِ وَغَلَّقَتِ الْأَبْوَابَ وَقَالَتْ هَيْتَ لَكَ؛ و آن [زنی] که یوسف در خانه اش بود، از یوسف با نرمی و مهربانی خواستار کام جویی شد، و [در فرصتی مناسب] همه درهای کاخ را بست و به او گفت: پیش بیا [که من در اختیار توام]» (۲) و اگر خدای متعال حضرت یوسف (علیه السلام) را حفظ نمی فرمود، و او به قصد شوم زلیخا توجه می کرد، به گناه مبتلا می شد: «وَلَقَدْ هَمَّتْ بِهِ وَهَمَّ بِهَا لَوْلَا أَنْ رَأَى بُرْهَانَ رَبِّهِ كَذَلِكَ لِنَصِّرَفَ عَنْهُ الشُّوءَ وَالْفَحْشَاءَ إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُخْلَصِينَ؛ و در حقیقت [آن زن] آهنگ وی کرد، و [یوسف نیز] اگر برهان پروردگارش را ندیده بود، آهنگ او می کرد. چنین [کردیم] تا بدی و زشتکاری را از او بازگردانیم؛ چراکه او از

ص: ۴۸

۱- لَا يَخْلُونَ رَجُلًا بِامْرَأَةٍ فَمَا مِنْ رَجُلٍ خَلَا بِامْرَأَةٍ إِلَّا كَانَ الشَّيْطَانُ تَالِثُهُمَا (دعائم الإسلام، ابن حيون، ج ۲، ص ۲۱۴، ح ۷۸۸).

۲- يوسف / ۲۳.

بر این اساس، مراجع تقلید فتوا داده اند که: «اگر مرد و زن نامحرم در محل خلوتی باشند که کسی آنجا نباشد و دیگری نیز نتواند وارد شود؛ چنانچه بترسند که به حرام بیفتند، باید از آنجا بیرون بروند و ماندن آنها در آن مکان حرام است.» (۲)

پس اگر افرادی به خاطر شرایط کاری و شغل شان مجبورند با نامحرم در یک اتاق باشند، حتی الامکان درب اتاق را باز بگذارند تا از وسوسه های شیطانی در امان بمانند.

۳. شوخی با نامحرم

گاهی دو همکار نامحرم در محیط کار با یکدیگر شوخی می کنند، غافل از اینکه این کار از یک طرف باعث تحریک شهوت و ایجاد علاقه بین افراد نامحرم می شود، و از سوی دیگر، راندمان و کیفیت کار آنها پایین می آید.

مراجع تقلید می فرمایند: «شوخی با نامحرم، اگر مفسده داشته باشد، جایز نیست» (۳). عموم اصناف باید در

ص: ۴۹

۱- همان/ ۲۴.

۲- توضیح المسائل، امام خمینی، ص ۵۱۲، م ۲۳۲۱؛ رساله احکام بانوان، آیت الله تبریزی، ص ۹۰، م ۳۹۰؛ توضیح المسائل، آیت الله مکارم، ص ۱۵۷، م ۸۱۴؛ آیت الله خامنه ای: www.leader.ir.

۳- آیت الله سیستانی: www.sistani.org، سوالها و جوابها، فیلم؛ استفتاءات جدید، آیت الله تبریزی، ج ۲، ص ۳۲۴، س ۱۳۱۳؛ جامع المسائل، آیت الله فاضل (فارسی)، ج ۱، ص ۴۵۴، س ۱۷۲۱؛ استفتاءات، آیت الله بهجت، ج ۴، ص ۱۸۷، س ۵۲۵۶، ۵۲۵۷.

تمام حالات موازین شرعی را مراعات کرده و از کاری که عفت و حیای آنان را از بین می برد، اجتناب کنند.

۴. غیبت

گاهی اتفاق می افتد که در جمعهای خودمانی یا محللهای کاری، برای سرگرمی یا به عنوان صحبت کردن درباره مسائل سیاسی، مشکلات جامعه و نقل کردن خاطرات به گناه بزرگ «غیبت»^(۱).

آلوده می شویم. پس شایسته است اطلاعاتی درباره غیبت و نتایج آن داشته باشیم.

همچنین بهتر است برای آلوده نشدن به اینگونه گناهان، زبان خود را به «ذکر»^(۲).

عادت دهیم تا هم بتوانیم جلوی گناهانی مانند غیبت، دورغ، تهمت، نیش زبان، مسخره کردن و... را بگیریم و هم در حال عبادت و کسب ثواب باشیم؛ که این کار هم موجب برکت در کارمان

ص: ۵۰

-
- ۱- اگر صفتی - ناروا - در شخص باشد یا کاری انجام داده باشد - که خلاف است - که دیگران از آن بی اطلاعند و دوست ندارد کسی آن را برای دیگران بازگو کند، بازگو کردن آن در غیاب او پیش دیگران غیبت است که چنین کاری برای گوینده و شنونده حرام است، حتی اگر آن شخص راضی باشد بازگو شود. (استفتاءات، امام خمینی، ج ۲، ص ۶۱۸، س ۹).
 - ۲- ذکرهایی مانند: «صلوات»، «لا اله الا الله» و «لا حول و لا قوة الا بالله» و هر ذکر دیگری که می توانیم، بگوییم.

می شود و هم آخرت ما را تأمین می کند.

۵. غش در معامله

پیغمبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمودند: «هر کس در خرید و فروش غش کند، از ما نیست و در قیامت با یهودیان محشور می شوند؛ چون که یهود از تمام انسانها بیشتر مسلمین را فریب می دادند و در معامله غش می کردند.»^(۱)

مراجع تقلید فرموده اند: «غش^(۲) در معامله حرام است»^(۳)

و باید از آن احتساب کنند و مشتری حق دارد پس از فهمیدن، معامله را به هم بزند.

س: آیا می توان اجناس کهنه را رنگ کرد، به گونه ای که ظاهر و باطن آن با جنس نو تفاوتی نکند و آن را به جای جنس نو فروخت؟

ج: اگر غش (و تدلیس) در معامله شود، جایز نیست.^(۴)

ص: ۵۱

۱- مَنْ غَشَّ مُسْلِمًا فِي شِرَاءٍ أَوْ بَيْعٍ فَلَيْسَ مِنَّا وَ يُحْشَرُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَعَ الْيَهُودِ لِأَنَّهُمْ أَغَشُّوا الْخَلْقَ لِلْمُسْلِمِينَ (من لا يحضره الفقيه، صدوق، ج ۴، ص ۱۴).

۲- فروختن جنسی که با چیز دیگر مخلوط است، در صورتی که آن چیز معلوم نباشد و فروشنده هم به خریدار نگوید، مثل فروختن روغنی که آن را با پیه مخلوط کرده است و این عمل را غش می گویند. (توضیح المسائل، امام خمینی، ص ۴۲۲، م ۱۹۴۸)

۳- توضیح المسائل، امام خمینی، ص ۴۲۱، م ۱۹۴۸.

۴- استفتائات، آیت الله بهجت، ص ۲۵۴، س ۴۲۰۹، با کمی تغییرات.

اشاره

برخی از فروشندگان در زمان کار، از آهنگها و موسیقی استفاده می کنند. لازم است دربارهٔ موارد مجاز و غیر مجاز آن اطلاعات کافی داشته باشند.

به هر نوع خوانندگی و نوازندگی که انسان را از خداوند متعال و معنویات و فضایل اخلاقی دور نموده و به سمت بی بند و باری، بیهودگی و گناه و شهوترانی سوق دهد موسیقی و غناء گفته می شود که حرام می باشد.»^(۱)

نکته مهم: گاهی یک «آهنگ»، هم خودش غنا و لهو و باطل است و هم محتوای آن، به این ترتیب که اشعار عشقی و فساد انگیز را با آهنگهای مطرب بخوانند، و گاه تنها «آهنگ»، غناست، به این ترتیب که اشعار پرمحتوا یا آیات قرآن و دعا و مناجات را به آهنگی بخوانند که مناسب مجالس عیاشان و فاسدان است و در هر دو صورت حرام می باشد^(۲) (دقت کنید!).

ضررهای شرعی و بهداشتی موسیقی

اشاره

برای اینکه بهتر متوجه شویم چرا اسلام تأکید دارد که از موسیقی حرام استفاده نشود، بعضی از آثار زیانبار آن

ص: ۵۲

۱- آیت الله خامنه ای: www.leader.ir؛ تفسیر نمونه، آیت الله مکارم، ج ۱۷، ص ۲۳.

۲- همان، ص ۲۳.

اشاره می کنیم:

الف) تشویق به فساد اخلاق

در بعضی از گزارشهایی که در جراید خارجی آمده است، می خوانیم که در مجلسی که گروهی از دختران و پسران بودند و آهنگ خاصی از غنا در آنجا اجرا شده، آنچنان هیجانی به دختران و پسران دست داده که به یکدیگر حمله ور شده اند و فجایع زیادی بار آورده اند که قلم از ذکر آن شرم دارد. (۱)

ب) غفلت از یاد خدا

موسیقی و غناء انسان را به خودش آنچنان مشغول کند که باعث غفلت از یاد الهی و بازماندن از کارهای مهم اخروی شود.

ج) آثار زیانبار بر اعصاب

غنا و موسیقی در حقیقت یکی از عوامل مهم تخدیر اعصاب هستند. به همین دلیل گاهی غنا و آهنگهای مخصوصی، چنان افراد را در نشئه فرو می برند که حالتی شبیه به مستی به آنها دست می دهد، البته گاه به این مرحله نمی رسد؛ اما در عین حال تخدیر خفیف ایجاد

ص: ۵۳

می کند. به همین دلیل بسیاری از مفاصد مواد مخدر در غنا وجود دارد، خواه تخدیر آن خفیف باشد یا شدید. (۱)

«روبرت شومان آلمانی»، «ریچارد واگنر»، «شوپن»، «نیچه»، «یوهان»، «بتهون»، «مندلس»، «باخ» و... جزء آن دسته از موسیقی دانانی هستند که با عمر کوتاه و بر اثر ابتلا به بیماریهای عصبی و روانی از دنیا رفته اند. (۲)

(د) غناء، ابزار کار استعمار

استعمارگران جهان همیشه از بیداری مردم، مخصوصاً نسل جوان وحشت داشته اند، به همین دلیل بخشی از برنامه های گسترده آنها برای ادامه استعمار، فرو بردن جوامع در غفلت و بی خبری و ناآگاهی و گسترش انواع سرگرمی های ناسالم است. ایجاد مراکز فحشا، کلوپ های قمار و همچنین سرگرمی های ناسالم دیگر، از جمله توسعه ی غنا و موسیقی، یکی از مهم ترین ابزارهای است که آنها برای تخدیر افکار مردم بر آن اصرار دارند و به همین دلیل قسمت عمده ی وقت رادیوهای جهان را موسیقی تشکیل می دهد و از برنامه های عمده ی وسایل ارتباط جمعی، همین موضوع است. (۳)

ص: ۵۴

۱- همان، ص ۲۶.

۲- www.porseman.org، مقاله «کوتاهی عمر موسیقی دانان بزرگ».

۳- تفسیر نمونه، آیت الله مکارم، ج ۱۷، ص ۲۷.

خواندن هر چیزی، اعم از شعر، نثر، قرآن، مداحی، اذان، سرود و... به نحو غنایی (آهنگی که مناسب مجلس لهو و لعب و گناه باشد) حرام است؛ (چه شاد باشد، چه غمگین) و (چه در شخص تأثیر بگذارد یا نگذارد). (۱)

س: موسیقی هایی که از صدا و سیما پخش می شود، چه حکمی دارد؟

ج: اگر موسیقی مطرب و مناسب با مجلس گناه باشد، حرام است (اگرچه از صدا و سیما پخش شود). (۲)

س: اگر کسی هیچ نوع آهنگ و موسیقی ای در او تأثیر منفی نگذارد و او را تحریک نکند، گوش دادن او به موسیقی های مطرب جایز است؟

ج: ملاک حرام بودن موسیقی این است که در غالب افراد تأثیر منفی داشته باشد و آنها را تحریک کند (خواه

ص: ۵۵

۱- جامع المسائل، آیت الله فاضل، ج ۱، ص ۲۴۳، س ۹۸۸؛ استفتاءات، آیت الله بهجت، ج ۱، ص ۳۹۴، س ۱۴۰۶؛ أجوبه الاستفتاءات، آیت الله خامنه ای، ص ۲۴۷، س ۱۱۲۷؛ استفتاءات، آیت الله سیستانی، آیت الله شبیری زنجانی، آیت الله مکارم، آیت الله نوری همدانی، ۲۸/۳/۱۳۹۳.

۲- استفتاءات، امام خمینی، ج ۲، ص ۱۳، س ۲۸؛ استفتاءات جدید، آیت الله تبریزی، ج ۲، ص ۲۱۲، س ۹۵۷؛ استفتاءات، آیت الله بهجت، ج ۴، ص ۵۲۲، س ۶۳۲۲؛ استفتاءات جدید، آیت الله مکارم، ج ۲، ص ۲۳۲، س ۷۱۲؛ جامع الأحکام، آیت الله صافی گلپایگانی، ج ۱، ص ۲۹۷، س ۱۰۲۰.

این شخص تحریک شود یا نشود). (۱)

س: گوش دادن به موسیقی هایی که برای درمان بعضی از بیماریها یا آرامش اعصاب می باشد، جایز است؟

ج: اگر اخراز شود که نظر پزشک متخصص امین این است که بیماری، فقط با استفاده از موسیقی درمان می شود، به کارگیری آن به مقداری که معالجه بیمار اقتضا میکند، اشکال ندارد. (۲)

۷. آلودگی صوتی

گاهی صدای ضبط یا تلویزیون برخی از مغازه های صوتی تصویری، باعث اذیت شدن همسایه ها و مغازه های اطراف می شود، که این کار جایز نیست و باید از آن اجتناب کنند.

ص: ۵۶

-
- ۱- استفتاءات جدید، آیت الله مکارم، ج ۳، ص ۱۵۳، س ۴۵۷؛ جامع المسائل، آیت الله فاضل (فارسی)، ج ۱، ص ۲۴۵، س ۹۹۶؛ استفتاءات، آیت الله بهجت، ج ۴، ص ۵۲۳، س ۶۳۲۵؛ أجوبه الاستفتاءات، آیت الله خامنه ای، ص ۲۴۸، س ۱۱۳۱؛
 - ۲- استفتاءات جدید، آیت الله مکارم، ج ۲، ص ۲۳۲، س ۷۱۴؛ أجوبه الاستفتاءات، خامنه ای، فارسی، ص ۲۵۲، س ۱۱۵۱؛ جامع الأحكام، آیت الله صافی، ج ۱، ص ۲۹۳، س ۱۰۰۴. آیت الله بهجت: جایز نیست (استفتاءات، آیت الله بهجت، ج ۴، ص ۵۲۱، س ۶۳۱۶)

۸. کم فروشی کارگر به دستور کارفرما

س: کارگر یا شاگردی که صاحب کار او را به کم فروشی و کار خلاف قانون امر می کند، آیا این کارش جایز است؟ اجرت وی چه حکمی دارد؟

ج: اگر آن کار خلاف شرع باشد، جایز نیست و اجرت آن نیز حرام است. (۱)

۹. دروغ گفتن در معامله

قسم خوردن در معامله: اگر راست باشد، مکروه است و اگر دروغ باشد، حرام است. (۲)

۱۰. کالاهای قاچاق و دزدی

مسئله: خریدن چیزی که از قمار یا دزدی یا از معامله ی باطل تهیه شده، باطل و تصرف در آن چیز حرام است و اگر کسی آن را بخرد، باید به صاحب اصلی آن برگرداند. (۳)

س: خرید و فروش کالاهای قاچاق یا دزدی چه حکمی دارد؟

ج: مقزرات دولت اسلامی باید مراعات شود و اگر

ص: ۵۷

۱- همان، ص ۲۵۷، س ۴۲۱۸.

۲- توضیح المسائل، آیت الله وحید خراسانی، ص ۴۲۶، م ۲۱۶۹؛ توضیح المسائل، امام خمینی، ص ۴۴۱، م ۲۰۲۹.

۳- توضیح المسائل، امام خمینی، ص ۴۲۴، م ۱۹۶۲؛ توضیح المسائل، آیت الله بهجت، ص ۳۱۸، م ۱۶۲۷.

۱۱. کم کاری

اگر اعتقاد داشته باشیم که نسبت به «اعمال» و «رفتار» خود مسئولیم و باید روزی در محضر خدای متعال جوابگو باشیم، هیچ گاه در مسئولیتها کم کاری نمی کنیم و سعی می کنیم با تلاش فراوان کار خود را «کامل» و «صحیح» انجام دهیم تا برای خانواده رزق و روزی حلال کسب کنیم.

س: اگر کارگر یا کارمندی در انجام وظیفه خود کوتاهی کند، حکمش چیست؟ آیا حقوقش حرام و نسبت به مقدار حقوق دریافتی ضامن است؟

ج: تخلف از قوانینی که هنگام قرارداد کارمندی تعهد نموده به آنها عمل کند، جایز نیست و در صورت تخلف، حقوقش اشکال دارد. (۲)

۱۲. تماس بدنی به اقتضای شغل

به نظر تمام مراجع تقلید، تماس بدنی با نامحرم، حرام است؛ اما اگر به صورت ناخواسته و بدون قصد لذت باشد؛ اشکال ندارد؛ ولی افراد باید دقت داشته باشند که

ص: ۵۸

۱- استفتائات، امام خمینی، ج ۲، ص ۴۵، س ۱۲۶؛ آیت الله سیستانی: www.sistani.org.

۲- استفتاء، آیت الله خامنه ای، آیت الله سیستانی و آیت الله مکارم، ۳/۳/۱۳۹۳.

همین مقدار از لمس بدن نامحرم نیز اتفاق نیفتد.

س: برخی از شغل‌ها به اقتضای نوع کار، در آن تماس بدنی با نامحرم صورت می‌گیرد، {مثل گرفتن پول از مشتری، تحویل جنس و ...} چنین تماس‌هایی چه حکمی دارد؟

ج: جایز نیست و باید از موارد حرام دوری کنند. (۱)

از این سوال به دست می‌آید که هنگام گرفتن پول از مشتری یا تحویل جنس به او باید دقت شود تا تماس بدنی با نامحرم محقق نشود.

۱۳. مکروهات خرید و فروش

* تعریف کردن از کالای خود. (۲)

* قسم راست خوردن برای خرید و فروش. (۳)

* فروش در جایی که عیب در آنجا مخفی می‌ماند، واقع شود. (۴)

* سود گرفتن از مومن، مگر در صورتی که ضرورت یا خرید آن برای تجارت باشد، یا آن که کالایی را که خریده،

ص: ۵۹

۱- با استفاده از استفتاءات، آیت الله بهجت، ج ۴، ص ۱۹۹، س ۵۳۰۷؛ استفتاءات جدید، آیت الله مکارم، ج ۲، ص ۳۵۰، س ۱۰۲۷، با کمی تغییر.

۲- ترجمه تحریر الوسیله، امام خمینی، ج ۲، ص ۳۵۷.

۳- همان.

۴- همان.

بیشتر از صد درهم باشد که اگر درآمد روزش را از آن سود، ببرد، مکروه نیست. (۱)

* از کسی که به او وعده احسان داده است (یعنی به او گفته از تو سود نمی گیرم)، سود بگیرد، مگر در صورت ضرورت. (۲)

* فروختن بین الطلوعین. (۳)

* خرید و فروش از فرومایگان که نسبت به آنچه که می گویند و آنچه برای آنها گفته می شود، باکی ندارند. (۴)

* عهده دار شدن پیمانانه یا وزن کردن یا شمردن یا مساحت نمودن، در صورتی که انجام آن را به خوبی ندانند. (۵)

* خریدار، آنچه را که می خرد، مذمت کند (به اصطلاح امروزی، تو سر مال بزند). (۶)

* خواستار پایین آوردن قیمت بعد از معامله. (۷)

* داخل شدن در معامله مؤمن {دیگر}. (۸)

ص: ۶۰

۱- همان.

۲- همان.

۳- همان.

۴- همان.

۵- همان.

۶- همان.

۷- همان.

۸- همان.

این صنف مانند اصناف دیگر، با امور معروف و نیکویی در ارتباط هستند که به برخی از آنها اشاره می شود:

۱. تقویت نظام جمهوری اسلامی؛

۲. ترویج و نشر معارف و مسائل دینی در غالب فیلم، عکس یا صوت؛

۳. مقابله با تهاجم فرهنگی مانند تولید بازیهای رایانه ای اسلامی؛

۴. آموزش علوم از طریق برنامه ها و نرم افزارهای آموزشی؛

۵. پر کردن اوقات فراغت مردم، خصوصاً نوجوانان و جوانان با برنامه های مفید، جذاب و آموزنده؛

۶. تهیه و توزیع برنامه های صوتی و تصویری مانند

قرآن، دعا، سخنرانی و... که انسان را به یاد خدای متعال می اندازد؛

۷. ضبط سخنان و تصاویر به یاد ماندنی از بزرگان و افراد تأثیرگذار در تاریخ؛

۸. اطلاع رسانی نسبت به اخبار و اطلاعات روز جامعه و جهان.

ص: ۶۲

فصل چهارم: منکرات صنف

در این صنف، ممکن است منکرات و امور حرامی اتفاق بیفتد که با یاد گرفتن احکام آنها می توان جلوی ارتکاب کارهای حرام و ناپسند را گرفت که به برخی از این امور اشاره می شود:

۱. هدر دادن عمر و استعداد های انسان؛

۲. تضعیف نظام اسلامی، مخصوصاً جمهوری اسلامی ایران؛

۳. ترویج سبک زندگی غربی و غیر الهی؛

۴. نشر مطالب انحرافی و شیطانی؛

۵. غفلت و سرگرم کردن مردم با برنامه های غیر مفید؛

۶. پخش فیلم ها و صدا های مستهجن، مبتذل و

ص: ۶۳

حرام؛

۷. ضبط صدا یا تصویر افراد و اشخاص حقیقی و حقوقی، برای سوء استفاده از آن؛

۸. نشر و اشاعهٔ اکاذیب و شایعات بی پایه و اساس در جامعه.

ص: ۶۴

یکی از مهمترین مراحل هر وسیله ای، مرحله ساخت و تولید آن وسیله است. هر جامعه ای به کارگران و تولیدکنندگان خودش مدیون است؛ چرا که با این کارها چرخه تولید بالا می رود و منجر به رشد و سعادت جامعه می شود.

متأسفانه در جامعه ما تولید داخلی از جایگاه خوبی برخوردار نیست و بخش قابل توجهی از مردم به محصولات خارجی رغبت بیشتری نشان می دهند؛ که همین امر باعث ضربه زدن به اقتصاد کشور می شود.

بهترین کلامی که می تواند اهمیت تولید داخلی را برساند، سخنان ارزشمند رهبر معظم انقلاب **a** است که فرمودند: «ستون فقرات اقتصاد مقاومتی، تولید داخلی است. تولید داخلی اگر بخواهد رونق پیدا بکند، یقیناً باید، هم به آن کمک تزریق بشود، هم از چیزهایی که

مانع رشد آن است، جلوگیری بشود، هم برای محصولات، بازار به وجود بیاید، هم واردات محصولات مشابه به یک نحوی کنترل بشود (کلمه ممنوع را به کار نمی برم) و با محاسبه، مورد مراقبت دقیق قرار بگیرد، هم در قراردادهای خارجی ای که این مجموعه (۱)

و امثال این مجموعه دارند، دولت کمک بکند. گفتیم، اقتصاد ما «درون زا» و «برون گرا» است؛ یعنی ما از درون باید رشد کنیم و بجوشیم و افزایش پیدا کنیم؛ امّا بایستی نگاه به بیرون داشته باشیم. بازارهای جهانی متعلق به ما است. باید بتوانیم با همت خود و با ابتکار خود، در این بازارها حضور پیدا کنیم و این حضور، بدون حمایت دولت امکان پذیر نیست که البته بخشهای مختلف دولتی در این زمینه می توانند سهم داشته باشند.» (۲)

تولیدکنندگان محترم می توانند با راهکارهای متنوع و مفیدی، استفاده از تولیدات داخلی خودشان مخصوصاً وسایل صوتی تصویری مانند تلویزیون، رادیو، کامپیوتر و ... را در بین اقشار مختلف جامعه رواج بدهند که به برخی از آنها اشاره می شود:

* استفاده از نیروهای متخصص و متعهد (۳)

ص: ۶۸

۱- www.mapnagroup.com

۲- آیت الله خامنه ای: www.leader.ir

۳- خدای متعال در قرآن از قول یکی از دختران حضرت شعیب (علیه السلام) می فرماید: (إِنَّ خَيْرَ مَنْ اسْتَأْجَرْتَ الْقَوِيُّ الْأَمِينُ؛ «بهترین کسی که استخدامش کنی (این مرد) نیرومند با امانت است» در این آیه، شرط به کارگیری دیگران برای خدمت کردن به جامعه را دو عنصر مهم «قوت» و «امانت» که معادل «تخصص و تعهد» است، معرفی می کند.

* بالا بردن کیفیت تولیدات داخلی

* تبلیغات مناسب برای خرید کالای داخلی

* بسته بندی زیبای متناسب با فرهنگ اسلامی ایرانی

* قرار دادن تولیدات فرهنگی اسلامی درون بسته بندی کالای داخلی

* اهداء جوایز برای خرید تولیدات داخلی

* ارائه خدمات پس از فروش

صنف صوتی تصویری دارای محصولات متنوعی است که مردم جامعه ما با آنها سروکار دارند و از آنها استفاده می کنند که در لابه لای مطالب به مسائل آنها اشاره می شود.

برخی از محصولات فرهنگی مانند فیلم ها و بازیهای رایانه ای از یک سو علاقه مندان و مخاطبان زیادی دارند و از طرف دیگر با محصولات صوتی تصویری در ارتباط هستند از این جهت به اختصار به مسائل آنها پرداخته می شود.

ص: ۶۹

یکی از مسائلی که با ابزار این صنف از جهت محتوایی (۱) ارتباط دارد و در تولید برنامه های صوتی تصویری (۲).

به کار می مسئله «دوبله کردن» (۳) است که دارای احکام خاصی می باشد. در اینجا سعی شده است سؤالات مهم و کاربردی این هنر آورده شود و امید است که مسئولین و بازیگران محترم آنها را یاد گرفته و - ان شاء الله - عمل کنند.

ص: ۷۱

۱- فیلم ها از این جهت که محتوای سی دی ها را تشکیل می دهند در این نوشتار مورد بررسی قرار گرفته است.

۲- ر.ک: احکام و آداب سینما و فیلمسازی، سعید عباس زاده.

۳- دوبله (Dubbing) یعنی قرار دادن صدای افراد دیگر (به نام دوبلور) به جای صدای اصلی بازیگران. (ویکی پدیا)

س: تقلید صدای مردان توسط زنان چه حکمی دارد؟

ج: تقلید صدای نامحرم اگر مفسده داشته باشد، جایز نیست. (۱)

سزاوار است بازیگران و دوبله کنندگان از این کار اجتناب کنند؛ چون ممکن است باعث تحریک شهوت شود.

نازک کردن صدا

س: خانمهایی که به دوبله کردن فیلم ها مشغول هستند، گاهی به تناسب شغلی باید صدای خود را در حضور نامحرم نازک کنند، آیا این کار اشکال دارد؟

ج: لازم است به گونه ای باشد که مفسده ای نداشته، موجب تحریک نامحرم نشود؛ و گرنه جایز نیست. (۲)

چون خدای متعال حقیقت انسانها را به صورت کامل می شناسد، به زنان با ایمان دستور می دهد که در مقابل نامحرم با صدای نازک صحبت نکنند؛ چون مفسده انگیز است: «فَلَا تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ وَ

ص: ۷۲

۱- أجوبه الاستفتاءات، آیت الله خامنه ای، ص ۲۶۷، س ۱۲۱۹.

۲- استفتاء، آیت الله خامنه ای، آیت الله سیستانی، آیت الله مکارم، ۱۸/۲/۱۳۹۳.

قُلْنَ قَوْلًا مَعْرُوفًا» (۱)؛ «پس در گفتار خود نرمی و طنّازی [چنانکه عادت بیشتر زنان است] نداشته باشید تا کسی که بیمار دل است طمع کند، و سخن پسندیده و شایسته گوید!».

دروغ گفتن

س: افرادی که مشغول دوبله فیلم می باشند، گاهی باید به جای شخص اصلی که در فیلم دروغ، غیبت، تهمت و... می گوید، صحبت کند و دروغ و... را بگوید، حکم این گناهان در حق شخص دوبله کننده چیست؟

ج: هرگاه قرائتی وجود داشته باشد که قصد جدّی در کار نیست، مانعی ندارد؛ ولی در روایات سفارش شده، بهتر است که هرگونه دروغی ترک شود. (۲)

س: گاهی افراد باید به جای شخص اصلی که در فیلم دروغ، غیبت، تهمت و... می گوید، صحبت کنند، اگر این کار باعث اشاعه فحشا و منکر در جامعه شود، اشکال دارد؟

ج: هر برنامه یا فیلمی که باعث ترویج گناه در جامعه شود، جایز نیست و باید به طور جدّی از آن

ص: ۷۳

۱- احزاب / ۳۲.

۲- استفتاء، آیت الله مکارم، ۲۱/۳/۱۳۹۲، آیت الله سیستانی، ۲۵/۲/۱۳۹۳.

اجتناب کنند. (۱)

عزیزانی که به دوبله کردن مشغول هستند باید توجه داشته باشند که دوبله اینگونه فیلم‌ها که در آن زیاد دروغ گفته می‌شود، ممکن است باعث شود در جامعه ما دروغ گفتن یک امر عادی شود و همین امر منجر به اشاعه منکر می‌شود؛ پس سزاوار است در انتخاب فیلم برای دوبله کردن، دقت شود تا با این مسائل مواجه نشوند.

خندیدن و گریه کردن

س: اگر زنی در حال دوبله فیلم، به جای بازیگر اصلی با صدای بلند در حضور نامحرم بخندد یا گریه کند، اشکال دارد؟

ج: اگر باعث جلب توجه نامحرم شود یا مفسده داشته باشد، جایز نیست. (۲)

خدای متعال زن را مظهر جذابیت قرار داده است، به همین دلیل برای او دستورات خاصی قرار داده است تا این وجود ارزشمند، مورد طمع هوسرانان قرار نگیرد.

ص: ۷۴

۱- استفتاء، آیت الله خامنه‌ای، آیت الله مکارم، ۲۳/۲/۱۳۹۳.

۲- همان؛ منهاج الصالحین، آیت الله سیستانی، ج ۳، کتاب النکاح، م ۲۹؛ استفتائات، آیت الله بهجت، ج ۴، ص ۱۸۷، س ۵۲۵۹.

یکی از اموری که در تهیه و آماده سازی فیلم ها کاربرد فراوانی دارد، موضوع «سانسور» کردن برخی از صحنه های مبتذل و تحریک کننده فیلم های خارجی می باشد؛ که باعث به انحراف کشیده شدن جوانان مملکت اسلامی می شوند.

لازم است قبل از بیان مسائل شرعی این موضوع، کلامی از امام خمینی (۱)

را درباره اصلاح اینگونه برنامه ها ذکر کنیم تا اهمیت سانسور کردن معلوم شود.

ایشان فرمودند: فیلمی که شما نشان می دهید، اگر فیلم سازنده باشد، در سراسر کشور سازندگی دارد و اگر یک فیلم خدای نخواستہ انحرافی باشد، در سرتاسر کشور نقش دارد. (۲)

کارشناس می خواهد این فیلمها، فیلمها ممکن است یک نتایجی بدهد که نتایج را اشخاص عادی نتوانند درست بفهمند. کارشناسها در آن فکر کنند، تأمل کنند تا اینکه یک فیلم صحیحی باشد که مناسب با جمهوری اسلامی و با مصالح اسلام، با مصالح

ص: ۷۵

۱- برای اطلاع بیشتر نسبت به «فیلم، سینما، صدا و سیما، سانسور» از نظر امام خمینی به سخنرانی ایشان در جمع کارکنان صدا و سیما در تاریخ (۲۷/۱۲/۱۳۶۰) مراجعه شود. (صحیفه نور، امام خمینی، ج ۱۶، ص ۱۱۷)

۲- صحیفه نور، امام خمینی، ج ۱۶، ص ۱۱۸، سخنرانی در جمع مسئولان واحد سیاسی و اخبار صدا و سیما، ۲۷/۱۲/۱۳۶۰.

کشور خودتان باشد. (۱)

س: دیدن فیلم های ویدیویی که گاهی تصاویر منحرف کننده ای دارند، به قصد نظارت و حذف بخشهای فاسد آنها برای ارائه به دیگران چه حکمی دارد؟

ج: دیدن این فیلم ها اگر به منظور اصلاح فیلم و حذف تصاویر فاسد و گمراه کننده آنها باشد، اشکال ندارد، به شرط اینکه کسی که اقدام به این کار می کند، مصون از افتادن به حرام باشد. (۲)

جامعه ما می تواند با توجه به فرهنگ غنی اسلامی و ایرانی خود، فیلم هایی را تولید کند که از یک سو نیاز جامعه را برطرف کند و از طرف دیگر، نیازمند دوبله اینگونه از فیلم ها که با فرهنگ و دین ما سازگاری ندارد، نباشد.

س: نظارت کارمندان وزارت ارشاد بر انواع فیلم ها، مجلات، نشریات و نوارها برای تشخیص موارد مجاز آنها، با توجه اینکه نظارت، مستلزم مشاهده عینی و گوش دادن به آنهاست، چه حکمی دارد؟

ص: ۷۶

۱- همان، ص ۱۲۰.

۲- أجوبه الاستفتائات، آیت الله خامنه ای، ص ۲۶۳، س ۱۲۰۲. آیت الله بهجت: سانسور کردن ضرورت نیست؛ چون می توانند اصلاً آن را پخش نکنند (استفتائات، آیت الله بهجت، ج ۴، ص ۲۱۵، س ۵۳۷۶).

ج: دیدن و گوش دادن به آنها توسط مأمورین نظارت، در مقام انجام وظیفه قانونی به مقدار ضرورت اشکال ندارد؛ ولی باید از قصد لذت و ریه احتراز کنند و واجب است افرادی که برای نظارت و بررسی گمارده می شوند، از جهت فکری و روحی زیر نظر و راهنمایی مسئولین باشند. (۱)

ص: ۷۷

۱- أجوبه الاستفتاءات، آیت الله خامنه ای، ص ۲۶۳، س ۱۲۰۱.

اشاره

سینما و بازیگری اگرچه دارای صنف جداگانه ای می باشد و احکام و قوانین خاص خود را دارد ولی چون محتوای برخی از ابزار صوتی تصویری مانند (سی دی، دی وی دی) را تشکیل می دهند به این صنف مرتبط می شود که به اختصار بعضی از مسائل فقهی آن بیان می شود.

امام خمینی (قدس سره) و مقام معظم رهبری **ع** درباره فیلم و سینما و نقش مهم تأثیرگذاری آن بر جامعه فرمودند:

ما با سینمایی که برنامه های آنها فاسدکننده اخلاق جوانان ما و مخرب فرهنگ اسلامی باشد، مخالفیم؛ اما با برنامه هایی که تربیت کننده و به نفع رشد سالم اخلاقی و

علمی جامعه باشد، موافق هستیم. (۱)

سینما یکی از مظاهر تمدن است که باید در خدمت این مردم، در خدمت تربیت این مردم باشد. (۲)

باید فیلمهایی که در تلویزیون هست، فیلم های آموزنده باشد. فیلمهایی باشد، ولو از خود ایران درست کنند، آموزنده باشد یا فیلمهایی که از خارج می آید، درست تفتیش شود که ممکن است آنها با شیطنت فیلمهایی را بفرستند که بخواهند فاسد کنند جوانان ما را. (۳)

سینما خیلی عنصر جذابی است. رسانه فوق العاده ای است؛ یعنی واقعاً الان هیچ چیزی مثل سینما نیست، از لحاظ اثرگذاری؛ خوب روی این زمینه کار بکنید؛ کارهای ابتکاری بکنید. (۴)

با توجه به سخنان امام خمینی (قدس سرّه) و مقام معظم رهبری سزاوار است تولید کنندگان آثار صوتی تصویری، محصولاتی را تولید کنند که نیاز واقعی جامعه را بر طرف کرده و موجب رشد و تکامل افراد جامعه شوند.

در این فصل سعی شده است سؤالات و نکاتی مطرح

ص: ۸۰

۱- صحیفه نور، امام خمینی، ج ۲، ص ۲۵۹.

۲- همان، ج ۴، ص ۲۸۴.

۳- امام خمینی: www.imam-khomeini.com.

۴- آیت الله خامنه ای: www.leader.ir.

شود که تولیدکنندگان محصولات فرهنگی هنری با آنها سر و کار دارند و به آنها نیازمندند. امید است با فراگرفتن این مسائل، بتوانند در تولید محصولات اسلامی کشور موفق باشند.

بازیگری زنان

بازیگری زنان فی نفسه اشکال ندارد؛ ولی باید مسائل و حدود شرعی آن رعایت شود تا منجر به انجام عمل حرامی نشوند.

س: بازی خواهران در تئاتر و تماشای آنها توسط برادران در حال بازی چه حکمی دارد؟

ج: اگر از حدود عفت خارج شود و موجب تهییج و تحریک شهوت شود، جایز نیست. (۱)

اختلاط زن و مرد در سینما

س: آیا اختلاط زن و مرد نامحرم به منظور نمایش تئاتر و بازیگری (که گاهی با مکالمات عاشقانه و مهیج شهوت همراه می باشد) جایز است؟

ج: اصل بازیگری در تئاتر و سینما اشکال ندارد؛ ولی باید از کارهای خلاف شرع و مکالمات شهوت انگیز

ص: ۸۱

۱- استفتائات، آیت الله بهجت، ج ۴، ص ۱۷۱، س ۵۱۹۰؛ استفتاء، آیت الله مکارم، آیت الله سیستانی، ۸/۳/۱۳۹۳.

خودداری کرد. (۱)

یکی از عللی که باعث به انحطاط کشیده شدن جوامع غربی شده است، اختلاط زن و مرد است که بنیان مستحکم خانواده ها را سست و حریم های اخلاقی را از بین می برد.

بازی در نقش همسر

س: بعضی از بازیگران زن در فیلم های مختلف نقش همسر را برای افراد گوناگون ایفا می کنند، این کار چه حکمی دارد؟

ج: اگر موجب فساد نباشد، اشکالی ندارد. (۲) البته بعضی از مراجع محترم تقلید، این کار را جایز نمی دانند. (۳)

کلمات محبت آمیز و شوخی در فیلم

س: گاهی بازیگران نامحرم در فیلم با همدیگر به مناسبت فیلم، شوخی می کنند، آیا اشکال دارد؟

ج: اگر تحریک کننده باشد یا تلذذ و شهوت در آن باشد یا خوف کشیده شدن به گناه داشته باشند، یا در

ص: ۸۲

۱- آیت الله سیستانی: www.sistani.org؛ استفتائات، آیت الله مکارم، ج ۱، ص ۲۳۵، س ۸۲۲؛ جامع الاحکام، آیت الله صافی گلپایگانی، ج ۲، ص ۱۳۹، س ۱۶۱۱.

۲- استفتائات جدید، آیت الله مکارم، ج ۱، ص ۵۳۵، س ۱۷۶۴؛ استفتاء، آیت الله سیستانی، ۸/۳/۱۳۹۳.

۳- جامع الأحکام، آیت الله صافی گلپایگانی، ج ۲، ص ۱۴۰، س ۱۶۱۶؛ استفتاءات، آیت الله بهجت، ج ۴، ص ۲۱۶، س ۵۳۸۰.

بیننده آثار منفی داشته باشد، جایز نیست. (۱)

س: بازیگرانی که نقش مادر و پدر را بازی می کنند، اگر با بازیگر نقش مقابل خود که نامحرم است، از کلمات محبت آمیز استفاده کنند یا با آنها شوخی کنند، چه حکمی دارد؟

ج در مسئله قبل گفته شد.

شایسته است بازیگران محترم در فیلم نیز شئون اسلامی را رعایت کنند و از شوخیهای زننده و محرک جداً خودداری نمایند.

تغییر سبک زندگی

اگر مسئولین محترم توجه داشته باشند که تولیدات صوتی تصویری آنها چه تأثیری بر جامعه می گذارد، سعی می کنند وسایل یا برنامه هایی را تولید کنند که با سبک زندگی اسلامی و ایرانی سازگاری داشته باشد؛ اما متأسفانه گاهی برنامه هایی را تولید می کنند که باعث ترویج بعضی از فرهنگهای غربی، مانند «تجمل گرایی» و «مصرف گرایی» بیش از حد می شود.

س: در برخی فیلم ها (ایرانی یا خارجی) به جای فرهنگ اسلامی ساده زیستی، متأسفانه فرهنگ غلط

ص: ۸۳

۱- آیت الله سیستانی: www.sistani.org؛ استفتاءات جدید، آیت الله مکارم، ج ۲، ص ۳۵۴، س ۱۰۴۵؛ استفتاءات، آیت الله بهجت، ج ۴، ص ۲۱۶، س ۵۳۸۰.

«تجمل گرایی» ترویج و تبلیغ می شود، اگر این فیلم ها باعث شود که سبک زندگی مردم کشورهای اسلامی تغییر کند، جایز است؟

ج: اشاعه و ترویج تجمل گرایی، اسراف و اموری که بر خلاف موازین شرعی می باشد، جایز نیست. (۱)

فیلم زندگی اهل بیت (علیهم السلام) و عالمان دینی

با توجه به امکانات و وسایل پیشرفته ای که در سینما وجود دارد، هنرمندان مکتبی می توانند خیلی از معارف الهی، از جمله سبک زندگی اهل بیت (علیهم السلام) و عالمان دینی را به تصویر بکشند و در ترویج سبک زندگی اولیای الهی مؤثر باشند. مسئولین و کارگردانان محترم باید از این فرصت طلایی و استثنایی استفاده کنند؛ ولی باید شرایط لازم را در نظر بگیرند تا اثری اسلامی و ماندگار تولید شود.

س: آیا ساخت فیلم از زندگی و شخصیت امامان (علیهم السلام)، خصوصاً امام حسین (علیه السلام) و نشان دادن آن جایز است؟

ج: اگر فیلم بر اساس منابع مستند و با حفظ قداست موضوع و مراعات مقام و منزلت والای ائمه (علیهم السلام) و اصحاب ایشان ساخته شود، اشکال ندارد؛ ولی چون حفظ قداست موضوع - چنانکه شایسته آن است - و حفظ حرمت سیدالشهدا و اصحاب او (علیهم السلام) بسیار مشکل است،

ص: ۸۴

بنابراین باید در این زمینه احتیاط شود. (۱)

س: آیا برای ساخت فیلم، استفاده از لباس رسمی علمای دین و قضات در فیلم های سینمایی جایز است؟ آیا تدوین و تولید فیلم های سینمایی با صبغه دینی و عرفانی راجع به علمای گذشته یا معاصر با حفظ احترام آنان و حرمت اسلام و بدون اسائه ی ادب و بی احترامی به آنان، جایز است یا خیر؟

ج: با توجه به اینکه سینما وسیله ای برای آگاهی و تبلیغ است، بنابراین، به تصویر کشیدن و ارائه هر چیزی که ممکن است از آن برای رشد فکری جوانان و غیر آنان و ارتقای آگاهی و ترویج فرهنگ اسلامی استفاده شود، اشکال ندارد. یکی از این راه ها، معرفی شخصیت عالمان دین و زندگی اختصاصی آنان و همچنین سایر دانشمندان و صاحب منصبان و زندگی خصوصی آنان است؛ ولی رعایت شئون اختصاصی و احترام آنان و همچنین حریم زندگی خصوصی آنان واجب است و همچنین نباید از آن برای ارائه مفاهیم منافی با اسلام استفاده شود. (۲)

لذا شایسته است هنرمندان و مدیران فرهنگی و هنری

ص: ۸۵

-
- ۱- أجوبه الاستفتائات، آیت الله خامنه ای، ص ۲۶۷، س ۱۲۱۸؛ استفتائات، آیت الله بهجت، ج ۳، ص ۲۲۰، س ۴۰۸۰.
 - ۲- أجوبه الاستفتائات، آیت الله خامنه ای، ص ۲۶۶، س ۱۲۱۷.

کشور فیلم زندگی اهل بیت علیهم السلام و عالمان دینی را تهیه کنند و در اختیار جامعه قرار دهند تا همگان بتوانند از سبک زندگی اسلامی آنان درس گرفته، سعادت‌مند شوند.

آرایش و پوشیدن لباس جنس مخالف در فیلم

س: پوشیدن لباس زنانه توسط مردان و بر عکس، برای بازی در تئاتر و سینما چه حکمی دارد؟

ج: پوشیدن لباس جنس مخالف، اگر سبب فساد نگردد، بعید نیست که جایز باشد. (۱)

س: استفاده ی زنان از انواع کرم و لوازم آرایشی در تئاترها و نمایش هایی که توسط مردان دیده می شوند، چه حکمی دارد؟

ج: اگر آرایش توسط خود آنان یا زنان و یا یکی از محارم ایشان صورت بگیرد و فسادى هم بر آن مترتب نشود، اشکال ندارد و در غیر این صورت، جایز نیست. البته صورت آرایش شده باید از نامحرم پوشانده شود. (۲)

توصیه ها و پیشنهادات

در این قسمت به مسئولین محترم پیشنهاداتی ارائه می شود؛ امید است با به کارگیری آنها در سلامت و رشد

ص: ۸۶

۱- همان، ص ۲۶۷، س ۱۲۱۹.

۲- همان، س ۱۲۲۰.

مردم قدمهای موثری را بردارند.

۱. استفاده از «اسلام شناسان متخصص» در زمینه فعالیتهای سمعی - بصری.

۲. مدیران تولیدیها و فروشندگان لوازم صوتی تصویری از زنان باحجاب و مردان متدین استفاده کنند و در صورتی که به خاطر «تخصص»، زنان بدحجاب را به کار می گیرند، سعی کنند از باب «امر به معروف و نهی از منکر» اجازه ندهند در محیط کار بدحجاب باشند، وگرنه در گناه آنها شریک هستند. (۱)

۳. استفاده از سی دی های آموزشی، مانند «تربیت کودک و نوجوان»، «مسائل خانواده»، «مسائل ازدواج»، «نرم افزار رساله و استفتائات مراجع تقلید» و... در درون بسته های وسائل صوتی تصویری (مانند رادیو تلویزیون) جهت رشد و شکوفایی جامعه.

۴. بین وزارت محترم ارشاد و سازمان اماکن، هماهنگی خوبی به وجود بیاید؛ چون گاهی ارشاد محصولاتی را تأیید می کند؛ ولی اماکن آن را غیر مجاز و غیر

ص: ۸۷

۱- امام علی (علیه السلام) فرمودند: «آن کس که به کار جمعیتی راضی باشد، همچون کسی است که در آن کار دخالت دارد، منتها آن کس که در کار باطل دخالت دارد، دوگناه می کند: گناه عمل و گناه رضایت.» (نهج البلاغه، صبحی صالح، حکمت ۱۵۴)

۵. با توجه به اینکه قیمت سی دیهای رایت شده از اورجینال خیلی ارزان تر است، برای اینکه عده ای با رایت کردن به گناه آلوده نشوند، قیمت سی دیهای اورجینال را پایین بیاورند.

۶. ارتباط تنگاتنگ و موثر با مراکز تولید و تکثیر نرم افزارهای دینی مانند «مرکز تحقیقات کامپیوتری نور» و ... به منظور ترویج فرهنگ غنی اسلام.

ص: ۸۸

۱- گاهی مسئولین اماکن به تصاویر روی فیلمها یا پوسترهای تبلیغاتی فیلم که توسط ارشاد تأیید شده است، حساسیت نشان می دهند.

بخش سوم: احکام و آداب خرید و فروش

اشاره

ص: ۸۹

ابزار و وسائل صوتی تصویری دارای تنوع و فراوانی ویژه ای هستند به طوری که برخی از آنها در اجتماع نقش بیشتری دارند. امروزه از بهترین وسایلی که هم در ترویج معارف الهی و هم در به «انحطاط و به فساد کشیدن»^(۱) جامعه نقش به سزایی دارند، برنامه های «رادیو و تلویزیون» می باشد. لذا در این قسمت مسائل و احکام مربوط به این دو وسیله ذکر می شود.

ص: ۹۱

۱- امام خمینی (قدس سرّه) فرمودند: «دستگاه هایی (مانند رادیو تلویزیون) در این مملکت بوده و هست که بایستی در خدمت مردم می بودند؛ ولی رژیم غاصب و فاسد در گذشته از آنها در راه هدفهای نامشروع خود و گسترش فساد استفاده کرده است.» (صحیفه نور، امام خمینی، ج ۶، ص ۹۳)

تولیدکنندگان برنامه های رادیو تلویزیون باید به این نکته توجه داشته باشند که چه کار با عظمتی را انجام می دهند و در سعادت مند شدن جامعه چه نقش به سزایی را ایفا می کنند.

رادیو تلویزیون در کلام امام خمینی (قدس سرّه)

۱. حساس ترین رسانه

در (وسایل ارتباط جمعی) وسیله ای که از همه بیشتر با انسان رابطه دارد «تلویزیون» است. از دو جهت: یک جهت اینکه مطبوعات هر چه هم تیراژش زیاد باشد، اولاً به اندازه سطح یک مملکت نیست و ثانیاً همه افراد نمی توانند استفاده کنند؛ برای اینکه الآن تقریباً نیمی از جمعیت ما سواد خواندن ندارند تا اینکه از مطبوعات و نوشته ها استفاده کنند. سینماها (هم) در یک محیط محدود می توانند کار خودشان را انجام بدهند. رادیو هم در همه جا هست، در همه چیز هست؛ لکن فقط از راه سمع (گوش) است؛ [اما] آن چیزی که در همه کشور؛ یعنی آن دهاتی که در مرز توی خانه خود نشسته و هیچ سواد هم ندارد؛ لکن چشم و گوش دارد، این از رادیو تلویزیون استفاده می کند. رادیو تلویزیون استفاده سمعی و بصری دارد. بنابراین، رادیو تلویزیون از تمام رسانه هایی که

هست، حساس تر است. (۱)

۲. تقویت نیروی انسانی

آن {خدمتی} که از همه خدماتها بالاتر است، این است که نیروی انسانی ما را رشد بدهد و این به عهده مطبوعات است؛ مجله هاست؛ رادیو تلویزیون است؛ سینماهاست؛ تئاترهاست. اینها می توانند نیروی انسانی ما را تقویت کنند و تربیت صحیح بکنند و خدمتشان ارزشمند باشد. (۲)

۳. دانشگاه عمومی

دستگاه های تبلیغاتی (مانند) رادیو و تلویزیون، آن وقتی که در خدمت طاغوت بود {ند}، دستگاه هایی بود {ند} که یا تقویت طاغوت را می کردند (به مجرد اینکه پیچ رادیو را می گرفتند، می گفتند: «اعلی حضرت آریا مهر، کذا» شروع می کردند تبلیغات کردن) و یا مردم را از مسائل اصلی دور می کردند. رادیو و تلویزیون یک دستگاهی است که هم در طرف تبلیغات فاسد اهمیت زیاد دارد و هم در طرف تبلیغات صحیح. این دستگاه ها دستگاه های تربیتی است؛ باید تمام اقشار ملت با این دستگاه ها تربیت

ص: ۹۳

۱- صحیفه نور، امام خمینی، ج ۹، ص ۱۵۳، در جمع کارکنان سازمان صدا و سیما، ۲۸/۴/۱۳۵۸.

۲- همان، ج ۸، ص ۴۹۸، در جمع مسئولان و کارکنان مجله «خواندنیها»، ۱۶/۴/۱۳۵۸.

باشوند. یک دانشگاه عمومی است؛ یعنی دانشگاهی است که در تمام سطح کشور گسترده است. باید از آن، عمل دانشگاه را، به آن اندازه ای که می شود، استفاده کرد. باید این دستگاه، دستگاهی باشد که بعد از چند سال تمام قشر ملت را روشن کند. تمام را مبارز بار بیاورد. تمام را متفکر بار بیاورد. تمام اینها را مستقل بار بیاورد. آزادمنش بار بیاورد. از غربزدگی بیرون کند؛ استقلال به مردم بدهد. این (دستگاه ها) وظیفه دارند با مردم حکم معلم و شاگرد را داشته باشند. اشخاص نویسنده، اشخاص گوینده، اشخاص فهیم، اشخاص مطلع در اینجا صحبت بکنند. فرصت به آنها بدهند که در اینجا صحبت بکنند. زیادند اشخاصی که این معانی را پیشنهاد می کنند. به اینها باید فرصت بدهند و آنها صحبت بکنند. به جای آن چیزهایی که به درد ملت نمی خورد یا مضرّ به حال ملت است، یک چیزهای مفید را به مردم بدهند و یک غذای مفیدی به مردم بدهند. مردم را تغذیه کنند به غذاهای صحیح سالم و من امیدوارم که این دستگاه هم - همان طوری که وعده کردند که به تدریج درست بشود - قدم را یک خرده بلندتر بردارند و زودتر - ان شاء الله تصفیه بشود و تعدیل بشود. (۱)

ص: ۹۴

۱- همان، ج ۶، ص ۳۹۹، در جمع هیأت دولت موقت، ۲۹/۱۲/۱۳۵۷.

۴. تضعیف انسانیت

اگر شما (کارکنان صدا و سیما) بخواهید کار را خوب انجام بدهید، باید «رادیو تلویزیون» را از چیزهایی که در قلب و مغز انسان ضعف می آورد، انسان را از انسانیت خودش بیرون می کند، استقلال فکری را از دست می دهد، (پاک و تصفیه) کنید. مقالاتی هم که آنجا باید گفته بشود، ناطق هایی هم که آنجا می آیند و نطق می کنند، (باید) اشخاصی باشند که نخواهند به اسم اینکه ما مترقی هستیم، یک مملکتی را به تباهی بکشند. نخواهند به اسم اینکه «تمدن بزرگ» است، ما را به عقب برگردانند. (۱)

۵. آموزندگی

دستگاه تلویزیون یا دستگاه رادیو باید آموزنده باشد. به جوانهای ما قدرت بدهد. جوانهای ما را نیرومند کند. نباید دستگاه تلویزیون جوری باشد که ده ساعت موسیقی بخواند. (۲)

این دستگاه ها را می بینید که از بچه های کوچولو تا بزرگها و پیرمردها و پیرزنها پایش می نشینند و نگاه می کنند. این دستگاه اگر آموزنده باشد (یعنی) اگر فیلمها یا خطابه ها یا حرفها یا اخبار جوری باشد که آموزنده باشند،

ص: ۹۵

۱- همان، ج ۹، ص ۱۵۹، در جمع کارکنان سازمان صدا و سیما، ۲۸/۴/۱۳۵۸.

۲- همان، ص ۲۰۴، در جمع کارکنان رادیو دریا، ۳۰/۴/۱۳۵۸.

این بچه کوچولو هم از (همین) حالا (به طور صحیح) تربیت می شود، و اگر چنانچه خدای نخواستہ یک خلافی در او باشد، آن بچه ها (هم) که کوچک اند، از اول تربیت (آنها)، تربیت فاسد می شود؛ چون بچه ها به نگاه کردن به این عکسها و فیلمها علاقه دارند. می نشینند پایش و نگاه می کنند. اگر فیلم یک فیلم آموزنده باشد، این بچه ها تربیت می شوند به تربیت صحیح و اگر فیلمی باشد که بر خلاف (شریعت است)، انحراف کننده باشد، بچه ها تربیت می شوند به تربیت انحرافی. (۱)

۶. استقلال و آزادی

رادیو تلویزیون باید مستقل و آزاد باشند و همه گونه انتقاد را با کمال بی طرفی منتشر سازند تا بار دیگر شاهد رادیو تلویزیون زمان شاه مخلوع نگردیم. رادیو تلویزیون باید از عناصر طرفدار شاه و یا منحرف پاکسازی شود. (۲)

احکام رادیو تلویزیون

س: آیا خرید و فروش رادیو و تلویزیون جایز است؟

ج: خرید و فروش به قصد منفعت حلال، مانع ندارد

ص: ۹۶

۱- همان، ج ۱۰، ص ۲۱۵، در جمع کارکنان سیمای جمهوری اسلامی، ۱۲/۷/۱۳۵۸.

۲- همان، ج ۱۲، ص ۲۰۸، پیام به ملت ایران به مناسبت سال نو، ۱/۱/۱۳۵۹.

و همچنین استفاده از آن در جهت حلال نیز بی اشکال است؛ ولی باید به هیچ وجه از آن منفعت حرام نبرند و در دسترس کسی که استفاده حرام می کند، قرار ندهند. (۱)

پس اگر کسی تلویزیون و ویدئو را به خاطر دیدن فیلم های مستهجن خریداری کند، حرام است یا رادیو را برای گوش دادن موسیقی های حرام یا شنیدن مطالب انحرافی خریداری کند، حرام است. (۲)

س: آیا تجارت رادیو و تلویزیون و مهندسی آنها در کشورهای خارجی با در نظر گرفتن اینکه فروشنده یا مهندس می داند که بعد از فروش یا بعد از درست شدن این دستگاه ها از فیلم های سکسی یا موسیقی آنها هم استفاده خواهد شد، جایز است یا خیر؟

ج: با فرض داشتن منافع حلال، معامله باطل نیست. (۳)

ص: ۹۷

۱- توضیح المسائل، امام خمینی، ص ۶۱۷، م ۲۷۵۲؛ استفتائات، آیت الله بهجت، ج ۳، ص ۲۲۱، س ۴۰۸۶؛ توضیح المسائل، آیت الله مکارم، ص ۳۲۸، م ۱۷۶۲.

۲- البته برخی از افراد به خاطر شغلی که دارند باید اخبار و مطالب انحرافی دشمنان را از طریق رادیو گوش دهند تا بتوانند جواب آنها را بدهند که در حد نیاز شنیدن اینگونه از مطالب، اشکال ندارد.

۳- استفتائات، امام خمینی، ج ۲، ص ۸، س ۱۱.

الف: تبلیغ کالای خاص

یکی از شیوه های رایج در جذب مشتری برای خرید بیشتر، این است که فروشنده از اجناس خود تعریف کند؛ اما باید دقت داشت که این تعریف کردنها به اندازه ای نباشد که دقت مشتری در انتخاب جنس بهتر، پایین بیاید. شاید به همین دلیل باشد که «تعریف از جنس، کراهت دارد»^(۱).

س: اگر مشتری با تبلیغ و تشویق فروشنده در خرید کالا- دقت کم تری کند؛ ولی بعد از خرید بفهمد که جنس خوبی را نخریده است، آیا می تواند معامله را به هم بزند؟

ج: اگر (تبلیغ و تشویق فروشنده) به گونه ای باشد که مشتری فریب خورده باشد، می تواند معامله را به هم بزند.^(۲)

ب: جایزه دادن

سزاوار است فروشندگان محترم برای خرید کالاهای داخلی با کیفیت بالا، جوایزی را در نظر بگیرند که هم در فروش بیشتر خودشان مفید است و هم در اقتصاد کشور نقش به سزایی دارد.

ص: ۹۸

۱- ترجمه تحریر الوسیله، امام خمینی، ج ۲، ص ۳۵۷، م ۲۲.

۲- استفتاء، آیت الله خامنه ای، آیت الله مکارم، ۲۸/۲/۱۳۹۳.

س: برخی از کارگردانها برای فروش تولیدات خود به صورت اصلی (اورجینال)، مسابقه ای را به این صورت برگزار می کنند که: هر کسی دی وی دی اورجینال (رایت نشده) را خریداری کند، در هر دوره ای قرعه کشی شود و به برنده جوایزی مانند (منزل مسکونی و ...) اهدا گردد. آیا این کار جایز است؟

ج: جایز است. (۱)

ج: استفاده از نور پردازی زیاد

بعضی از فروشندگان وسایل صوتی تصویری و لوازم خانگی برای جذب مشتری بیشتر، لامپها و تلویزیونهای متعددی را روشن می کنند که این کار گرچه سبب جلب مشتری بیشتر می شود؛ ولی از سوی دیگر ممکن است با مصرف زیاد برق به اقتصاد کشور ضرر می زند.

پس فروشندگان محترم سزاوار است از لامپهای کم مصرف استفاده نموده و تلویزیون های در معرض دید مشتری را به نوبت روشن کنند؛ تا عمل آنها مصداق اسراف حرام نگردد (۲).

و موجب بی برکتی درآمد نشود.

د: تبلیغ کالاهای خارجی

متأسفانه بعضی از فروشندگان برای فروش کالاهای خود، اقدام به تعریف و تبلیغ از محصولات خارجی نموده

ص: ۹۹

۱- همان، ۳۱/۲/۱۳۹۳.

۲- استفتاءات، امام خمینی، ج ۳، ص ۴۹، س ۳۴.

و کالاهای داخلی را فاقد کیفیت لازم معرفی کنند که با این کار به اقتصاد جامعه خود ضرر وارد می کنند.

س: آیا تبلیغ کالاهای خارجی جایز است؟

ج: اگر موجب ضرر و زیانی بر مسلمین نگردد و مخالف قوانین نباشد، مانعی ندارد. (۱)

نکته: تبلیغ محصولات خارجی ممکن است در حال حاضر ضرر نداشته باشد؛ ولی در دراز مدت اثر منفی و ضرر خود را نشان می دهد. کمترین ضرری که تبلیغ محصولات خارجی وارد می کند این است که تولیدکنندگان داخلی را از ادامه کار دلسرد نموده و بازار فروش آنها را تحت الشعاع خود قرار می دهد.

بالا بردن قیمت جنس، جهت تخفیف

س: اگر قیمت جنس را کمی بالاتر ببرند تا چنانچه مشتری تخفیف خواست، آن مقدار کم شود، آیا این عمل جایز است؟

ج: فی حدّ نفسه جایز است، هر چند کراهت دارد. (۲)

گرفتن انعام

س: من در فروشگاه لوازم صوتی تصویری کار می کنم.

ص: ۱۰۰

۱- همان؛ استفتاء، آیت الله خامنه ای، ۴/۳/۱۳۹۳.

۲- استفتائات، آیت الله بهجت، ج ۳، ص ۲۵۳، س ۴۲۰۴.

گاهی از مشتری می‌خواهم که در مقابل حمل تلویزیون یا وسایل دیگری که او خریداری کرده است، به من پول (انعام) بدهد، این کار جایز است؟

ج: اگر با درخواست شاگرد نباشد و مشتری با رضایت خودش انعام بدهد، گرفتن اشکال ندارد؛ مگر بر خلاف قرارداد کارمندی باشد. (۱)

البته سزاوار است که افراد، کرامت و شخصیت انسانی خود را به خاطر اندک مالی از دست ندهند و از دیگران درخواست انعام نکنند.

احکام ماهواره

تأثیر ماهواره بر جامعه

اشاره

ماهواره وسیله‌ای دو بُعدی است؛ هرچند آثار مخرب آن خیلی بیشتر از آثار مفید و آموزنده‌اش می‌باشد؛ زیرا استفاده از آن دارای اثرات سوئی است که در مواردی اصلاح این اثر، مشکل و یا غیرممکن خواهد شد.

یکی از اثرات مخرب ماهواره این است که به صورت ناخودآگاه پیامهای منفی را ارسال و القا می‌کند، به نحوی که در روح و جان مخاطب اثر می‌گذارد و او را به سمت مسیرهای نادرست و غیر واقعی سوق می‌دهد که اثرات

ص: ۱۰۱

آن در مورد نوجوانان و جوانان عمیق تر و شدیدتر می باشد.

به طور کلی اثرات مخرب ماهواره را می توان در سه حوزه «اعتقادی»، «فرهنگی - اخلاقی» و «سیاسی» مورد بررسی قرار داد:

۱. آثار اعتقادی ماهواره

مهم ترین دشمن در عرصه اعتقادات، شبهات و تلقینات نادرست می باشد. در زمان فعلی این شبهات با رنگ و لعاب زیباتری خود را بروز می دهند. امروزه ماهواره در شمار ابزارهایی قرار گرفته است که متأسفانه به مرزهای عقیدتی انسانها، خصوصاً اسلام و به ویژه مکتب تشیع حمله ور شده و قصد دارد اساس این مکتب را در هم ریزد. البته ناگفته نماند که اغراض سیاسی نیز در این مسئله بی تأثیر نیستند.

۲. آثار فرهنگی - اخلاقی ماهواره

هویت هر انسانی به فرهنگ و تمدن او بر می گردد. انسانی که دارای فرهنگ و تمدن نباشد، دچار بحران هویت گشته، شخصیتی کاملاً وابسته و متکی به دیگران می شود که دایم چشم امیدش به دیگران است تا خود را مو به مو همانند آنها قرار دهد.

چون قوام جامعه به اخلاق و رعایت اخلاقیات افراد جامعه می باشد، زمانی که آنان حریم های شخصی،

خانوادگی و... را از بین ببرند، چنین جامعه ای از درون خالی شده، با تلنگری در هم می ریزد. این مسئله در مورد جوانان و نوجوانان مهم تر و حساس تر است.

اکثر شبکه های ماهواره ای از طریق پخش فیلمهای غیر دینی و ضد اخلاقی که نتیجه ای جز بی بند و باری، بی حیایی، مشوش شدن ذهن جوان و... ندارد، به این مقصد پلید خود دست پیدا می کنند. بر همین اساس، استفاده از برنامه های ماهواره در نظر مراجع حرام اعلام شده است.

۳. آثار سیاسی ماهواره

اشاره

از آنجا که دشمنان ما در مسئله نظامی موفق به پیشبرد اهداف خود مبنی بر تصرف و تسخیر ایران نشدند، در جنگ نرم از ابزارهایی مانند ماهواره، اینترنت و... کمک گرفته اند تا از طریق القای شبهات و حرفهای غیر واقعی مردم ما را نسبت به نظام دلسرد کرده و آنها را به دشمنی با نظام و حتی اسلام دعوت کنند. این اقدام از طریق راه های مختلف و در ظاهری بسیار زیبا، با اظهار کمک به مردم یک کشور صورت می پذیرد.^(۱)

البته نمی توان ادعا کرد که ماهواره هیچ گونه فایده ای ندارد؛ بلکه چون خیلی از افراد قدرت فهم و تحلیل

ص: ۱۰۳

مطالب سودمند از مسایل زهر آگین، غیر واقعی و خلاف شرع را ندارند لذا نباید از ماهواره استفاده کنند. (۱)

سؤالات فقهی ماهواره

س: خرید و فروش ماهواره چه حکمی دارد؟

ج: ماهواره چون هم برنامه های حلال دارد و هم برنامه های حرام، حکم آلات مشترک را دارد، لذا خرید و فروش آن برای استفاده در امور حرام، حرام و برای استفاده های حلال، جایز است. (۲)

توجه: استفاده از ماهواره در صورتی جایز است که شخص اطمینان دارد از آن بهره برداری حرام نمی کند و نصب آن در خانه نیز مفسده دیگری را در بر ندارد. (۳)

س: در صورتی که فروشنده آنتن ماهواره بداند که خریدار آن را به منظور استفاده حرام تهیه می کند، حکم این معامله چیست؟

ج: فروش آن به خریدار یاد شده جایز نیست. (۴)

س: شغلم تعمیر دستگاه های گیرنده برنامه های

ص: ۱۰۴

۱- ر.ک: آرشیو برنامه «گلبرگ» شبکه سه مبحث «ماهواره».

۲- www.wahidkhorasani.com، سوالات شرعی، س ۴۵۱؛ أجوبه الاستفتائات، آیت الله خامنه ای، ص ۲۶۴، س

۱۲۱۲؛ استفتائات جدید، آیت الله تبریزی، ج ۲، ص ۲۳۳، س ۱۰۴۵؛ استفتائات، آیت الله بهجت، ج ۳، ص ۲۲۱، س ۴۰۸۷.

۳- أجوبه الاستفتائات، آیت الله خامنه ای، ص ۲۶۵، س ۱۲۱۳.

۴- با استفاده از تحریر الوسیله، امام خمینی، ج ۱، ص ۴۹۶، م ۱۰.

رادیو و تلویزیونی است، در این اواخر مراجعات زیادی برای نصب قطعات و تعمیر آنتن های ماهواره ای صورت می گیرد، تکلیف ما در این باره چیست؟

ج: اگر از این دستگاه برای امور حرام استفاده شود - که غالباً نیز همین طور است - و یا شما علم داشته باشید کسی که قصد تهیه آنتن ماهواره ای را دارد، برای امور حرام از آن استفاده می کند، نصب و راه اندازی آن جایز نیست. (۱)

ص: ۱۰۵

۱- أجوبه الاستفتائات، آیت الله خامنه ای، ص ۲۶۶، س ۱۲۱۶؛ استفتائات جدید، آیت الله تبریزی، ج ۲، ص ۲۳۳، س ۱۰۴۵.

اشاره

ویدئو کلپ و خدمات رایانه ای دارای صنف جداگانه می باشند ولی چون محصولاتی مانند سی دی، فیلم، بازی های رایانه ای و ... را عرضه می کنند با صنف صوتی تصویری ارتباط پیدا می کنند. لذا به اختصار احکام آن ذکر می شود.

اشتغال در ویدیو کلپ

س: حکم اشتغال در ویدیو کلپها که محل عرضه، فروش و امانت دادن فیلم های سینمایی و محصولات فرهنگی به جامعه است، چیست؟

ص: ۱۰۷

ج: در صورتی که مشتمل بر امور حرام (۱) باشد، اشکال دارد. (۲)

اجاره دادن ویدیو و فیلم

س: اجاره دادن دستگاه ویدیو جایز است؟

ج: اجاره دادن برای دیدن فیلم های مبتذل و مستهجن که شهوت را تحریک می کند و موجب انحراف و فساد می شود و یا مشتمل بر غنا و موسیقی مطرب و لهوی و مناسب با مجالس لهو و گناه باشد، جایز نیست. (۳)

س: برخی از افراد با دوربین از فیلم هایی که در سینما پخش می شود، فیلم گرفته، پس از تبدیل به سی دی آن را کرایه {یا می فروشند}. آیا استفاده از چنین فیلم هایی جایز است؟

ج: اگر حقوق صاحب اثر را ضایع نکند، جایز نیست. (۴)

س: اجاره دادن فیلم های ویدیویی مبتذل و مستهجن چه حکمی دارد؟

ج: اگر فیلم ها در بردارنده تصاویر زننده ای که شهوت را تحریک کرده و موجب انحراف و فساد می شوند و

ص: ۱۰۸

۱- مثل نگاه به تصاویر مستهجن بازیگران، رایت CD یا DVD غیر مجاز یا مبتذل و

۲- استفتائات، آیت الله بهجت، ج ۳، ص ۲۲۰، س ۴۰۸۱.

۳- أجوبه الاستفتائات، آیت الله خامنه ای، ص ۲۶۴، س ۱۲۱۰.

۴- با استفاده از استفتائات آیت الله بهجت، ج ۳، ص ۲۲۳، س ۴۰۹۳.

یا مشتمل بر غنا و موسیقی مطرب و لهوی و مناسب با مجالس لهو و گناه باشند، تولید، خرید، فروش و اجاره ی آنها جایز نیست. (۱)

فروش سی دی و فیلم

س: اگر کسی یک بسته سی دی یا دی وی را بفروشد، در صورتی که بداند یا احتمال دهد که بعضی از آنها خراب هستند، حکمش چیست؟

ج: اگر فروشنده بداند که جنس، خراب است، نباید بفروشد؛ ولی اگر خریدار بعد از معامله متوجه شد که جنس معیوب و خراب است، حق بر هم زدن معامله را دارد. (۲)

س: فروش فیلم ها و صوت های حرام و مبتذل، اعم از موسیقی، آواز، رقص (زنان یا مردان)؛ بلکه بالاتر، نوارهایی که عمل زناشویی را نمایش می دهد، جایز است؟

ج: خرید و فروش فیلم های مبتذل، حرام است. (۳)

نگهداری فیلم و عکس مبتذل

س: آیا نگهداری فیلم {و عکس} مستهجن در مغازه یا منزل جایز است؟

ص: ۱۰۹

۱- آیت الله خامنه ای: www.leader.ir.

۲- استفتاء، آیت الله خامنه ای، آیت الله مکارم، ۱/۳/۱۳۹۳.

۳- آیت الله مکارم: www.makarem.ir.

ج: حرام است و بر حاکم شرع لازم است که آنها را جمع آوری کرده، از بین ببرد، و این کار تعزیر دارد. (۱)

تکثیر و رایت محتوای حرام

س: آیا گرفتن اجرت برای تکثیر نوارهای صوتی که محتوی امور حرامی هستند، جایز است؟

ج: هر نوار صوتی که گوش دادن به آن حرام است، تکثیر و گرفتن اجرت برای آن هم جایز نیست. (۲)

س: گاهی بعضی افراد به ویدیو کلپ مراجعه می کنند و از ما می خواهند که سی دیهای غیر اخلاقی یا غیر مجاز را برای آنها رایت کنیم، آیا این کار جایز است؟

ج: جایز نیست. (۳)

عکس بازیگران

س: چسباندن عکس زنهای بازیگر بی حجاب خارجی در مغازه و محل دید چه حکمی دارد؟

ج: اگر موجب ارتکاب گناه و مفسده انگیز بوده یا

ص: ۱۱۰

۱- آیت الله مکارم: www.makarem.ir؛ استفتاء، آیت الله شبیری زنجانی، آیت الله سیستانی، ۵/۷/۹۳؛ احکام روابط زن و مرد، ص ۸۰.

۲- أجوبه الاستفتاءات، آیت الله خامنه ای، ص ۲۵۶، س ۱۱۶۵؛ استفتاءات، آیت الله بهجت، ج ۴، ص ۵۲۶، س ۶۳۳۹.

۳- آیت الله سیستانی: www.sistani.org.

مخالف مقررات باشد، جایز نیست. (۱)

مدارک مشتری نزد فروشنده

س: در ویدیو کلوپ ها بعضی از فیلم ها را کرایه می دهند و در عوض آن، از مشتری مدارک شناسایی گرفته می شود. در صورتی که صاحب کارت شناسایی برای گرفتن آن رجوع نکند، وظیفه مسئول ویدیو کلوپ چیست؟ اگر بعد از مدت طولانی از آمدن صاحب آن ناامید شود، می تواند آنها را از بین ببرد؟ و اگر بعد از نابود کردن آنها، صاحب مدارک پیدا شود، این شخص ضامن است؟

ج: خیر، نمی تواند آنها را از بین ببرد؛ بلکه اگر هیچ وقت امکان دسترسی به صاحب کارت ندارد، باید آن را به مرجع صادر کننده تحویل دهد. (۲)

البته اگر ممکن است که از روی مدارک شناسایی، صاحبش را پیدا کند، این کار را انجام دهد و امانتی که در دست اوست، به صاحبش برساند. (۳)

بررسی فلش قبل از رایت

س: آیا مسئول ویدیو کلوپ حق دارد قبل از رایت محتویات یک فلش بر روی دی وی دی، آن را بررسی کند

ص: ۱۱۱

۱- آیت الله خامنه ای: www.leader.ir.

۲- استفتاء، آیت الله مکارم، آیت الله سیستانی، ۲۵/۲/۱۳۹۳.

۳- استفتاء، آیت الله خامنه ای، ۲۷/۲/۱۳۹۳.

تا از محتویات آن اطمینان پیدا کند تا فیلم یا صوت حرامی نداشته باشد؟

ج: این کار جایز نیست؛ ولی می تواند سؤال کند تا اگر غیر مجاز است، از راییت خودداری کند. (۱)

نکته: محتویات فلش از امور خصوصی فرد است و نگاه کردن به آن بدون اجازه حرام باشد، خدای متعال هم می فرماید: «یا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ... لَا تَجَسَّسُوا ...؛ ای کسانی که ایمان آوردید ... تجسس نکنید ...». (۲)

سرقه اطلاعات رایانه ای

س: سرقه اطلاعات رایانه ای چه حکمی دارد؟

ج: مانند تجسس (۳) محرم است. (۴)

سزاوار است افرادی که در خدمات رایانه ای مشغول به فعالیت هستند در امانت خیانت نکرده و از اطلاعات خصوصی دیگران سوء استفاده نکنند، لذا اگر اطلاعات

ص: ۱۱۲

۱- استفتاء، آیت الله سیستانی، آیت الله مکارم، ۲۷/۲/۱۳۹۳.

۲- حجرات، ۱۲.

۳- خدای متعال در قرآن می فرماید: (یا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ... وَلَا تَجَسَّسُوا ... وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَحِيمٌ)؛ «ای اهل ایمان! ... [در اموری که مردم پنهان ماندنش را خواهانند] تفحص و پی جویی نکنید، و از خدا بپرهیزید که خداوند بسیار توبه پذیر و مهربان است». (حجرات، ۱۲)

۴- استفتائات، آیت الله بهجت، ج ۴، ص ۳۳۰، س ۵۷۰۸.

شخصی افرادی که به این عزیزان مراجعه می کنند، بر روی کامپیوتر فروشنده بماند، باید آنها را سریعاً و به طور کامل از بین ببرد.

س: اگر به کسی که در ویدیو کلپ کار می کند، بگویند: محتویات این فلش را روی یک دی وی رایت کن و او رایت کرد؛ ولی بعد فهمید که محتویات رایت شده حرام (فیلم های مستهجن) بوده است، آیا پولی را که به عنوان اجرت دریافت کرده، اشکال دارد؟

ج: اگر نمی دانسته، فعلاً تکلیفی ندارد؛ اما دقت کند که تکرار نشود. (۱)

تدوین و میکس فیلم های عروسی

س: آیا میکس فیلم های مجالس زنانه (که غالباً بی حجاب هستند) جایز است؟

ج: اگر هنگام میکس از کارهای حرام مانند (نگاه به تصویر یا فیلم افراد نامحرم، شنیدن موسیقی های حرام و ...) در امان باشد و خوف وقوع در حرام هم نداشته باشد، اشکال ندارد. (۲)

س: درآمد حاصل از تدوین، میکس و صداگذاری فیلم های عروسی چه حکمی دارد؟

ص: ۱۱۳

۱- استفتاء، آیت الله مکارم، ۲۸/۲/۱۳۹۳.

۲- آیت الله سیستانی: www.sistani.org؛ استفتاء، آیت الله خامنه ای، آیت الله مکارم، آیت الله شبیری زنجانی، ۲۲/۶/۹۳.

ج: هرگاه مربوط به صحنه های نامشروع باشد، درآمد حاصل از کارهای فوق نیز حرام است. (۱)

دانلود فایل های اینترنتی

س : دانلود (۲)

کردن فایل های اینترنتی جایز است؟

ج : دانلود کردن فقط با اجازه صاحب اصلی فایل جایز است مگر از کفار حربی (۳)

باشد که اشکال ندارد. (۴)

س: دانلود فیلم، موسیقی، مقاله و کتاب های مستهجن و مبتذل جایز است؟

ج: دانلود مطالب ذکر شده حرام و از مصادیق اشاعه فحشاء می باشد و باید به صورت جدی از این کار اجتناب شود. (۵)

ص: ۱۱۴

۱- آیت الله مکارم: www.makarem.ir؛ استفتاء، آیت الله خامنه ای، ۱۳/۳/۱۳۹۳.

۲- عمل انتقال و یا کپی کردن یک فایل، برنامه، و... از یک سیستم کامپیوتری بزرگتر به کامپیوتر و یا دستگاه دیگر را دانلود گویند. (www.merriam-webster.com).

۳- مانند امریکا، انگلیس، فرانسه، اسرائیل و... (استفتاءات جدید، آیت الله مکارم، ج ۳، ص ۵۵۵، س ۱۵۵۰)

۴- استفتاء، آیت الله خامنه ای، آیت الله مکارم، آیت الله شبیری زنجانی، آیت الله نوری همدانی، ۲۳/۶/۹۳.

۵- استفتاء، آیت الله خامنه ای، آیت الله سیستانی، آیت الله مکارم، ۱۲/۶/۹۳.

س: توزیع و عرضه فیلم‌ها و نوارهای موسیقی که مورد تأیید وزارت ارشاد هستند، چه حکمی دارد؟

ج: اگر فیلمها یا نوارها به نظر مکلف عرفاً مشتمل بر غنا یا موسیقی مطرب و لهوی مناسب با مجالس لهو و گناه باشد، توزیع و عرضه آنها و همچنین دیدن و گوش دادن به آنها برای او جایز نیست و مجرد تأیید بعضی از ادارات مربوطه تا زمانی که نظر مکلف در تشخیص موضوع با نظر تأییدکنندگان مخالف است، دلیل شرعی برای جواز محسوب نمی‌شود. (۱)

خمس کالای داخل مغازه

س: در مغازه ام تعدادی فیلم و سی دی دارم که آنها را برای نمونه گذاشته ام و ممکن است چند سال آنها را داشته باشم. اگر سال خمسی بر آنها بگذرد، خمس دارند یا نه؟

ج: اگر سی دی‌ها دارای برنامه‌های نرم افزاری مشروع و به عنوان سرمایه کاری باشند، بعد از گذشت سال، باید خمس آنها را بدهید. (۲)

ص: ۱۱۵

۱- أجبوه الاستفتاءات، آیت الله خامنه‌ای، ص ۲۶۴، س ۱۲۰۷.

۲- استفتاء، آیت الله خامنه‌ای، آیت الله سیستانی، ۳۰/۲/۱۳۹۳.

یکی از مسائلی که سالیان متمادی است درباره آن بحث می کنند ولی متأسفانه به صورت جدی اجرا نمی شود، موضوع «کپی رایت»^(۱) و «حق تألیف» است. برای روشن شدن مسئله کپی رایت، باید موضوع را از نظر قانون و احکام شرعی بررسی کنیم:

برخی از مراجع تقلید فعلی به صورت فتوا^(۲) یا احتیاط واجب^(۳)

فرموده اند «حق صاحب اثر باید محترم شمرده شود» یعنی بدون اجازه صاحبان اصلی از آن استفاده نشود. در صورت استفاده بدون اجازه، ضامن خسارتی است که به تولید کننده وارد کرده است مگر از کفار حربی باشد که در اینصورت اشکال ندارد و ضامن نیست.^(۴)

ص: ۱۱۶

۱- «copyright» به حق قانونی منحصر به فرد تکثیر، انتشار، فروش، و یا توزیع ماده و صورت از چیزی (به عنوان یک اثر ادبی، و یا کار هنری) گفته می شود. (www.merriam-webster.com)

۲- آیت الله سیستانی: www.sistani.org؛ آیت الله وحید خراسانی: www.wahidkhorasani.com؛ استفتائات، آیت الله جوادی آملی، ص ۱۰۷؛ استفتائات، آیت الله بهجت، ج ۳، ص ۲۲۶، س ۴۱۰۶؛ استفتاءات جدید، آیت الله مکارم، ج ۳، ص ۵۵۵، س ۱۵۴۷.

۳- أجوبه الاستفتاءات، آیت الله خامنه ای، ص ۲۹۷، س ۱۳۳۵.

۴- استفتاء، آیت الله خامنه ای، آیت الله مکارم، ۳/۳/۱۳۹۳؛ استفتاء، آیت الله نوری همدانی، ۲/۱۲/۱۳۹۳؛ استفتائات، آیت الله بهجت، ج ۴، ص ۳۳۳، س ۵۷۲۳. آیت الله شبیری زنجانی: در صورتی که عرفاً ضامن حساب شود، ضامن است. (استفتاء، ۲/۱۲/۱۳۹۳) آیت الله صافی گلپایگانی: اگر در ضمن عقد لازم شرط شده باشد که رایت نشود، ضامن است و الا ضامن نیست. (استفتاء، ۲/۱۲/۱۳۹۳).

۱. حق نشر، عرضه، اجرا و حق بهره برداری مادی و معنوی نرم افزار رایانه ای متعلق به پدید آورنده آن است. (۱) هر کس حقوق مورد حمایت این قانون را نقض نماید علاوه بر جبران خسارت به حبس از نود و یک روز تا شش ماه و جزای نقدی از ده میلیون (۱۰ ۰۰۰ ۰۰۰) تا پنجاه میلیون (۵۰ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال محکوم می گردد. (۲)

۲. نسخه برداری یا ضبط یا تکثیر آثار صوتی که بر روی صفحه یا نوار یا هر وسیله دیگر ضبط شده است، بدون اجازه صاحبان حق یا تولیدکنندگان انحصاری یا قائم مقام قانونی آن، برای فروش ممنوع است. (۳)

۳. کسانی که اشیای مذکور در ماده دوم (۴) را که به طور غیر مجاز در خارج تهیه شده، به کشور وارد یا صادر کنند،

ص: ۱۱۷

۱- قانون حمایت از حقوق پدید آورندگان نرم افزارهای رایانه ای، ماده ۱، مصوب ۱۰/۱۰/۱۳۷۹.

۲- قانون حمایت از حقوق پدید آورندگان نرم افزارهای رایانه ای، ماده ۱۳، مصوب ۱۰/۱۰/۱۳۷۹.

۳- تصویب توسط مجلس، ۲۶/۹/۱۳۵۲.

۴- نسخه برداری یا ضبط یا تکثیر آثار صوتی که بر روی صفحه یا نوار یا هر وسیله دیگر ضبط شده است، بدون اجازه صاحبان حق یا تولیدکنندگان انحصاری یا قائم مقام قانونی آن برای فروش ممنوع است. (تصویب توسط مجلس، ۲۶/۹/۱۳۵۲)

علاوه بر تأدیة خسارات شاکی خصوصی، به حبس از سه ماه تا یک سال محکوم خواهند شد. (۱)

ب: احکام کپی رایت

شکستن قفل نرم افزار

س: شکستن قفل نرم افزار جایز است؟

ج: شکستن قفل نرم افزار بدون اجازه صاحب یا ناشر اصلی جایز نیست. (۲)

س: خرید و فروش و استفاده از نرم افزارهایی که قفل آنها توسط افراد دیگری قبلاً شکسته شده است جایز است؟

ج: بدون اجاز صاحبان اصلی نرم افزار جایز نیست. (۳)

ص: ۱۱۸

۱- همان.

۲- آیت الله سیستانی: www.sistani.org، سوالها و جوابها، حق چاپ؛ آیت الله مکارم: www.makarem.ir، استفتائات، حقوق، حق تکثیر؛ آیت الله مظاهری: www.almazaheri.ir. آیت الله صافی گلپایگانی: شکستن قفل در صورتی جایز نیست که در ضمن عقد فروش سی دی یا ضمن عقد لازم دیگری، شرط عدم شکستن قفل سی دی شده باشد. (www.safi.ir، سؤالاتی که بیشتر پرسیده می شود، کپی رایت). آیت الله خامنه ای: بنابر احتیاط واجب جایز نیست. (أجوبه الاستفتاءات (فارسی)، آیت الله خامنه ای، ص ۲۹۷، س ۱۳۳۵)

۳- آیت الله مکارم: www.makarem.ir، استفتائات، حقوق، حق تکثیر؛ آیت الله سیستانی: www.sistani.org، سوالها و جوابها، حق چاپ؛ آیت الله شبیری زنجانی، آیت الله نوری همدانی، ۲/۸/۱۳۹۳. آیت الله خامنه ای: بنابر احتیاط واجب جایز نیست. (أجوبه الاستفتاءات (فارسی)، آیت الله خامنه ای، ص ۲۹۷). آیت الله صافی گلپایگانی: «در صورتی {که شخصی سی دی را} رایت {کند} یا {قفل آن را بشکند}، برای افراد بعدی خرید و فروش و استفاده از آن مانعی ندارد». (www.safi.ir، سؤالاتی که بیشتر پرسیده می شود، کپی رایت). آیت الله وحید خراسانی: احتیاط واجب در ترک است. (www.wahidkhorasani.com، استفتائات، س ۵۱۸)

س: نرم افزارهایی که مدل به روز شده آنها به بازار آمده و شرکت سازنده از مدل های گذشته پشتیبانی فنی نمی کند (یعنی از اعتبار ساقط شده و وقت آن گذشته است) آیا شکستن قفل و رایت آنها اشکال دارد؟

ج: فقط با اجازه سازنده آنها اشکال ندارد. (۱)

رایت و تکثیر سی دی

س: تکثیر (و رایت) سی دی های دیگران جایز است؟

ج: تکثیر (و رایت) سی دی بدون اجازه صاحب اصلی آن جایز نیست. (۲)

ص: ۱۱۹

۱- استفتاء، آیت الله خامنه ای، آیت الله مکارم، آیت الله نوری همدانی، ۳/۱۲/۱۳۹۳. آیت الله مظاهری: چون سازندگان از پشتیبانی آنها اعراض نموده اند، جایز است. (www.almazaheri.ir). آیت الله سیستانی: برای استفاده شخصی، اشکال ندارد. (استفتاء، ۳/۱۲/۱۳۹۳).

۲- آیت الله سیستانی: www.sistani.org؛ آیت الله مکارم: www.makarem.ir، استفتائات، حقوق، حق تکثیر؛ آیت الله وحید خراسانی: www.wahidkhorasani.com؛ آیت الله مظاهری: www.almazaheri.ir، قوانین دولتی و اداری، کپی رایت؛ استفتائات، آیت الله بهجت، ج ۳، ص ۲۲۶، س ۴۱۰۶. آیت الله خامنه ای: تکثیر (و رایت) سی دی بنا بر احتیاط واجب بدون اجازه صاحب اصلی آن جایز نیست. (أجوبه الاستفتاءات، آیت الله خامنه ای، ص ۲۹۷، س ۱۳۳۵) آیت الله صافی گلپایگانی: «کپی و رایت اشکال ندارد مگر در ضمن یک معامله، شرط شود که رایت و کپی صورت نگیرد». (www.safi.ir، سؤالاتی که بیشتر پرسیده می شود، کپی رایت).

س: اگر خرید سی دی رایت شده منجر شود رایت کننده سی دی های بیشتری را بدون اجازه صاحب اصلی آن تکثیر کند، آیا خرید جایز است؟

ج: خرید جایز نیست. (۱)

س: اگر صاحب اصلی اثر را شناسیم یعنی نمی دانیم از افراد محترم المال است یا نیست، رایت آن اثر جایز است؟

ج: جایز نیست چون حکم کسی را دارد که مالش محترم است. (۲)

س: سی دی هایی که تکثیر و رایت آن ها جایز نیست، اگر برای استفاده شخصی و حفظ سی دی اصلی، آن را

ص: ۱۲۰

-
- ۱- استفتاء، آیت الله نوری همدانی، ۲۰/۷/۱۳۹۳. آیت الله خامنه ای: بنا بر احتیاط واجب خرید جایز نیست. (استفتاء، ۲۰/۷/۱۳۹۳). آیت الله شبیری زنجانی: اگر خرید سی دی رایت شده اشکال نداشته باشد، این کار مانعی ندارد. (استفتاء، ۲۸/۱۱/۱۳۹۳). آیت الله صافی گلپایگانی: اشکال ندارد. (استفتاء، ۲۸/۱۱/۱۳۹۳).
- ۲- استفتاء، آیت الله خامنه ای، آیت الله مکارم، آیت الله نوری همدانی، آیت الله شبیری زنجانی، ۱۰/۸/۱۳۹۳.

رایت کنیم جایز است؟

ج: با اجازه صاحب آن جایز است. (۱)

س: یکی از دوستان بنده از مرجعی تقلید می کند که رایت CD را جایز می داند ولی طبق نظر مرجع بنده رایت جایز نیست. اگر ایشان به بنده CD هدیه کنند استفاده از آن جایز است؟

ج: بدون اجازه صاحب اصلی استفاده از آن جایز نیست. (۲)

س: آیا صاحب نرم افزار می تواند شرط کند خریدار فقط حق استفاده از نرم افزار را دارد؟

ج: در صورتی که ضمن قرارداد فروش چنین شرطی کنند باید خریدار به آن عمل کند، در غیر این صورت مجاز است به دیگران هم بدهد و استفاده کنند. (۳)

ص: ۱۲۱

۱- آیت الله مکارم: www.makarem.ir؛ استفتاء، آیت الله خامنه ای، آیت الله نوری همدانی، ۸/۱۰/۱۳۹۳. آیت الله سیستانی و آیت الله شبیری زنجانی: این کار جایز است. (استفتاء، ۸/۱۰/۱۳۹۳). آیت الله صافی گلپایگانی: «کپی و رایت اشکال ندارد مگر در ضمن یک معامله، شرط شود که رایت و کپی صورت نگیرد». (www.safi.ir، سؤالاتی که بیشتر پرسیده می شود، کپی رایت).

۲- آیت الله مکارم: www.makarem.ir؛ استفتاء، آیت الله خامنه ای، آیت الله شبیری زنجانی، آیت الله نوری همدانی، ۱۴/۱۱/۱۳۹۳.

۳- آیت الله مکارم: www.makarem.ir؛ استفتاء، آیت الله خامنه ای، ۱۴/۱۱/۱۳۹۳؛ آیت الله شبیری زنجانی، ۱۸/۱۱/۱۳۹۳.

س: کپی کردن بخش هایی از یک سی دی (مثلا نصف آن) چه حکمی دارد؟

ج: با اجازه صاحب آن اشکال ندارد(۱) ولی اگر مقدار کمی باشد عیبی ندارد. (۲)

س: رایت و تکثیر نرم افزارهایی که هیچگونه تذکری برای «اجازه تکثیر یا عدم اجازه» در آنها وجود ندارد جایز است یا باید از رضایت صاحب اثر مطمئن بود و در این مورد تحقیق کرد؟

ج: باید علم به رضایت صاحب اصلی پیدا کنیم. (۳)

ص: ۱۲۲

۱- استفتاء، آیت الله نوری همدانی، آیت الله شبیری زنجانی، ۴/۱۲/۱۳۹۳؛ آیت الله خامنه ای، www.khamenei.ir، رساله آموزشی، ج ۲، حقوق چاپ، تألیف و کارهای هنری؛ آیت الله مکارم: www.makarem.ir. آیت الله سیستانی: برای استفاده شخصی، اشکال ندارد. (۴/۱۲/۱۳۹۳). آیت الله صافی گلپایگانی: اشکال ندارد مگر در ضمن معامله، شرط عدم کپی شود. (۴/۱۲/۱۳۹۳).

۲- آیت الله مکارم: www.makarem.ir.

۳- استفتاء، آیت الله مکارم، آیت الله نوری همدانی، ۵/۱۲/۱۳۹۳. آیت الله مظاهری: استفاده اشکال ندارد و تحقیق لازم نیست (www.almazaheri.ir)، قوانین دولتی و اداری، کپی رایت) آیت الله صافی گلپایگانی: «کپی و رایت اشکال ندارد مگر در ضمن یک معامله، شرط شود که رایت و کپی صورت نگیرد». (www.safi.ir)، سؤالاتی که بیشتر پرسیده می شود، کپی رایت).

س: آیا خرید یا کپی سی دی های مذهبی که روی آن نوشته شده هر گونه تکثیر شرعاً حرام و پیگرد قانونی دارد اشکال دارد؟

ج: خرید و فروش سی دی تکثیر شده بدون اجازه ناشر اصلی جایز نیست. (۱)

س: من یکی از سی دی های شرکت یاسین رایانه (سی دی صبا برای آموزش قران برای کودکان) که به صورت غیر مجاز کپی شده بود برای خودم و یکی از دوستانم به صورت رایگان کپی کرده ام با توجه به اینکه این کار من صرفاً برای نشر و گسترش آموزش قران بوده و نه به خاطر پول، تکلیف من چیست؟ چون در شروع برنامه این سی دی ذکر شده است که کپی غیر مجاز این سی دی شرعاً حرام است؟ آیا باید من این سی دی ها را دور بیندازم؟ آیا می توان پول آن را به صندوق صدقات ریخت تا حلال شود؟

ج: این کار جایز نبوده و شما باید به شکلی رضایت آن شرکت را به دست آورید و پرداختن پول آن سی دی ها به

ص: ۱۲۳

۱- آیت الله خامنه ای: www.leader.ir؛ آیت الله مظاهری: www.almazaheri.ir؛ آیت الله مکارم: www.makarem.ir؛ آیت الله صافی گلپایگانی: www.safi.ir، سؤالاتی که بیشتر پرسیده می شود، کپی رایت.

فقراء کفایت نمی کند. (۱)

س: بعضی از قاریان معروف آیاتی از قرآن مجید را با صوت زیبا تلاوت می کنند و آن را بر روی نوار کاست و یا ویدئو ضبط می کنند، آیا می توانند امتیاز آن را خرید و فروش کنند و آیا باید دیگران در موقع تکثیر از آنها اجازه بگیرند؟

ج: در صورتی که در عرف عقلا به عنوان حقّی برای قاری شمرده شود، کسی که می خواهد تکثیر کند باید با موافقت او باشد. (۲)

رایت سی دی های مستهجن

س: رایت سی دی های مستهجن و مبتذل و غیر اخلاقی جایز است؟

ج: رایت کردن سی دی های غیر اخلاقی جایز نیست. (۳)

کپی و رایت فیلم های خارجی

الف) با زیرنویس فارسی

س: آیا فیلم های خارجی را که در مراکز کفر تولید شده و دوبله نشده اند؛ اما زیرنویس فارسی دارند، می توان کپی کرد؟

ص: ۱۲۴

۱- آیت الله مکارم: www.makarem.ir

۲- آیت الله مکارم: www.makarem.ir

۳- آیت الله سیستانی: www.sistani.org؛ استفتاء، آیت الله خامنه ای، آیت الله مکارم، آیت الله نوری همدانی،

۹/۱۲/۱۳۹۳

ج: اگر بر خلاف قانون باشد، جایز نیست. (۱)

ب) دوبله شده

س: آیا کپی کردن فیلم های خارجی که متعلق به کفاری است که مال آنان محترم نیست؛ ولی توسط مراکز دوبله داخلی دوبله شده اند، جایز است؟

ج: جایز نیست. (۲)

س: بعضی از شرکتهای داخلی فیلم های خارجی را دوبله می کنند. اگر این فیلم ها بر روی اعتقادات و ... مخاطب تأثیر منفی داشته باشد، آیا دوبله این اثر برای آنها حق و مالکیت ایجاد می کند؟

ج: دوبله کردن فیلم هایی که تأثیر منفی روی اعتقاد مردم دارد جایز نیست و حق مالکیت ایجاد نمی کند. تکثیر و پخش این نوع فیلم ها هر چند با اجازه دوبله کننده باشد جایز نیست. (۳)

س: اگر شخصی اثری را بدون اجازه صاحبش به دست بیاورد و آن را ترجمه یا دوبله کند، با این ترجمه و دوبله کردن برای او حق و مالکیت ایجاد می شود؟

ص: ۱۲۵

۱- استفتاء، آیت الله خامنه ای، آیت الله سیستانی، ۷/۳/۱۳۹۳؛ استفتائات، آیت الله بهجت، ج ۳، ص ۲۲۶، س ۴۱۰۴.

۲- همان، س ۴۱۰۵.

۳- استفتاء، آیت الله خامنه ای، آیت الله شبیری زنجانی، آیت الله مکارم، ۱۱/۸/۱۳۹۳.

ج: اگر مالک اصلی از افراد محترم المال باشد باید با اجازه او ترجمه یا دوبله شود و با ترجمه یا دوبله، مالکیت ایجاد نمی شود مگر از کفار حربی باشد. (۱)

ج) رایت فیلم های خارجی

به فتوای مراجع تقلید، اگر فیلم های خارجی (چه زبان اصلی و چه دوبله شده) دارای تصاویر مستهجن و مبتذل است و باعث انحراف می شود، خرید و فروش و رایت آن حرام است. (۲)

محصولات مشترک

س: آیا در حکم تکثیر (و رایت) نرم افزار یا فیلم و ... بین تولید داخل و خارج تفاوتی وجود دارد؟

ج: رایت کردن فقط با اجازه صاحب اصلی اثر جایز است مگر این که صاحب آن از کفار حربی (۳)

باشد که در این صورت اشکال ندارد. (۴)

ص: ۱۲۶

۱- استفتاء، آیت الله خامنه ای، آیت الله مکارم، ۱۴/۸/۱۳۹۳؛ آیت الله نوری همدانی، ۱۷/۸/۱۳۹۳.

۲- با استفاده از سایت آیت الله خامنه ای: www.leader.ir، آیت الله مکارم: www.makarem.ir، آیت الله سیستانی: www.sistani.org

۳- کفاری که در ستیز با اسلام هستند و به هیچ معاهده و قراردادی با مسلمانان تن نمی دهند. در صورتی که به ستیز خود با مسلمانان ادامه دهند و تسلیم نشوند، با آنان جنگ می شود. (مجله فقه اهل بیت علیهم السلام (فارسی)، ج ۴۵، ص ۲۰۸)

۴- آیت الله وحید خراسانی: www.wahidkhorasani.com؛ استفتاءات جدید، آیت الله مکارم، ج ۳، ص ۵۵۵، س ۱۵۵۰؛ أجوبه الاستفتاءات، آیت الله خامنه ای، ص ۲۹۸، س ۱۳۴۲.

س: روزی در آوردن با نرم افزار ویندوز یا ورد که متعلق به کشورهای خارجی است اشکال دارد؟

ج: استفاده از آنچه مربوط به کفار حربی است اشکالی ندارد. (۱)

کپی فیلم و صوت روی کامپیوتر

س: ویدئو کلوپ ها برنامه های خود را در مدت زمان محدودی کرایه می دهند، آیا جایز است برنامه کرایه ای را بر روی حافظه ای کامپیوتر کپی و پس از عودت دادن سی دی، از آن برنامه ی کپی شده در خارج از محدوده ی زمانی بهره برد؟

ج: اگر معلوم است که این کار مورد رضایت صاحب حق اصلی فیلم نیست، جایز نمی باشد. (۲)

ص: ۱۲۷

۱- أوجه الاستفتاءات، آیت الله خامنه ای، ص ۲۹۸، س ۱۳۴۲؛ آیت الله مکارم؛ www.makarem.ir، با کمی تغییر؛ با استفاده از سایت آیت الله وحید خراسانی: www.wahidkhorasani.com.

۲- استفتاءات، آیت الله بهجت، ج ۳، ص ۲۲۶، س ۴۱۰۶.

در کشور ما کاربران بازیهای رایانه ای حدوداً ۲۰ میلیون نفر هستند که روزی دو ساعت پای این بازیها وقت می گذارند. (۱)
این آمار ما را متوجه می کند که بازیهای رایانه ای در ایران جایگاه خاصی پیدا کرده است؛ لذا به اختصار (۲)
برخی از اهداف، آسیب ها و احکام این موضوع مطرح می شود.

ص: ۱۲۹

-
- ۱- مینایی (رئیس بنیاد ملی بازیهای رایانه ای)، ۴/۱۱/۱۳۹۳، خبر ۲۰:۳۰.
 - ۲- نگارنده قصد دارد درباره بازی های رایانه ای به صورت مفصل و علمی کتابی را به رشته نگارش در بیاورد. برای اطلاع بیشتر به آن مراجعه شود.

خیلی از افراد فکر می کنند بازی های رایانه ای فقط برای سرگرمی ساخته می شوند و سازندگان آن هیچ انگیزه و هدف دیگری ندارند؛ در حالیکه بر اساس نظر کارشناسان، این بازی ها غیر از سرگرم کردن، اهداف پنهان دیگری نیز دارند که ما از آن غافل هستیم و ناخواسته در مسیر مقاصد آنها حرکت می کنیم و خیلی از باورها و عقاید را می پذیریم و در افکار ما تأثیر می گذارد.

آژانس پروژه های تحقیقاتی پیشرفته جاسوسی آمریکا (Iarpa) که یکی از قوی ترین بازوهای اجرا کننده طرح کنترل ذهن موسوم به پروژه «مونارش» است اخیراً تحت عنوان پروژه «سیریوس»، برای کاهش خطاهای تحلیل و حل مشکلات اطلاعاتی خود، اقدام به ساخت بازی رایانه ای با اهداف واقعی می کند. این آژانس با این عنوان که «بدون بازی های رایانه ای ما نابودیم» اعلام کرد: بازی های جدی (که برای اهداف آموزشی، درمانی و یا دیگر اهداف واقعی کنترل فکر ساخته شده اند) می توانند برای بیان و کاهش جهت گیری های شناختی، ساز و کاری مناسب ارائه دهند. (۱)

بعضی از اهدافی که سازندگان بازی های رایانه ای در

ص: ۱۳۰

جنگ نرم دنبال می کنند، عبارتند از:

۱. تخریب چهره مقدس اسلام

در برخی از بازی های رایانه ای، هدف اصلی سازندگان و طراحان این است که دین اسلام (و حتی ادیان دیگر) را نزد کاربران، با چهره ای تنفر آمیز معرفی و کاربر را نسبت به آن بدبین کنند. در مقابل، سبک زندگی غربی را خیلی زیرکانه و هوشمندانه در ذهن مخاطب القاء می کند.

در این بازی ها، از نمادها و تصاویر اسلامی مخصوصاً نمادهای مذهب شیعه زیاد استفاده می شود. طراحان با ظرافت و زیرکی زیاد این تصاویر را در لا به لای بازی قرار می دهند.^(۱)

۲. توهین به مقدسات در بازی ها

دشمنان اسلام و ایران برای اینکه چهره نورانی اسلام و ایران را در ذهن کاربران بازی های رایانه ای خراب بکنند، به صورت ظریف و هوشمندانه ای به مقدسات دینی مسلمانان توهین می کنند که غالباً کاربران از آنها آگاه نیستند ولی به صورت ناخودآگاه در ذهن آنها نقش می بندد و تأثیرات منفی خودش را در روح و روان افراد به جای می گذارد.

ص: ۱۳۱

۱- بازی هایی مانند: بازی یا مهدی «جهنم خلیج فارس؛ Assassin's Creed»، «Persian gulf inferno»، «شاهزاده ایران؛ Princeof Persia».

در اینجا به اختصار به برخی از توهین‌هایی که در بازی‌های رایانه‌ای وجود دارد اشاره می‌شود:

جسم داشتن خدای متعال و ناتوانی او در اداره امور(۱)، هم درجه بودن شیطان با فرشتگان(۲)،

مسخره کردن بهشت و جهنم(۳)،

بی‌احترامی به مکانهای مقدس و

ص: ۱۳۲

۱- یکی از مواردی که در برخی از بازی‌های رایانه‌ای به شدت مورد هجوم قرار می‌گیرد، موضوع خداوند و ناتوان نشان دادن اوست. در چندین بازی مختلف، خداوند به شکلی مادی توصیف شده، عاری از خطا نیست و حتی توان لازم برای رسیدگی به امور بندگان خود را ندارد! به عنوان نمونه می‌توان به بازی‌های **Black White** و **El Shaddai: Ascension of the Metatron** اشاره نمود.

۲- بازی «**El Shaddai: Ascension of the Metatron**»: فرشتگان سقوط کرده در زمین فساد به پا کرده‌اند و با ایجاد لایه‌ای از غبار، مانع کنترل خداوند بر بشر شده‌اند. خداوند هم برای تنبیه آن‌ها با مشاوره شیطان (**Lucifel**) وجود **El Michael, Gabriel** و...، ادریس نبی (که به ایناک (**Enoch**) معروف است) را راهی مأموریتی می‌نماید تا فرشتگان خاطی را برای تنبیه به عرش بازگرداند. در این میان، شیطان لحظه به لحظه مأموریت ادریس را از طریق تلفن همراه! به خداوند گزارش می‌دهد و او را در جریان وقایع قرار می‌دهد.

۳- در بازی «**Dante's Inferno**» که برداشتی از کتاب کفر آمیز دانته آلیگیری است، شخصیت دانته برای نجات روح معشوقه‌اش سفری به دوزخ، برزخ و بهشت آغاز می‌کند و در این راه با موجودات جهنمی درگیر می‌شود. در این بازی جهنم مکانی مادی توصیف می‌شود و بازیکن با قرار گرفتن در نقش دانته باید با موجودات شرور جهنم که قصد نگهداری او در این مکان را دارند، درگیر شود و پس از نابودی آن‌ها!! راه خود را به سمت بهشت هموار کند.

۱- انگری بردز «angry birds»: در یکی از مراحل بازی پرطرفدار پرندگان خشمگین (Angry Birds)، بازیکن باید به خوک‌هایی که درون مسجد پناه گرفته‌اند، حمله کند و آن‌ها را نابود سازد! به گزارش «شیعه نیوز»، به تازگی یک بازی رایانه‌ای با عنوان «شیطان ساکن» توسط طراحان ژاپنی منتشر شده است. از ویژگی‌های بارز این بازی توهین به دین اسلام و به ویژه قرآن، کعبه و مسجد نبوی است. در این بازی برای صعود به مرحله بالاتر باید نسخه‌های شریف قرآن بر زمین انداخته شود، به سوی آن تیراندازی گردد و سپس کاربر باید بر روی این نسخه‌ها پا بگذارد و از روی آن عبور کند. (www.SHIA-NEWS.COM مقاله «توهین به مقدسات مسلم اسلام در یک بازی رایانه‌ای ژاپنی»)

۲- در اولین نسخه بازی «LittleBigPlanet»، در یکی از مراحل آن، تومانی دیاباته (Toumani Diabate) خواننده آفریقایی عرب زبان، با آهنگ آیه (۵۷) سوره عنکبوت «كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ثُمَّ إِلَيْنَا تُرْجَعُونَ؛ هر انسانی مرگ را می‌چشد، سپس شما را بسوی ما بازمی‌گردانند» را می‌خواند. این در حالیست که خواندن آیات قرآن با ساز و به صورت آهنگین، عملی حرام و گناهی بزرگ محسوب می‌شود.

۳- بازی «شاهزاده ایران؛ Prince of Persia»: نام دو جن که شاهزاده را راهنمایی و یاری می‌کنند «زهرا و راضیه» است که از القاب حضرت زهرا (سلام الله علیها) می‌باشد. نکته قابل توجه این است که چهره «زهرا» در این بازی درخشان است که متناسب با ترجمه لغوی زهرا که به معنای درخشان است می‌باشد. در بازی «Assassin's Creed» از نام مبارک علی (علیه السلام) به مراتب استفاده شده است؛ حتی جمله «علی بابها» که قسمتی از حدیث معروف «انا مدینه العلم و علی بابها» است در مراحل مختلف برخی از بازی‌ها آورده شده است.

و خشن نشان دادن مسلمانان مخصوصاً شیعیان(۱) و ...

۳. القاء ناجی بودن آمریکا

در بسیاری از بازی ها، مسلمانان را تروریسم معرفی می کنند ولی شخصی که مشکلات جوامع بشری را حل می کند از کشورهای انگلیسی زبان مخصوصاً آمریکا معرفی می شود.

در این گونه بازی ها معمولاً کشورهایی که همفکر و همسوی با آمریکا نیستند، تروریسم و محوریت شرور معرفی می شوند ولی آمریکا را ناجی القاء می کنند.(۲)

۴. ترویج سبک زندگی غربی

در دنیای بازی های رایانه ای، برخی از آنها به عنوان

ص: ۱۳۴

۱- مانند بازی های: الف: Resident Evil: که درب اتاق شکنجه، شبیه درب مسجد النبی (صلی الله علیه و آله) می باشد یا در اتاق یکی از روسای تروریسم چند جلد قرآن وجود دارد که نشان می دهد تروریست ها مسلمان هستند. ب: Counter Strike: تروریستها شبیه مسلمانان نشان داده می شوند. ج: بازی قلعه «جنگهای صلیبی»؛ StrongHold Crusader: شخصی به نام خلیفه (که داراری عمامه مشکی است) کشورش را با خشونت و با استفاده از ابزار شکنجه اداره می کند که نشان می دهد مسلمانان خشونت طلب هستند و دارای منطق نیستند.

۲- بازی هایی مانند: «رزیدنت اوایل: Resident Evil ۵»؛ «بتمن: Batman»؛ «مرد عنکبوتی: Spider-Man»؛ «بیست و چهار: THE GAME ۲۴»؛ «جیمز باند: ۰۰۷ James Bond».

«سبک زندگی» معرفی می شوند. در این بازی ها، سازندگان با ظرافت کامل سبک زندگی غربی را ترویج و آن را برای بشریت زندگی ایده آل معرفی می کنند.

در بازی های سبک زندگی، فرهنگ مصرف گرایی، آزادی های جنسی، روابط خارج از اخلاق و ... را ترویج می کنند. کاربر بعد از مدتی آنها را می پذیرد و سعی می کند آن را در نزدیکی شخصی خود اجرا کند.^(۱)

۵. تحریک شهوات و مسائل جنسی

یکی از اهداف مهم در بازی های رایانه ای غربی، به ابتذال کشیدن جوامع بشری است. در این بازی ها مسائل شهوانی و جنسی به همراه تصاویر مبتذل و مستهجن به نمایش گذاشته می شوند و کاربران را به سوی انحرافات اخلاقی سوق می دهند.

در غالب بازی های رایانه ای غربی، از شخصیت های زنانه استفاده می کنند که متأسفانه پوشش نامناسبی دارند و قوای جنسی کاربران را تحریک می کند. ادامه این بازی ها باعث بلوغ زودرس شده و مشکلات فراوانی را برای کاربران ایجاد می کند که اگر والدین دقت نداشته باشند ممکن است فرزندان آنها به گناهان جنسی آلود شوند.

ص: ۱۳۵

۱- به عنوان نمونه می توان بازی «سیمز؛ Sims» را نام برد که تمام ارزشهای اخلاقی و انسانی را زیر پا گذاشته و کاربر را به انحطاط اخلاقی می کشاند.

کارشناسان برای بازی های رایانه ای آسیب هایی را شمرده اند که برخی از آنها ذکر می شود:

۱. مشکلات جسمانی

چشمان فرد به دلیل خیره شدن مداوم به صفحه نمایش رایانه، به شدت تحت فشار نور قرار می گیرد و دچار عوارض و تیک می گردد. مشاهدات نشان داده است که نوجوانان چنان غرق بازی می شوند که توجه نمی کنند تا چه حد از لحاظ بینایی و ذهنی بر خود فشار می آورند و چون در یک وضعیت ثابت تا ساعت ها می نشینند، ستون فقرات و استخوان بندی آنها دچار مشکل می شود.

همچنین احساس سوزش و سفت شدن گردن، کتف ها و مچ دست، از دیگر عوارض کار نسبتاً ثابت و طولانی مدت با رایانه است. پوست فرد در معرض مداوم اشعه هایی قرار می گیرد که از صفحه رایانه پخش می شود که ایجاد تهوع و سرگیجه، خصوصاً در کودکان و نوجوانانی که زمینه ابتلا به صرع دارند، از دیگر عوارض بازیهای رایانه ای است. (۱)

ص: ۱۳۶

۲. بلوغ زودرس

یکی از مهم ترین عوامل «بلوغ زودرس»^(۱) دیدن تصاویر جنسی و تحریک کننده می باشد که متأسفانه بازیهای رایانه ای دارای چنین تصاویر مستهجن و مبتذلی هستند. مداومت بر این بازیها نیروی جنسی افراد را تحریک می کند و در نتیجه، شخص قبل از سن لازم، به بلوغ جنسی می رسد که همین امر باعث انحرافات اخلاقی و جنسی می شود.

۳. متزلزل شدن روابط خانواده

پیشرفت تکنولوژی گاهی سبب دور شدن اعضای خانواده از یکدیگر می شود. به طوری که هر یک از افراد خانواده به خاطر مشغول بودن به تماشای تلویزیون یا درگیر بودن با رایانه، اینترنت و بازیهای رایانه ای، کمتر وقت می کنند با یکدیگر باشند. این خود باعث سرد شدن روابط بین والدین و فرزندان شده است، به گونه ای که آنان کمتر حوصله یکدیگر را دارند.^(۲)

ص: ۱۳۷

-
- ۱- ظاهر شدن علائم بلوغ از نظر فیزیکی و هورمونی در دختران قبل از ۸ سالگی و در پسران قبل از ۹ سالگی، بلوغ زودرس نامیده می شود: (www.jahannews.com، مقاله «بلوغ زودرس چیست»)
 - ۲- www.ejtema.ch.riibtv.ir، مقاله «تأثیرات منفی اعتیاد به بازی های رایانه ای».

۴. منزوی شدن

مادر محترمی می گفت: فرزندم به بازیهای رایانه ای معتاد شده است. او هر روز خود را به صفحه تلویزیون می رساند و از دنیای بیرون به کلی بی خبر است و حتی متوجه رفت و آمد میهمانان نمی شود. او همیشه بعد از دست کشیدن از این برنامه با سردرد و کسالت مواجه می شود. (۱)

۵. چاقی

از دیگر عوارض جسمانی استفاده بیش از حد از رایانه و برنامه های آن، چاقی کاربران به علت کم تحرکی در مقابل این دستگاه است.

۶. خشونت طلبی و پرخاشگری

مهم ترین مشخصه بازیهای رایانه ای، حالت جنگی اکثر آنهاست و اینکه فرد باید برای رسیدن به مرحله بعدی بازی، با نیروهای به اصطلاح دشمن بجنگد. استمرار چنین بازیهایی کودک را پرخاشگر و ستیزه جو بار می آورد. (۲)

سال (۲۰۱۱م)، در کشور هلند، یک مرد ۲۴ ساله با استفاده از سلاح گرم ۶ نفر را در یک مرکز تجاری به قتل

ص: ۱۳۸

۱- www.rasekhoon.net، مقاله «اثر بازی های رایانه ای بر کودکان و نوجوانان»

۲- www.rasekhoon.net، مقاله «اثر بازی های رایانه ای بر کودکان و نوجوانان».

رساند. او پیش از این اقدام یک بازی ویدئویی خشن بازی کرده بود، صحنه های بازی بسیار شبیه به یک جنایت واقعی بود که در آن مکان روی داد. یکسال قبل از این حادثه هولناک، در کشور فرانسه یک فرد که در بازی بصورت مجازی با چاقو شخصیت های بازی را می کشت، در دنیای واقعی نیز آن جنایت را تکرار کرد و یک فرد را با ضرب چاقو به قتل رساند. سال پیش از آن نیز، یک نوجوان ۱۷ ساله به تقلید از یک بیمار روانی در یک بازی ویدئویی خشن با یک تبر به چند نوجوان حمله کرد و سپس یک زن میانسال را با ضربات تبر از پای درآورد.^(۱)

۷. اُفت تحصیلی

یکی از والدین اظهار می دارد: در سال گذشته پسرم بهترین نمرات را داشت؛ اما از وقتی که رایانه برایش خریده ایم، روزی ۲ تا ۳ ساعت وقت خود را صرف بازی می کند و از لحاظ تحصیلی اُفت کرده است.^(۲)

علاوه بر موارد ذکر شده در این بازیها خشونت بسیار شدید، نمایش خونریزی شدید و بدن مثله شده، برهنگی، نمایش روابط جنسی و مصرف الکل یا مواد مخدر،

ص: ۱۳۹

۱- www.CyberPolice.ir، مقاله «چرا باید مانع دسترسی کودکان به بازی های رایانه ای شویم».

۲- www.mouood.org، مقاله «اثر بازیهای رایانه ای بر کودکان و نوجوانان»

فحاشی، ترویج بی بند و باری و حذف خدا از زندگی، اهانت به کشورهای اسلامی و مسلمانان و... به نمایش در می آید (۱).

بازیهای نامناسب

در این قسمت بعضی از بازیها را به اختصار برای شما نقد و تحلیل می کنیم تا با اهداف استکبار جهانی برای نابود کردن اسلام بهتر آشنا شوید!

بازی کانتر

در این بازی شما برای مبارزه با تروریسم باید به کشورهای مختلفی بروید. مکانهای درگیری منقش به نقوش اسلامی هستند و تروریستها با چهره مسلمانان به نمایش درآمده اند. این بازی یکی از پرطرفدارترین بازیهای دنیاست که نسخه رایانه ای آن نیز موجود است. محبوبیت این بازی هیجانی (action) به حدی است که سازمان «WCG: WorldCyber Games» که به برگزاری مسابقات بازیهای کامپیوتری در دنیا می پردازد، آن را در رأس بازیهای خود قرار داده است. محل وقوع ماجرا در این بازی نیز مانند بسیاری دیگر از بازیها، خاورمیانه و کشورهای عربی - اسلامی منطقه است و شما نمادها

ص: ۱۴۰

و نشانه هایی دال بر مسلمان بودن تروریستها می بینید؛ ساختمانهایی با معماری عربی - اسلامی، مساجد، مناره ها، گنبدها و نهایتاً افرادی که می بایست با آنان مبارزه کرد. تروریستها دارای محاسن و پیشانی بند قرمز هستند. حتی تصاویری که پس از کشته شدن آنان نمایش داده می شود، تداعی کننده همان تصاویری است که ما از لحظه شهادت رزمندگان دیده ایم. جالب تر اینکه شما می توانید به عنوان پلیس ضد ترور از کشورهای مختلفی، از جمله رژیم صهیونیستی وارد عمل شوید. در تمام بازیهایی که مسلمانان را تروریست نشان می دهند، نوک پیکان به سمت ایران نشانه رفته است. ایرانی یا تروریست و یا حامی تروریست جهانی معرفی می شود. (۱)

احکام بازیهای رایانه ای

س: خرید و فروش بازی های کامپیوتری که دارای صحنه های مبتذل هستند، جایز است؟

ج: جایز نیست، همچنین نگاه کردن به چنین تصاویری حرام و از مصادیق اشاعه فحشاء محسوب می شود و لازم است به طور جدی از انجام آن اجتناب شود. (۲)

ص: ۱۴۱

۱- www.old.mouood.org، ماهنامه موعود، ش ۸۷.

۲- استفتاء، آیت الله سیستانی، آیت الله مکارم، ۱۰/۳/۱۳۹۳؛ آیت الله خامنه ای، آیت الله صافی گلپایگانی، آیت الله نوری همدانی، ۱۰/۱۲/۱۳۹۳.

س: بازی با آلات قمار مانند پاسور و تخته نرد و ... از طریق کامپیوتر با کامپیوتر جایز است؟

ج: اگر با آلات قمار و شرط بندی (برد و باخت) باشد، حرام است. (۱)

س: بازی با آلات قمار مانند پاسور و تخته نرد و ... از طریق کامپیوتر با شخص دیگری، جایز است؟

ج: اگر با آلات قمار و شرط بندی (برد و باخت) باشد، حرام است. (۲)

س: بنده مغازه ی بازی های رایانه ای دارم. بعضی از افراد با همدیگر بازی می کنند و طبق قرار خودشان فرد بازنده هزینه بازی را پرداخت می نماید، گرفتن این پول برای من اشکال دارد؟ و اگر این پول دارای اشکال است، مبلغی را که طی این مدت با جهل به مسئله دریافت کرده ام و با دیگر درآمدها مخلوط شده است، چیست؟

ص: ۱۴۲

۱- استفتاءات، آیت الله بهجت، ج ۴، ص ۵۵۴، س ۶۴۴۴؛ جامع الأحکام، آیت الله صافی گلپایگانی، ج ۱، ص ۳۰۳، س ۱۰۴۳؛ استفتاء، آیت الله سیستانی، آیت الله شبیری زنجانی، آیت الله مکارم، ۱۲/۱۲/۱۳۹۳.

۲- أجوبه الاستفتاءات، خامنه ای، ص ۲۴۷، س ۱۱۲۴؛ استفتاءات، آیت الله بهجت، ج ۴، ص ۵۵۴، س ۶۴۴۴؛ جامع الأحکام، آیت الله صافی گلپایگانی، ج ۱، ص ۳۰۳، س ۱۰۴۳؛ استفتاء، آیت الله سیستانی، آیت الله نوری همدانی، آیت الله مکارم، ۱۲/۱۲/۱۳۹۳.

ج: پول گرفتن حرام است (۱) و باید به مقداری که یقین دارید به صاحبانش برسانید و اگر آن ها را نمی شناسید از طرف آن ها در راه خدا صدقه دهید و چنان چه نه مقدار و نه صاحبش معلوم است، با دادن خمس آن اموال پاک می شود. (۲)

س: اگر صاحب مغازه بازی های رایانه ای (۳)

بازی هایی که در آنها به مقدسات مسلمانان (مخصوصاً شیعیان) توهین می شود را در اختیار افراد قرار بدهند، پول دریافتی برای آنها حلال است؟

ج: در آمد به دست آمده حلال نیست. (۴)

س: خرید و فروش بازی های رایانه ای که در آنها به مقدسات مسلمانان (مخصوصاً شیعیان) توهین می کنند، جایز است؟

ج: جایز نیست. (۵)

س: اگر شخصی علم داشته باشد که در بازی های

ص: ۱۴۳

۱- استفتاء، آیت الله خامنه ای، آیت الله مکارم، آیت الله نوری همدانی، ۱/۷/۹۳.

۲- آیت الله مکارم: www.makarem.ir

۳- گیم نت.

۴- استفتاء، آیت الله خامنه ای، آیت الله مکارم، آیت الله نوری همدانی، ۳/۹/۱۳۹۳.

۵- استفتاء، آیت الله خامنه ای، آیت الله نوری همدانی، آیت الله مکارم، ۲۶/۸/۱۳۹۳؛ استفتاء، آیت الله شبیری زنجانی،

۳/۹/۱۳۹۳

رایانه ای به مقدسات مسلمانان (مخصوصاً شیعیان) توهین و بی احترامی می شود، آیا جایز است در آن بازی ها شرکت کند؟

ج: بازی کردن جایز نیست (۱) و باید از انتشار آن خودداری شده و فوراً از روی سیستم پاک شوند. به دیگران هم اطلاع رسانی کنید که بازی نکنند و علاوه بر حرام بودن و گناه، تأثیرات نامطلوب و مخربی بر افکار و عقائد و روح انسان دارند. (۲)

س: نگهداری بازی های رایانه ای که در آن به مقدسات مسلمانان (مخصوصاً شیعیان) توهین می شود در رایانه یا مغازه جایز است؟

ج: جایز نیست و باید آنها را از بین برد. (۳)

س: آیا افرادی که مشغول بازی های رایانه ای که در آن به مقدسات مسلمانان توهین و جسارت می شود

ص: ۱۴۴

۱- استفتاء، آیت الله شبیری زنجانی، آیت الله مکارم، آیت الله نوری همدانی، ۲۸/۸/۱۳۹۳.

۲- استفتاء، آیت الله خامنه ای، ۲۸/۸/۱۳۹۳.

۳- استفتاء، آیت الله خامنه ای، آیت الله مکارم، آیت الله نوری همدانی، ۱/۹/۱۳۹۳. آیت الله سیستانی: «در صورتی که مصلحتی در نگهداری نباشد و احتمال استفاده نامشروع وجود داشته باشد، باید از بین برود» (استفتاء، ۲/۹/۱۳۹۳). آیت الله شبیری زنجانی: «اگر نگهداری مستلزم استفاده حرام یا تأیید منکر نباشد، اشکال ندارد» (استفتاء، ۲/۹/۱۳۹۳).

را باید نهی از منکر بکنیم یا لازم نیست؟

ج: در صورتی که شرایط نهی از منکر وجود داشته باشد واجب است که نهی از منکر انجام شود. (۱)

توصیه هایی به والدین درباره بازیهای رایانه ای

۱. اگر در عنوان و عکس های روی بسته بندی بازی موارد خشونت و موضوعات جنسی وجود دارد، می توان انتظار داشت که چنین مواردی در بازی نیز وجود داشته باشد، پس از خرید و توزیع این گونه بازیها جداً باید خودداری کنیم. (۲)

۲. قبل از خرید بازی (در صورت امکان) آن را اجاره کنید و به طور خصوصی به تماشای آن پردازید تا بتوانید شخصاً نسبت به خریدن یا نخریدن آن تصمیم درستی اتخاذ کنید. (۳)

۳. با فرزندانتان بازی کنید تا با آن بازی ویدئویی آشنا شوید. (۴)

۴. زمان بازی رایانه ای را محدود کنید. توصیه می شود

ص: ۱۴۵

۱- استفتاء، آیت الله خامنه ای، آیت الله شبیری زنجانی، آیت الله سیستانی، آیت الله نوری همدانی، آیت الله مکارم، ۸/۹/۱۳۹۳.

۲- بنیاد ملی بازیهای رایانه ای: www.ircg.ir، مقاله «نقش نظارتی والدین بر بازیهای رایانه ای»

۳- همان.

۴- همان.

که حداکثر بیش از یک ساعت در روز نباشد. (۱)

۵. رایانه یا دستگاه بازی ویدئویی را در اتاق بچه ها و جایی که بتوانند در را بسته و به تنهایی بازی کنند قرار ندهید. (۲)

۶. لازم است والدین به همان اندازه که در خصوص (تماشای) تلویزیون آگاهی و هشدار می دهند، در مورد بازیهای ویدیویی و رایانه ای نیز این هشدار را اعمال نمایند. (۳)

۷. اگر چنانچه قرار است از بازیهای رایانه ای استفاده کنید، بهتر است بازیهای تصویری خلاق که کودکان باید به وسیله آنها معماهایی را حل کنند، بیش از بازیهای دیگر مورد توجه قرار دهید. (۴)

۸. قانون «رده بندی سنین مختلف برای بازیهای کامپیوتری» را جدی بگیرند.

قانون بازی های رایانه ای

طبق فهرست مصادیق محتوای مجرمانه، فروش

ص: ۱۴۶

۱- همان.

۲- همان.

۳- همان.

۴- سایت مرکز اسناد انقلاب اسلامی : www.irdc.ir، مقاله «اثر بازی های رایانه ای بر کودکان و نوجوانان»

بازی های رایانه ای که دارای محتوای مجرمانه(۱) هستند جرم است و مجازات دارد. (۲)

ص: ۱۴۷

۱- دارای صحنه های مستهجن باشد یا اعتقادات اسلام را زیر سوال ببرد یا شبهات و افکار انحرافی را در ذهن کاربر ایجاد بکند یا ...

۲- کارگروه تعیین مصادیق محتوای مجرمانه: www.internet.ir، موضوع ماده ۲۱ قانون جرایم رایانه ای.

فصل چهارم: تعمیرات وسایل صوتی تصویری

یکی از صنف هایی که ارتباط مستقیم و تنگاتنگ با وسایل صوتی تصویری دارد صنف تعمیرات این وسایل است که احکام آن به اختصار بیان می شود.

س: شخصی تخصص لازم برای تعمیر وسایل صوتی تصویری را ندارد ولی این کار را انجام می دهد که باعث بی اعتمادی مردم به این صنف می شوند. این کار جایز است؟

ج: اگر سبب خسارت به مسایل مردم می شود جایز نیست. (۱)

س: تعمیر وسایل مشترک مانند {رادیو تلویزیون،

ص: ۱۴۹

۱- استفتاء، آیت الله خامنه ای، ۷/۱۱/۱۳۹۳.

ویدئو ... جهت افرادی که تعمیر کار یقین دارد شخص از این وسایل استفاده حرام می کند و به این منظور آنها را تهیه می کند چه صورت دارد؟ و کسب از این راه حلال است یا حرام؟

ج: احتیاط این است که برای افرادی که می داند در خصوص حرام استفاده می کند تعمیر نکند. (۱)

س: اگر شخصی به تعمیر گاه ابزار صوتی تصویری مراجعه کند و از تعمیر کار بخواهد تلویزیونش را طوری تعمیر کند که ظاهراً کار کند (یعنی تعمیر اساسی برایش مهم نیست) ولی قصدش این است که بعداً این وسیله را به شخص دیگری به عنوان یک تلویزیون سالم بفروشد، آیا انجام این کار توسط تعمیر کار جایز است؟

ج: اگر منجر به تدلیس {و فریب خوردن مشتری} شود و تعمیر کار بداند که صاحب تلویزیون آن را از مشتری مخفی می کند، {تعمیر کردن} جایز نیست. (۲)

س: بعضی از وسایل برقی برای تعمیر آورده می شود، آیا در مدتی که آن وسایل در اختیار تعمیر کار است، تعمیر کار می تواند از آن استفاده شخصی کند (در صورتی که اینگونه استفاده ها به تعمیر وسیله کمکی نمی کند)؟

ص: ۱۵۰

۱- استفتاءات جدید، آیت الله تبریزی، ج ۲، ص ۲۳۳، س ۱۰۴۵، با کمی تغییرات.

۲- با استفاده از أجوبه الاستفتاءات، آیت الله خامنه ای، ص ۳۷۱، س ۱۶۱۷.

ج: بدون رضایت صاحب وسیله جایز نیست. (۱)

سوال: برخی از تعمیرکاران محترم به جای قطعات نو از قطعات کارکرده (البته کیفیت و قیمت بیشتری از نو دارند) استفاده می کنند؛ آیا این کار جایز است؟

جواب: اگر با اطلاع و اجاز مشتری باشد اشکال ندارد، وگرنه حرام است و باید تفاوت قیمت نو با کارکرده را به مشتری بدهند. (۲)

سؤال: اگر تعمیرکاری جهت تعمیر وسایل، چه به صورت رایگان یا با دستمزد، موجب خراب تر شدن وسایل مردم شود، آیا ضامن است؟

جواب: بله، ضامن است. (۳)

س: اگر صاحبان حرفه ها و صنایع در حفظ و نگهداری اشیای مردم، مثل پارچه پیراهنی برای خیاط و... کوتاهی کنند و اموال مردم به سرقت برود یا در آتش بسوزد و یا اشتباهی بریده شود، چه کسی ضامن می باشد؟

ج: صاحب آن حرفه یا صنعت ضامن است. (۴)

ص: ۱۵۱

۱- استفتاءات جدید، آیت الله تبریزی، ج ۲، ص ۲۹۱، س ۱۲۲۳.

۲- استفتاءات، آیت الله خامنه ای، آیت الله صافی گلپایگانی، آیت الله شبیری زنجانی، آیت الله نوری همدانی، آیت الله سیستانی، ۷/۱۱/۱۳۹۳.

۳- استفتاءات، آیت الله بهجت، ج ۴، ص ۳۴۲، س ۵۷۵۵.

۴- همان، ص ۳۴۸، س ۵۷۸۰؛ أجوبه الاستفتاءات، آیت الله خامنه ای، ص ۳۸۶، س ۱۶۶۵.

س: اگر فردی ضبط صوتی را تعمیر کند و سپس معلوم شود که سرقتی بوده است، آیا ضمان تعمیر آن به عهده سارق است یا مالک؟

ج: به عهده سارق است. (۱)

س: حکم اجناس مردم که از مدتها پیش جهت تعمیر در نزد تعمیرکار می باشد و برای تحویل گرفتن آن هیچ اقدامی نشده است، چیست؟

ج: چنانچه صاحبانش را می شناسد باید به آنها برگرداند و اگر نمی شناسد، باید تحقیق کند، هرگاه از پیدا کردن صاحبانش مایوس گردد می تواند آن را بفروشد و قیمت آن را به فقیر بدهد. (۲)

ص: ۱۵۲

۱- همان، س ۵۷۸۱.

۲- استفتاءات جدید، آیت الله مکارم، ج ۲، ص ۴۰۵، س ۱۱۶۸؛ توضیح المسائل، آیت الله فاضل، ص ۴۶۶، م ۲۰۶۸.

از اموری که امروز در اقتصاد جوامع بشری نقش به سزایی دارد، «واردات و صادرات» کالا است. اگر به توانایی نیروی داخلی در تولید نیازهای اساسی و ضروری جامعه توجه شود، شاید نیازی به واردات کالاهای خارجی نباشد. کشورهای اسلامی باید به این سمت حرکت کنند که محصولات آنها در جهان خریدار داشته باشد، نه اینکه فقط وارد کننده تولیدات خارجی باشند.

در این فصل، احکام صادرات و واردات مطرح می شود تا عزیزان مسئول با توجه به این مسائل بتوانند برای خدمت به جامعه مصمم تر شوند.

واردات کالای خارجی

س: آیا واردات کالاهای خارجی جایز است؟

ج: باید طبق قانون باشد و بدون قانون جایز نیست. (۱)

ص: ۱۵۵

۱- استفتاء، آیت الله خامنه ای، آیت الله مکارم، ۳۰/۲/۱۳۹۳.

س: وارد کردن کالا به صورت غیر قانونی از مرز و پول حاصل از آن برای وارد کننده چه حکمی دارد؟

ج: از کارهایی که برخلاف مقررات حکومت اسلامی است، باید اجتناب کرد و هرگونه کمک کردن به این تخلفات اشکال دارد و درآمد آن نیز مشکل است.^(۱)

اثر واردات کالا در جامعه

اشاره

متأسفانه گاهی به وارد کردن کالاهای خارجی عادت پیدا می‌کنیم و به نقش و ضرر آن در جامعه توجهی نداریم. مقام معظم رهبری^ع در این باره فرموده اند: «یکی از مشکلات (ما این است که به) واردات عادت کرده ایم (آن هم واردات بدون اولویت) عادت است که متأسفانه دچار آن هستیم و این عادت را هم نتوانستیم کنار بگذاریم (چون) نگاهمان به تولید خارجی است.»^(۲)

۱. رکود اقتصاد داخلی

س: اگر واردات کالای خارجی باعث رکود و تعطیلی تولید داخلی شود، چه حکمی دارد؟

ج: اگر واردات هرگونه کالا از کشورهای بیگانه، موجب ضرر و زیان بر اقتصاد کشور اسلامی گردد، مثل اینکه

ص: ۱۵۶

۱- آیت الله مکارم: www.makarem.ir

۲- آیت الله خامنه ای: www.leader.ir

سبب تعطیل یا رکود کارخانه ها و صنایع و بی کاری افراد شود، باید ورود آن ممنوع شود و نیز بازرگانانی که از این پیامد اطلاع دارند، شخصاً موظفند که این کالاها را وارد نکنند. باید صنعت و کار در کشور، ترویج و تشویق شود و حتی اگر کالای خارجی را ارزان عرضه می دارند، برای اینکه تولید آن در کشور گران تر تمام می شود، باید منافع اصلی و درازمدت را در نظر بگیرند. بعضی از کالاها هم که در داخل تولید نمی شوند؛ ولی چون ضرورتی برای ورود آن به کشور نیست و به نفع بیگانه می باشد و مثل خرجهای زاید است نیز باید ممنوع شود تا تولید و تجارت و کسب و کار در کشور رواج پیدا کند و مردم با اطمینان خاطر و امنیت کامل به اقتصاد مملکت اسلامی رونق بیشتری دهند. (۱)

۲. تقویت دشمنان

اشاره

گاهی واردات کالاهای خارجی در ممالک اسلامی باعث تقویت نیروی دشمنان و تضعیف نیروی مسلمین می شود، البته ممکن است این اثر در درازمدت خودش را نشان دهد؛ ولی باید توجه داشت که خرید کالای داخلی باعث تقویت مسلمین و تضعیف دشمنان دین و انقلاب می شود.

ص: ۱۵۷

* اگر خرید کالاهای وارداتی از کشورهای غیراسلامی و استفاده از آنها باعث تقویت دولتهای کافر و استعمارگر - که دشمن اسلام و مسلمین هستند - شود و یا قدرت مالی آنها را برای هجوم به سرزمینهای اسلامی یا مسلمین در سرتاسر عالم تقویت نماید، واجب است که مسلمانان از خرید و به کارگیری و استفاده از آنها اجتناب کنند. (۱)

* خرید و فروش هرگونه کالای وارداتی از دولت غاصب اسرائیل حرام است و همچنین خرید و فروش هرگونه کالایی از شرکتهای صهیونیستی و یا شرکتهایی که از سود حاصله به دولت غاصب اسرائیل کمک می کنند، حرام است. (۲)

قاچاق کالا

از اموری که قطعاً به اقتصاد و توان هر کشوری ضررهای جبران ناپذیری وارد می کند، موضوع «قاچاق» (۳)

می باشد.

ص: ۱۵۸

۱- آیت الله خامنه ای: www.leader.ir.

۲- همان.

۳- کلمه «قاچاق» یک کلمه ترکی است و به معنای گریزانیدن می باشد و از مجموع قوانین و مقررات مربوط چنین استنباط می شود که قاچاق عبارت است از: فرار دادن مال، خواه آن مال مربوط به درآمد دولت بوده و یا ورود و خروج، تولید و نقل و انتقال و خرید و فروش آن طبق قوانین و مقررات مربوط، ممنوع و غیر مجاز گردیده باشد. (گمرک جمهوری اسلامی ایران:

www.irica.gov.ir)

متأسفانه بعضی افراد برای کسب سود بیشتر حاضر می شوند یک جامعه را با مشکلات فراوان مالی، سیاسی و امنیتی مواجه کنند.

مراجع تقلید فرموده اند: هرگونه قاچاقی حرام است و باید از آن اجتناب شود و در صورتی که شرایط وجود دارد، باید شخص قاچاقچی را نهی از منکر کنند و جلوی این کار گرفته شود. (۱)

س: متأسفانه امر رشوه توسط قاچاقچیان بین برخی ارگانهای دولتی شایع گشته است، چه توصیه ای برای این افراد دارید؟

ج: گرفتن رشوه در این زمینه گناه مضاعف دارد و بر همگان لازم است امر به معروف و نهی از منکر را فراموش نکنند. (۲)

توصیه هایی به مسئولین

۱. تا به کالای خارجی به صورت ضروری نیازمند نشده ایم، از واردات آن خودداری شود؛

۲. تبلیغ بیشتر کالاهای داخلی به نحوی که مردم به

ص: ۱۵۹

۱- با استفاده آجوبه الاستفتائات، آیت الله خامنه ای، ص ۴۸۵، س ۱۹۸۲؛ مجمع المسائل، آیت الله صافی گلپایگانی، ج ۲، ص

۱۴، س ۱۳؛ آیت الله مکارم: www.makarem.ir.

۲- استفتائات جدید، آیت الله مکارم، ج ۳، ص ۶۲۰، س ۱۷۷۹.

خرید آنها اشتیاق بیشتری پیدا کنند؛

۳. اگر مسئولین کشور اقدام به خرید کالاهای داخلی کنند، مردم نیز از آنها یاد می گیرند و از کالاهای خارجی کمتر استفاده می کنند؛

۴. اگر کیفیت تولیدات و کالاهای داخلی بهتر شود، یقیناً مردم به سمت خرید کالاهای خارجی نمی روند؛

۵. در میان بسته بندی کالاهای ایرانی صادراتی، فیلم ها یا نرم افزارهایی قرار داده شود که علاوه بر تبلیغ کالاهای ایرانی، فرهنگ غنی اسلام را نیز به دنیا معرفی شود.

ص: ۱۶۰

آدرس دفاتر مراجع تقلید

مقام معظم رهبری

سایت: www.leader.ir

نشانی الکترونیکی: info_leader@liader.ir

تلفن: ۰۲۵۳۷۷۴۶۶۶۶

آیت الله سیستانی

سایت: www.sistani.org

نشانی الکترونیکی: farsi@sistani.org

تلفن: ۰۰۹۸۲۵۳۷۷۴۱۴۱۵

استفتاء پیامکی: ۰۰۹۸۹۱۹۸۵۰۷۵۰۰

آیت الله شبیری زنجانی

سایت: www.zanjani.ir

نشانی الکترونیکی: zanjani.tamas@gmail.com

ص: ۱۶۱

تلفن: ۰۲۵۳۷۷۴۰۳۲۳ - ۰۲۵۳۷۷۴۰۳۲۲ - ۰۲۵۳۷۷۴۰۳۲۱

استفتاء پیامکی: ۵۰۰۰۱۰۴۰

آیت الله مکارم شیرازی

سایت: www.Makarem.ir

تلفن: ۰۲۵۳۷۸۴۰۰۰۳

استفتاء پیامکی: ۱۰۰۰۰۱۰۰

آیت الله وحید خراسانی

سایت: www.wahidkhorasani.com

تلفن: ۳۷۷۴۲۴۴۵-۲۵-۰۰۹۸ - ۳۷۷۴۰۶۱۱-۲۵-۰۰۹۸

آیت الله نوری همدانی

سایت: www.noorihamedani.com

تلفن: ۰۲۵۳۷۷۴۱۸۵۰

استفتاء پیامکی: ۳۰۰۰۴۸۴۴

آیت الله صافی گلپایگانی

سایت: www.saafi.net

تلفن: ۰۲۵ - ۳۷۴۷۹

استفتاء پیامکی: ۳۰۰۰۷۴۷۹

ص: ۱۶۲

الف: کتابها

۱. أجوبه الاستفتاءات، سيد على حسيني خامنه اى، دفتر معظم له، قم، چاپ اول، ۱۴۲۴ق.
۲. احكام روابط زن و مرد، سيد مسعود معصومى، انتشارات دفتر تبليغات اسلامى حوزه علميه قم، چاپ ۳۱، زمستان ۱۳۸۲.
۳. احكام و آداب سينما و فيلمسازى، سعيد عباس زاده، انتشارات نور السجاد، چاپ اول، ۱۳۸۳ش.
۴. استفتاءات جديد، جواد بن على تبريزى، چاپ اول.
۵. استفتاءات جديد، ناصر مكارم شيرازى، انتشارات مدرسه امام على بن ابى طالب (عليه السلام)، چاپ دوم، ۱۴۲۷ق.
۶. استفتاءات، سيد روح الله موسوى خمينى، دفتر انتشارات اسلامى وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، چاپ پنجم، ۱۴۲۲ق.

ص: ۱۶۳

۷. استفتائات، محمدتقی بهجت فومنی گیلانی، دفتر حضرت آیه الله آیت الله بهجت، چاپ اول، ۱۴۲۸ق.
۸. اصول کافی، محمد بن یعقوب کلینی، انتشارات دارالکتب الإسلامیه، تهران، چاپ چهارم، ۱۴۰۷ق.
۹. اطیب البیان فی تفسیر القرآن، سید عبدالحسین طیب، انتشارات اسلام، چاپ دوم، ۱۳۷۸ش.
۱۰. تحریرالوسیله، سید روح الله موسوی خمینی، مؤسسه مطبوعاتی دارالعلم، چاپ اول.
۱۱. تحف العقول، حسن بن علی بن شعبه حرانی، محقق و مصحح: علی اکبر غفاری، جامعه مدرسین، قم، چاپ دوم، ۱۴۰۴ق.
۱۲. التفسیر المعین للواعظین و المتعظین، محمد هویدی بغدادی، انتشارات ذوی القربی، چاپ اول.
۱۳. تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، محمد بن محمد رضا قمی مشهدی، سازمان چاپ و انتشارات وزارت ارشاد اسلامی، چاپ اول، ۱۳۶۸ش.
۱۴. تفسیر نمونه، ناصر مکارم شیرازی، دارالکتب الإسلامیه، چاپ اول، ۱۳۷۴ش.
۱۵. توضیح المسائل محشی، سید روح الله موسوی خمینی، دفتر انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، چاپ هشتم، ۱۴۲۴ق.
۱۶. توضیح المسائل، حسین وحید خراسانی، مدرسه امام

باقر(علیه السلام)، چاپ نهم، ۱۴۲۸ق.

۱۷. توضیح المسائل، سید روح الله موسوی خمینی، چاپ اول، ۱۴۲۶ق.

۱۸. رساله توضیح المسائل، محمدتقی بهجت فومنی گیلانی، انتشارات شفق، چاپ ۹۲، ۱۴۲۸ق.

۱۹. رساله توضیح المسائل، ناصر مکارم شیرازی، انتشارات مدرسه امام علی بن ابی طالب(علیه السلام)، چاپ ۵۲، ۱۴۲۹ق.

۲۰. جامع الأحكام، لطف الله صافی گلپایگانی، انتشارات حضرت معصومه(علیها السلام)، چاپ چهارم، ۱۴۱۷ق.

۲۱. جامع المسائل، محمد فاضل لنکرانی موحدی، انتشارات امیر قلم، چاپ یازدهم.

۲۲. دعائم الإسلام، نعمان بن محمد مغربی بن حیون، محقق و مصحح: آصف فیضی، مؤسسه آل البيت(علیهم السلام)، چاپ دوم، ۱۳۸۵ق.

۲۳. صحیفه امام خمینی، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، تهران.

۲۴. عیون الحکم و المواعظ، علی بن محمد لیثی واسطی، محقق و مصحح: حسین حسینی بیرجندی، دار الحدیث، چاپ اول، ۱۳۷۶ش.

۲۵. فتح الأبواب بین ذوی الألباب و بین ربّ الأرباب، سید علی بن موسی بن طاووس، محقق و مصحح: حامد خفاف، مؤسسه آل البيت(علیهم السلام)، چاپ اول، ۱۴۰۹ق.

ص: ۱۶۵

۲۶. الفقه المنسوب إلى الإمام الرضا (عليه السلام)، محقق و مصحح و نشر: مؤسسه آل البيت (عليهم السلام)، چاپ اول، ۱۴۰۶ق.

۲۷. مجمع المسائل، سيد محمدرضا موسوی گلپایگانی، انتشارات دار القرآن الکریم، چاپ دوم، ۱۴۰۹ق.

۲۸. المحججه البيضاء، ملامحسن فیض کاشانی، دفتر انتشارات اسلامی، قم، چاپ چهارم، ۱۴۱۷ق.

۲۹. من لا یحضره الفقیه، محمد بن علی بن بابویه، محقق و مصحح: علی اکبر غفاری، دفتر انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، چاپ دوم، ۱۴۱۳ق

۳۰. منهاج الصالحین، سید علی حسینی سیستانی، دفتر معظم له، چاپ پنجم، ۱۴۱۷ق.

۳۱. نهج البلاغه (صبحی صالح)، محمد بن حسین شریف رضی، محقق و مصحح: فیض الإسلام، انتشارات هجرت، چاپ اول، ۱۴۱۴ق.

۳۲. هنر از دیدگاه مقام معظم رهبری، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۴ش.

۳۳. یکصد و چهارده نکته درباره نماز، محسن قرائتی، مرکز فرهنگی درسهایی از قرآن، چاپ نوزدهم، ۱۳۸۹ش.

ب: مجلات

ماهنامه موعود، ماهنامه فرهنگی، اعتقادی و اجتماعی، سال دوازدهم، شماره ۸۷، اردیبهشت ۱۳۸۷.

ج: سایتها

www.Etstm.ir

www.khamenei.ir

www.leader.ir

www.porseman.org

www.Imam-khomeini.com

www.sistani.org

www.makarem.Ir

www.ircg.ir

www.islammovie.ir

ص: ۱۶۷

www.tebyan.net

www.jahannews.com

www.old.mouood.org

www.saafi.org

www.irica.gov.ir

www.farsnews.com

www.irdc.ir

www.mapnagroup.com

www.CyberPolice.ir

www.askquran.ir

www.gerdab.ir

www.rasekhoon.net

www.ejtema.ch \ iribtv.ir

ص: ١٦٨

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند؟

سوره زمر / ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ. ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفاً علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب «مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱. بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)
۲. تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی
۳. جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه، تبلت ها، رایانه ها و ...
۴. سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو
۵. گسترش فرهنگ عمومی مطالعه
۶. زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱. عمل بر مبنای مجوز های قانونی
۲. ارتباط با مراکز هم سو
۳. پرهیز از موازی کاری

۴. صرفا ارائه محتوای علمی

۵. ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱. چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲. برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳. تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴. تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵. ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶. تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷. راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸. طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹. برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰. برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

JAVA.۱

ANDROID.۲

EPUB.۳

CHM.۴

PDF.۵

HTML.۶

CHM.۷

GHB.۸

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

ANDROID.۱

IOS.۲

WINDOWS PHONE.۳

WINDOWS.۴

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

در پایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می
نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آواده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک ۱۲۹/۳۴ - طبقه
اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۰۲۱ - ۸۸۳۱۸۷۲۲

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

